

CEIP 30

(Presentació de l'estudi)

Fa molt temps que nosaltres fèiem un registre, el que passa és que aquest registre l'hem anat millorant i diguéssim que completant. Nosaltres diàriament, cada professor, envia aquí al despatx un full petit, que s'arxiven aquí, veus? A part del registre de l'aula que ell té. O sigui, a mi cada matí i cada tarda m'arriba això, i així sé els alumnes que han faltat al matí i a la tarda. Aleshores això es recull setmanalment aquí.

Això qui ho fa, la persona de Compensatòria?

No, això ho faig jo, en col·laboració amb la persona de Compensatòria. Agafem i apuntem aquí, veus? Matí, tarda, matí, tarda... i fem el total setmanal. Aquí hi apuntem també si les faltes són justificades: si hi ha aquí una J vol dir que aquest nen ha justificat les faltes, per exemple, o persones que em truquen per telèfon justificant les faltes. Jo el divendres a la tarda ho repasso, i veig els que tinc apuntats per justificar falta. Això és molta feina. De debò, eh, no ho sembla però és molta feina. Aleshores després, de les quatre setmanes del mes, en fem un buidatge. Veus? Un buidatge de mes i veiem qui falta el 25% dels dies, i els nens que falten injustificadament o justificadament el 25% dels dies, aleshores ens posem en contacte amb Serveis Socials.

Injustificadament o justificadament?

Si, perquè a vegades les justificacions... deu n'hi do. A veure, si la justificació és un paper de metge evidentment no... Però una justificació que no és massa correcta... Llavors ens posem en comunicació amb Serveis Socials, i una vegada al mes normalment ens reunim amb Serveis Socials i amb la persona de TEC que tenim aquí. Aquesta noia va a dues o tres escoles, vull dir que ho tenen repartit. Aleshores ho comuniquem als Serveis Socials i valorem. Perquè són famílies, i hem de fer valoracions molt individuals. Normalment els enviem una carta... O sigui que el tractament és diferent, perquè no es pot generalitzar...

No hi ha un protocol unànime per tothom.

No. Nosaltres per exemple el que vam fer l'any passat ve ser enviar aquesta carta al començament del curs, al Novembre: "Estimats pares, els recordem que és obligatori..." Aleshores, els nens que van fer un nombre de faltes que consideràvem exagerats, ja els vam adreçar una carta personalitzada per aquestes famílies dient que el nombre de sessions que havien faltat a l'escola. Per exemple, aquest any, a començament d'aquest curs, hem citat a aquestes famílies. Que a més a més han sigut les que també a començament de curs han tornat a fallar. És que sempre són els mateixos. És un tema que es treballa molt. Mira, aquí hi tenim totes les persones que l'any passat ja van fer més del 25%. Això és el seguiment que portem d'aquestes famílies. La majoria són problemes de desestructuració familiar. Aleshores més o menys ja veus que tenim...

Coneixem molt bé els casos que hi ha.

Això també ho feu vosaltres? també ho fas tu?

Sí, jo en col·laboració amb Compensatòria.

Això de fet ho portem conjuntament. Aleshores, es crida a les famílies amb l'ajut dels Serveis Socials, però et diré que a vegades tenim molt

poc èxit quan cridem a les famílies, perquè com que ja veuen per què és el tema, i... bé, doncs tenim poc èxit.

Les minories estrangeres, vénen cada dia del món a l'escola. sigui, jo sé que hi ha nenes que es queden a casa, però jo les que tinc, pel que sigui, vénen a l'escola cada dia. i els pares normalment, quan no han de venir, et vénen a explicar el perquè. Aquí sí. No sé si és un cas aïllat... Jo, la idea que tinc, és que normalment sempre ens expliquen perquè. Ara per exemple, hem tingut una família paquistaní que va marxar per Nadal al Pakistan, i m'ho van venir a explicar. i van tornar el dia 1 de Juny. El nen ha estat escolaritzat, al Pakistan. Però és clar, nosaltres aquesta escolarització... vull dir que ja em diràs tu, vull dir que... És a dir que les famílies aquestes el que fan és que se'n van al seu país, i et vénen a dir que se'n van perquè tenen molta por de perdre la plaça: "Guárdame la plaza, guárdame la plaza." No et preocupis, que tens la plaça." Se'n van una temporada llarga, i després tornen. O sigui, és una altra mena d'absentisme, digues-li com vulguis. Però els que fan un absentisme més continuat i més difícil, són els gitanos.

SÍ?

Són els que fan l'absentisme més continuat. De tota manera, de gitanos en tenim dos grups marcats en el sentit que hi ha qui fa això, l'absentisme "d'avui vinc i avui no vinc"... fatal, no? i quan tu els dius "home, és que no aprenen" i tal, et diuen "ah, no te preocupes, si..." O sigui, no tenen el valor de l'escola assumit. i després hi ha els contraris, que com que van a vendre als mercadillos, encara que estiguin a trenta nou de febre, te'l deixen. I has d'estar amb molt d'ull, perquè potser ve el nen, que li veus la careta, i dius "escolta, que aquest nen té febre!", i et diu "es que acabo de llevar al niño al mercadillo". Llavors optes per la següent opció: tant per tant, val més que estigui aquí, que com a mínim està bé, que no a l'aire lliure.

Pel que fa al control si he entès bé aquest control és setmanal i després feu el buidat mensual?.

Sí, o sigui és diari, setmanal i mensual.

I després, aquest seguiment que feu amb Compensatòria?

La tipologia de causes i marquem els nens que han faltat un 25% de les sessions.

Aquest criteri que vosaltres teniu del 25%, justificat o no, és un criteri vostre?

No, això és un criteri estàndard. Això és el criteri de zona, perquè el TEC treballa a tota la zona, i per tant... Això ha sortit del TEC, i jo penso que això és un criteri per a tota la zona, però és clar, com sempre, segons les escoles i segons la problemàtica, es porta més estrictament o més... Nosaltres ho hem de controlar perquè tenim el problema, m'entens?

Recupero una mica el que m'has explicat: la tutora detecta el cas... Quan es fa el contacte amb la família? Al mateix dia, al cap de la setmana...

Ho fem de manera diferent segons el tipus. Normalment nosaltres treballem molt amb Serveis Socials, hi tenim molt bona relació. Aleshores, com que a les famílies les coneixem a totes, perquè l'escola és petita, és allò d'esperar el moment propici per entrar, perquè sinó a vegades correm el perill, és el que ens fa més por, que la família desaparegui. O sigui, que desapareix el nen i que desapareix la família, llavors no hi ha res a fer. Perquè que algunes vegades, quan presiones molt... és allò d'anar voltant, anar voltant, i.. "va, home, que no l'has portat"... Una mica així.

I qui és que estableix contacte amb la família? Direcció?

Sí, normalment la direcció del centre, a través d'una carta individualitzada o amb algunes famílies, per exemple, que vénen a buscar els germans petits, aprofites la ocasió per dir... "home, escolta, què passa, que el portes tan poc?" Una mica ha de ser amb una sintonia cordial, perquè si ho fas així "a sac", aquí és fatal. D'aquesta forma de vuit casos que l'any passat eren casos greus... Mira, aquest nen està reconduït; aquest força reconduït, almenys hem aconseguit que vingui tots els matins, perquè li hem posat una treballadora familiar a la mare... vull dir que amb això s'hi implica molt Serveis Socials, i per exemple, quan les mares treballen, li posen una treballadora familiar. Quin problema tenim, ara, amb aquest nen? Doncs amb aquest nen el problema que tenim són les tardes, perquè al matí sí que ve, la família, i a la tarda no. Aleshores... aquest nen, per exemple, és un cas absolutament crònic. És una família gitana...hem tingut a tota la família, i amb tota hem patit el mateix problema. Els cosins grans... No hi ha manera. L'àvia és la que ho manega tot, i amb la iaia no hi ha manera. Amb aquest nen també hem tingut força èxit, està força reconduït, i ara aquest any tenim la germaneta a primer. Aquesta nena ha marxat de l'escola, ara està al Besòs, i ja vaig avisar a la directora que alerta, perquè és un cas d'aquests...Doncs aquesta nena és asmàtica, però darrera d'aquesta malaltia hi havia molta justificació absurda, que no corresponia. Aquesta nena se'n va anar al Besòs, i aleshores el que vam fer és avisar l'escola, de dir "alerta, que aquesta nena falta molt." Jo no sé ara com anirà, m'imagino que la dinàmica continua igual perquè són dinàmiques de valors, i això és molt difícil, és una qüestió cultural, i no d'una generació, m'entens? Anar fent feina, anar fent feina. D'aquests vuit casos jo et diria que, per exemple, estan reconduïts ben bé tres. I d'aquests vuit casos, set són famílies gitanes, que serien els que teníem més greus l'any passat.

D'on procedeixen aquestes famílies, de l'altra banda de la Via Laietana?

N'hi ha alguns que sí. Aquests no, són d'aquí a prop, aquests vénen del carrer Unió, i després aquests són de la banda de la Ribera.

I quan per aquesta via d'intentar atraure a la família no funciona, és quan us poseu en contacte amb Serveis Socials?.

Sí. i aleshores Serveis Socials d'alguna manera fan també les pressions que poden.

Canviant de tema, quants anys fa que estàs en aquesta escola?

Mira, vaig entrar al Setembre de 85, doncs mira, catorze anys.

En aquesta escola sempre hi ha hagut absentisme?

A veure, ha anat en augment. Jo quan vaig entrar no... Tampoc hi havia la població que tenim ara, eh?

No?

No. La població ha anat variant moltíssim, una barbaritat. Quan jo vaig venir aquí hi havien els nens del barri, que eren famílies bastant normalitzades, gent treballadora, i hi havia algun cas més complicat. Avui en dia això se'ns ha girat bastant, i de fet és a l'inrevés: hi ha molt poquetes famílies normalitzades i hi ha moltes famílies desestructurades, famílies amb molta problemàtica social... i ara s'han afegit les persones d'altres ètnies, els immigrants. Que a veure, que quedi clar, no són els que representen més problemàtica dins de l'escola, almenys per nosaltres no ho són. A veure, representen una problemàtica de tipus pedagògic, perquè clar, tu tens un nen que no t'entén...

Clar, ja entenc, l'atenció a la diversitat, també qüestions de llengua...

Exacte. Però problemàtica com poden representar altres famílies que els nens tenen una situació familiar més difícil... Jo et diria que globalment no.

Però què ha passat, que la població més normalitzada ha anat desapareixent del Casc Antic?

No és que hagi anat desapareixent, perquè nens n'hi ha, però han anat canviant d'escola. Perquè hi ha famílies que et fan comentaris de "estem molt contents de l'escola, molt contents dels mestres", però que no volen que els nens s'ajuntin amb altres nens.

Amb nens d'altres ètnies?

No, no necessàriament. Amb nens concrets...

Un tipus de nens amb problemàtiques socials.

Exacte. També hi ha una mica el tema de racisme, que també existeix, però jo diria que no només. També els afecta, per exemple, veure a la sortida que hi ha nens de diferents llocs. Això els afecta, però sobretot nens concrets.

Parla'm de les condicions de matriculació i de com ha anat el tema als últims anys... bé, això ja seria un altre tema. Perquè les condicions de matriculació a aquest nivell tenen poc a fer, no? O fan poc.

Tenen poca cosa a fer, perquè les famílies demanen una escola en concret. Aleshores clar, si les famílies del barri no et demanen escola, tu no els hi pots imposar. Els pares tenen el dret a l'elecció lliure de centre. El que passa és que clar, no ens enganyem, això està provocant que alguns centres tendim a convertir-nos una mica en gettos socials, i això és el que és dolent. i no tant pel centre, sinó pels nens. Nosaltres treballem exactament igual, però clar, penses que l'enriquiment ve de que hi hagi molts tipus diferents de nens. Perquè clar, els nens donen com a normals situacions que no són normals, aquí al barri, no? Tenir models normalitzats és fantàstic, i aquí n'hi ha pocs.

Per tant, l'absentisme ha estat en augment i vinculat canvis en la població escolar.

Als canvis socials que s'han provocat a la població escolar, sí, absolutament.

I en aquest sentit, com es podria pal·liar, aquest fenomen?

No ho sé...jo és que el...

A la zona hi ha altres escoles de les mateixes característiques, amb risc de concentració de problemàtiques?

Jo crec que sí. És una opinió personal, però jo crec que a tota Ciutat Vella concentrem una població molt difícil, com els barris que tu m'has anomenat abans, i es concentren a les escoles públiques del barri, no es concentren a cap de les privades, això és molt clar. Aleshores, la cosa seria... repartició de nens amb problemàtiques. Que no vol dir només els immigrants, hi ha nens del país que tenen unes problemàtiques socials molt serioses, i això distorsiona molt les aules. Si aquests nens no estan concentrats en un sol centre i estan repartits per totes les escoles que reben diners públics, que també és la privada concertada, doncs seria una altra realitat.

Estratègies internes de prevenció i respecte a l'absentisme?

Mira, aquí havíem arribat a fer tallers dins de l'horari escolar pels nens absentistes: de psicomotricitat, de teatre... Però és clar, tampoc és just. Llavors el nen venia el dia que li tocava taller, mira que bé. i els altres, pobres, que venien i treballaven, deien "I jo quan hi vaig?" Aleshores això no toca, no està bé, ho trobàvem injust. Aleshores, estratègies... jo no sé què dir-te, perquè sembla que no fem res i fem molt. L'estratègia és que el nen "s'enganxi" a l'escola, que vulgui venir a l'escola. Que hi ha nens que volen venir, que t'ho diuen:

"jo volia venir, però la meva mare no m'ha llevat." Perquè hi ha nens que ara quan comencen les vacances... "I ara comencem vacances? A l'estiu m'avorriré molt", o sigui que una mica és que el nen s'enganxi a l'escola. Però clar, l'estratègia seria que hi hagués... a veure, no ho sé, que l'administració posés a l'abast una mica de força, perquè és que no tenim cap força. Només et diuen que l'escola és obligatòria i que això ho has de transmetre. Molt bé, jo compto amb la meua paraula per dir que l'escola és obligatòria i que accepto les famílies, però si malgrat això no vénen, no puc fer res més. Aquí a Ciutat Vella hi funcionava una brigada d'absentisme de la Guàrdia Urbana, i la van treure.

Fa molt que la van treure?

Potser fa un o dos cursos.

I funcionava bé?

Almenys...eren un noi i una noia que es passejaven pel carrer...

Amb uniforme?

No, normals, es tractava... Els nens no els coneixien, eh? Com que es passejaven pel barri, detectaven nens pel carrer i te'ls portaven a l'escola.

I l'educador de carrer no ho fa això?

És que l'educador de carrer té una feinada que no dóna a l'abast. L'educador de carrer està en una oficina rebent problemes i tot el que li passem. Però anar a pescar nens pel carrer... És que fa molts anys sí que ho feien, treballar al carrer. Potser sí. Clar, potser la feina no era tant... És que ara han de cobrir molta feina. Igual tenen més funcions que les que tenien abans. I tampoc hi ha massa gent per fer-ho... Jo què vols que et digui? Prevenció? No sé com dir-te... No feu prevenció? Doncs sí, el "machaque" continu de dir "a veure, heu de venir a l'escola", però tampoc tenim més eines, m'entens? D'eines no n'hi ha.

Parla'm una mica de les mesures generals de l'acollida de l'alumnat de P3, o d'incorporació tardana... Teniu molts nanos d'incorporació tardana?

Sí, en tenim. És un goteig continu de matrícules.

Com ho feu per acollir les famílies que vénen per primera vegada a l'escola? i com ho feu amb les famílies que acolliríeu si vinguessin, però no vénen?

Normalment quan vénen per primera vegada a demanar informació se'ls explica una mica el funcionament del centre. Se'ls informa del que és, en línies generals, del que és l'etapa educativa on el nen anirà. Després, quan la família formalitza la matrícula, per exemple en el cas de P3. Pels de P3 normalment sempre fem una jornada de portes obertes perquè els pares visitin el centre. Aleshores se'ls explica una mica el que representa pels nens l'etapa d'educació infantil, una valoració general. i quan els pares ja han formalitzat la matrícula i el nen ja està matriculat i ve aquí, els citem la primera setmana de Setembre per carta o per via telefònica, si en tenen. Vénen a una reunió on coneixen a la mestra i on ja se'ls explica específicament tot el que fan a l'aula, el que han de portar... O sigui, la dinàmica d'aula quotidiana. Amb els que van venint... és que jo estaria ensenyant el centre cada dia, m'entens?

Perquè és un goteig continu.

Un goteig continu d'alumnes d'incorporació tardana. Quan vénen a P3 cap problema. El problema és que els alumnes estrangers que nosaltres rebem són grans, de 10 o 11 anys, i vénen a mig curs.

I a vegades potser també amb problemes pel coneixement de la llengua...

No, a vegades no, sempre. Normalment vénen directament del seu país d'origen i la majoria de les vegades no han estat mai escolaritzats. Això és una realitat que tenim aquí. i clar, no coneixen la llengua, però tampoc coneixen l'hàbit del que és una escola; aleshores la primera cosa que intentem fer és que els nens s'habituin i s'integrin a l'hàbit d'escola, i després el primer que treballeu és la llengua, evidentment. i això els hi expliquem als pares, però a vegades per fer-ho podem tenir problemes. Tenim un servei de "traductors" que funciona quan pot. Perquè a vegades és clar, demanes un traductor i no pot venir, costa molt que vinguin les famílies a l'escola... Llavors t'has d'adaptar molt als horaris que marquen ells, si realment vols estar-hi en contacte. i finalment sí que per exemple, a tots els alumnes d'incorporació tardana se'ls hi ha fet una entrevista, aquest any. Amb ajut d'un traductor o amb ajut d'altres nens de l'escola que estan més avançats... Clar, és que has d'explotar tots els recursos que tens a l'abast. i bé, intentem parlar amb ells i la veritat és que

no ens va malament. El que passa és que també juguem amb què sobretot aquestes famílies que vénen de fora no tenen l'hàbit de venir a l'escola. Aleshores sempre que els crides, en general aquí a ciutat Vella passa, els pares ja es posen en guàrdia.

Els sembla que ha passat alguna cosa...

Clar, a veure què passa. "No, escolti, si el crido per dir-li que estem molt contents..." Llavors es queden tots sorpresos. Una mica és l'estratègia que fem, sempre començar per les coses positives del nen, i després passem a comentar els problemes, si és que hi ha problemes.

I es van enganxant també els pares, així?

Costa, costa moltíssim, costa una barbaritat. Aquí els pares costa molt que s'enganxin.

Teniu AMPA, a l'escola?

Sí, però mira, els AMPA, que em sembla que són dotze persones, en aquests moments, porten el menjador escolar, amb la qual cosa pràcticament ja no tenen forces per fer res més. És una mica el peix que es mossega la cua. És una AMPA que tampoc pot oferir activitats extra - escolars, i aleshores moltes famílies que potser te'ls portarien però que necessiten activitats extraescolars no te'ls porten, perquè clar...

Sobretot suposo que no en poden organitzar perquè les famílies no tenen recursos, no?

Exacte, tu aquí promous una activitat extraescolar i se t'apunta un nen.

I els casals, els centres oberts que...?

Amb això suplim. Clar, és un altre tema. El tema és que hi ha molts casals, molts centres oberts, i moltes famílies ja tenen solventat el problema. O sigui, el nen surt d'aquí a dos quarts de cinc, i a les cinc entra al casal fins les set.

Es diu que al districte, o almenys a la zona, hi ha molts recursos, en aquest sentit.

Sí, hi ha molts casals, moltes associacions... El que passa és que clar...

Molta oferta, que potser altres districtes, en aquest sentit, són més pobres?.

Sí. Jo diria que hi ha força oferta, la veritat és que sí. El que passa és que les famílies que farien que l'escola millorés en el sentit de donar més pluralitat potser no necessiten tant l'oferta de casal, sinó activitats només pels nens de l'escola, que és diferent. Tot i que els casals estan molt bé, hi van nens de molts llocs, i moltes famílies el que busquen és que el nen estigui al mateix espai físic i que pugui fer activitats amb els seus companys de classe. Que això no sempre és així, perquè els casals són una altra realitat.

És més plural, en aquest sentit, però també hi ha nanos amb més problemes?

Clar. Després hi ha moltes famílies que també et demanen servei de guarderia de vuit a nou. Per exemple les famílies que el pare i la mare treballen...

Que d'aquestes gairebé no n'hi ha, no?

Aquí no, nosaltres no en tenim. Però clar, moltes famílies que van venir a veure l'escola em comentaven que els hi havia agradat molt l'escola, que a més a més en tenien molt bones referències, però que què feien amb el nen de vuit a nou.

Les escoles públiques tenen aquesta oferta de vuit a nou?

Algunes sí, però poquetes. i a més a més molt econòmica, i clar, això...

I això de què depèn, del Departament?

No. Això també depèn una mica de les AMPA, que ho agilitzin i que hi hagi persones apuntades, i per tant que es generi una economia una mica sana, no?

Els promotors d'això són els pares?

Clar.

D'aquests nanos d'incorporació tardana, molts vénen del seu país d'origen.

Sí, la majoria.

Perquè en els altres casos, si el nen ha estat escolaritzat, suposo que l'EAP us pot facilitar alguna informació?

A veure, normalment l'EAP només actua abans de la matriculació. Jo, per exemple, quan ve un nen aquí a matricular-se...jo l'he de matricular, perquè tinc places, i la meva obligació és matricular-lo. Clar, si jo veig que aquest nen a de passar un diagnòstic, com que l'he de matricular... O sigui, jo abans de matricular-lo, li hauria de dir a la mare "escolti, vostè ha d'anar a passar un diagnòstic." Però com que no estem en període de matriculació, l'EAP em dirà escolta, què m'envies, aquí?" O sigui, tornem a estar en una roda d'aquelles que no ens aclarim i que ens costa molt. Es poden fer dictàmens abans d'entrar a P3 i abans que els nens passin a la secundària obligatòria, a sisè. De tot el ventall del mig, normalment tu comences a trobar els problemes quan els nens ja estan a l'escola. i ja no es pot fer aquest dictamen.

I de P3 al trànsit a secundària, no es pot fer un dictamen?

No. Nosaltres tenim nens que necessitarien un dictamen i ja no es pot fer perquè ja estan matriculats a l'escola.

Però tu no pots tenir un nen matriculat i detectar la necessitat al llarg del curs i llavors demanar...?

Aleshores com a molt li faran un informe, però no un dictamen.

I l'informe de què serveix?

De poca cosa, perquè a mi el Departament, en aquesta meravellosa carpeta verda que tu coneixes, em demana "alumnes amb dictamen". Doncs jo no puc posar els alumnes en dictamen perquè en aquests moments a l'escola en tinc un, d'alumne amb dictamen. i a més a més, a veure, aquí has de comptar amb la naturalitat dels pares, perquè quan et vénen a matricular un nen, normalment no te'l porten. Si te'l porten tens una mica de referència i ja comences a veure alguna cosa, però normalment no el porten perquè el nen està a la guarderia o està allà on sigui. Aleshores tu li preguntes a la mare "y el nen parla? i el nen es mou?", i va dient que sí. Però clar, a vegades les persones no saben... A veure, si li dius que parli i diu dos paraules, això no és parlar, un nen de P3 ja ha de tenir una mica l'estructuració del llenguatge feta, i si no, a veure què passa aquí. i clar, aleshores per nosaltres és molt difícil detectar això. En algun cas que veus el nen i dius "ui", i llavors li dius "miri, no es preocupi, que el nen quedarà aquí matriculat, però vull que passi aquesta entrevista", i les famílies hi van si tu els hi assegures que tindrà la plaça. Però és difícilíssim, aleshores ens trobem que de P3 a sisè...

Però tot l'EAP funciona així?

Aquí a Ciutat Vella sempre ha funcionat així. Aquesta és una de les lluites. Els dictàmens són importants perquè serveixen, i serveixen per tenir recursos. El dictamen que tinc és una nena de...

En principi disminueix el nombre d'alumnes a l'aula, no?

No, això ja no. El que passa és que si per exemple en el dictamen es demanen certs ajuts, tipus una educadora o una logopeda, això es pot tenir en compte. Per exemple, jo tinc una educadora per la nena que tinc de dictamen. Però aquesta nena clar, va venir aquí amb la mare i la vaig veure, i quan la vaig veure ja vaig veure que aquí passava alguna cosa. Però és clar, si no veus el nen és difícilíssim. i després, un cop està començant el curs... a veure, no li pots dir a un pare "si, escolti, esperi's, que ara ha de passar l'entrevista amb l'EAP, li han de fer les proves, i tenir el nen dues setmanes a casa." És que aquí està el tema, o sigui, això és una mica...

El que és problemàtica de risc social, l'EAP considera aquesta problemàtica de cara a fer dictamen.

Aquí també hi ha un problema de criteri. Però tot això està dictaminat pel Departament, eh? Que quan es fan les pre-inscripcions és quan s'han de fer els dictàmens. I això és molt... estem molt encaixonats, aquí.

Per atraure casos inicials d'absentisme, què podeu fer?

Per reenganxar els nens?

Sí.

Doncs això, parlar amb les famílies, i una mica insistir en el tema de la importància de l'escola, i poca cosa més. i una mica aquesta pressió que et deia que fem conjuntament. És una mica la única cosa.

I en els nanos que retornen, com us ho munteu de cara a acollir-los a l'aula, i sobretot quan els nanos han estat molt temps desescolaritzats?

Afortunadament d'aquests no en tenim gaires, aquest any n'hem tingut un. Però de manera natural s'ha dit als nens "mira, ha anat al Pakistan i estarà un temps sense venir", i el dia que va venir doncs, allò "decíamos ayer". Perquè clar "te'n recordes de nosaltres? ens entens i tal?", "Sí, sí, sí." el nen va pujar a la classe i els nens "oh, que bé!" A veure, amb això els nens sí que t'ajuden.

Ja

"Mira, ja has vingut, que bé! T'hem escrit i no ens has contestat." En aquests casos jo et diria que... a veure, si el nen està aquí a l'escola bastant temps, fa aquest absentisme llarg i després torna, no hi ha problema. El problema és quan els nens veuen a l'altre nen pel carrer, llavors et porten el "parte" cada dia. "L'he vist pel carrer i estava jugant. Oi que diu que està malalt? Doncs no ho està." Aleshores sí que quan ve, has d'avisar als altres nens: "escolteu, ara ve i no volem que li digueu que l'heu vist pel carrer... Ha tingut un problema, torna a l'escola, i l'hem d'acollir bé." Això és una feina que ha de fer el tutor amb els seus alumnes. Com que normalment sabem al punt que retornarà, perquè no torna per voluntat pròpia, sinó que retorna perquè hem parlat amb la família..., i aleshores bé... Mira, abans de Setmana Santa vam tenir una nena que ens va faltar tot el segon trimestre, i aleshores vam cridar a la mare amb els Serveis Socials, ens va explicar els motius, i li vam fer veure... La nena no volia venir a l'escola perquè estava millor mirant la "tele", i la mare no era capaç de dir-li "escolta, tens deu anys i has d'anar a l'escola." Li vam dir "a veure, això és posar-te al teu lloc, tu ets la mare, tu has d'obligar a la teva filla." Una família molt coneguda que sempre havien vingut molt tots a classe.

Aquesta què era, la petita?

Sí. Teníem confiança amb la mare, i li vam dir "home, tu t'has de posar al teu lloc, porta la nena." Una nena que havia vingut aquí des de P3, i a més a més era una nena que no donava cap problema a l'aula. Llavors vam parlar amb ella, "home, veus que has de venir..." i ja li vaig dir "mira, avui és l'últim dia abans de les vacances de Setmana Santa, jo vull que el primer dia tornis, i a més a més que tornis havent fet alguna cosa. Aquesta tarda a les tres et vull aquí, que et donarem la feina per fer a la Setmana Santa." i em diu "y quina feina em donaràs?", "la mateixa que a tots els teus companys: hauràs de llegir un llibre i fer el resum. Et donarem la fitxa - resum, i tu vindràs i escolliràs el llibre amb mi." i sí, sí, la nena va venir a buscar els deures (jo vaig pensar que potser no vindria), i aleshores, amb la mare, li vaig dir "mira, d'aquí a un mes, tornarem a parlar." La nena va venir i bé, cap problema, i la mare va venir al cap del mes. Li vaig dir que nosaltres estàvem contents, no has de consentir mai més que torni a passar això... A més a més la mare venia desbordada perquè deia que la nena li contestava malament... O sigui, tot un seguit de coses que li havien passat arrel d'això. Als nens, el dia que havia de venir, el tutor ja els hi va dir "escolteu, demà ve i aquí no ha passat res." i com que bé, normalment amb els tutors els nens s'hi entenen bastant...

I la nena es va reincorporar bé i ha anat fent?

Sí, i fins al moment d'ara. Això és un cas que ens ha passat aquest any, i ara l'altre d'aquest nen, però aquest nen, com que havia estat al Pakistan, els nens sabien que havia marxat perquè el seu avi estava malalt... Aquestes famílies són molt familiars, això sí que ho porten per endavant nostre. i clar, el seu avi estava malalt, havien d'estar

tots allà, i bé, el nen ha de marxar perquè marxien els seus pares. Està claríssim que no es pot quedar aquí sol, que ha de marxar amb ells, anirà a l'escola al Pakistan, i quan vingui l'haurem d'ajudar perquè s'haurà oblidat molt de parlar la nostra llengua... Vull dir que no és massa problemàtic, en aquest sentit. Tampoc hi ha molts casos així, eh? Hi ha més un absentisme esporàdic: "avui no vinc"...

El problema dels casos recurrents?

És que no acabes mai. Tots aquests casos no són nens que desapareguin dos mesos, no...

Són recurrents?.

Sí.

En aquests casos què es fa amb l'acollida... Clar, és que ja pots anar fent acollides, que si l'endemà tornem a estar igual...

Clar. A més a més els nens ja ho saben, o sigui... ja no s'estranyen, m'entens? Estan com acostumats. És curiós, sí, sí. Ja saben que el "fulanet no ve." Potser no diuen res, vull dir que ignoren el tema. i no vol dir que ignorin el nen, eh? El nen està integradíssim dins de l'aula... El dia que ve, felicíssims, i el dia que no ve doncs no ha vingut, no passa res. és una cosa que no sé si s'hauria de fer d'una altra manera, o... Però clar, es que si no és així, els nens encara i recriminarien. Li has de recriminar tu com a adult...

El problema d'aquest absentisme recurrent on és?

Evidentment no és culpa del nen, és culpable l'adult.

Alguna mesura per evitar aquestes situacions recurrents? Altres maneres d'enganxar a l'aula?

Doncs ja et dic, poca cosa, poca manera d'enganxar a l'aula. Si ja et dic que molts d'aquests nens, si tu els hi dius "home, com és que no has vingut?", "Si seño, yo ya quería venir, pero no me han levantado."

I quan són més grans...? Perquè clar, a 10 o 11 anys ja tenen autonomia per aixecar-se, i ja poden venir...

Sí, clar. Tenim un nen que nosaltres li vam haver de comprar un despertador. Un nen maquíssim de sisè, que a més a més va amb els gegants... Molt maco, però la mare treballa de nit i aleshores no el cridava. i clar, nosaltres observàvem que el nen aquest, doncs això, "avui falto al matí però vinc a la tarda"... i li vam dir "escolta, què et passa?", i diu "és que clar, em quedo dormint, no hi ha ningú que em cridi." Aleshores vam decidir comprar-li un despertador. i des de que li vam comprar el despertador ve més, el que passa és que hi ha dies... Ahir li deia "home, no vas venir. i el despertador?", "és que no m'he recordat de posar-lo", "home, recorda't de posar-lo." Però clar, són tants els desgavells familiars, que no sé... de debò que és difícil.

(...)

Parlem de serveis de suport extern. Bé, ja n'hem anat parlant: hem parlat de l'EAP, de Compensatòria... Compensatòria quin tipus de suport dóna?

Ajuda a detectar tot això, a fer el seguiment... i et diria que hi ha una assistenta social específicament pel servei de l'EAP i de Compensatòria, que actua en casos molt extrems, però res més.

Molt extrems?

Molt extrems, perquè sinó normalment actuen els Serveis Socials del barri.

Que és qui actua de forma regular?

Sí, ells actuen de forma molt regular, molt regular. A veure, són els que més pressionen, de fet són els que porten el pes. Aquí, al nostre centre en concret, és qui porta el pes, és a dir... Nosaltres sempre hi anem a plorar, a dir "ens passa això."

I l'administració educativa, en aquest sentit, quin paper te?

Cap. Per no dir res.

I Inspecció quin paper té, a part que els hi comuniquen...?

Inspecció és la que li diu al TEC: tu t'has de preocupar d'aquests nens, que són absentistes. i al final de curs ve, et demana això, i et pregunta com s'han solucionat els casos...

De supervisió?.

Supervisió. El suport no és la seva funció. La Inspecció inspecciona. Bé, el TEC t'ajuda molt a fer tot això, vull dir clar, si comptem que el TEC depèn de li Inspecció, doncs bé, podem dir que sí que et dóna el suport del TEC.

Casos d'EAIA?

N'hem tingut, en tenim, i suposo que en tindrem.

Quina intervenció fa l'EAIA i com es valora aquesta intervenció, per part de l'escola?

Doncs de tant en tant et demanen entrevistes, s'entrevisten amb els tutors dels nens que estan sota supervisió de l'EAIA i prou, entrevistes i prou. Ens diuen com veiem el nen, en parlem, i ens diuen una mica les mesures que ells fan. Perquè ja saps que ells fan un seguiment dels pares. l'EAIA, el que fa normalment és posar normes als pares, no? de dir a veure, s'ha de complir això. Aleshores ells fan el seguiment als pares, evidentment, i nosaltres una mica diem com està el nen. Evidentment, en funció de com està el nen, veiem si els pares han seguit d'alguna manera els criteris que... Hi ha casos que van bé, hi ha casos que van com sempre, vull dir que...

Però l'EAIA actua en casos greus. No és com Serveis Socials, que fa un seguiment...?

No, en casos greus.

Casos difícils, no? Famílies amb problemàtiques de custòdies...

Sí, en casos de risc. Una mica és l'equip que ha de seguir i dictaminar si els nens poden continuar amb els seus pares. De manera que tenen les mans molt lligades, perquè la llei és terriblement

difícil. És molt difícil treure la custòdia dels pares i ells s'han trobat, perquè això ens ho han explicat de casos que han vist claríssims... Perquè finalment qui decideix això és el jutge. Aleshores ells s'han trobat casos claríssims, han anat al jutge, i el jutge directe als pares. En aquest país els pares naturals tenen una força increïble. Nosaltres aquí estem veient casos d'autèntic abandonament i negligència. Però ja ho saben, eh? Clar, no vol dir res, parir el nen... És pujar-los i educar-los, evidentment. Doncs bé, en aquest país això és sagrat. i aleshores hi ha nanos que realment estan molt malament... No només mal atesos, sinó que a més a més tenen trastorns emocionals. Psicològicament afectats, és clar que sí. Molt afectats. Ja et dic, el cas d'aquesta nena que et comentava, és un cas que va tancar l'EAIA d'Hospitalet, perquè aquesta família abans vivia a Hospitalet, i després a l'Eixampla. O sigui, casos que es tanquen quan no s'haurien de tancar.

I qui decideix tancar un cas?

Doncs m'imagino que ells, no ho sé...

Qui és que ho diu a l'EAIA, Serveis Socials?

Serveis Socials, sí.

I les escoles?

No, nosaltres en tot cas comuniquem als Serveis Socials si per exemple pensem que hi ha un cas de risc raonable.

De DGAI n'hem fet repàs. Teniu casos de DGAI?

Sí, també tenim nens que tenen la custòdia a la DGAI.

I en aquest cas la DGAI què fa, també demana una entrevista amb l'escola?

Mai, a mi mai. Jo sé que els caps de la DGAI existeixen perquè sé que hi tinc alguns nens, però ho sé perquè els Serveis Socials m'ho han dit.

Però no tenen un tutor, un DAM que els segueix i que...

Sí, però m'imagino que ho fan a través de Serveis Socials. De tota manera aquests casos de DGAI, normalment, com que són famílies tan complicades, els Serveis Socials en porten un bon seguiment. O sigui que per això, aquests de fet no arriben a l'escola.

Parlem dels Serveis Socials, que és l'únic que ens queda. Què vols afegir?

Jo personalment? Clar, això cadascú explica com li va, i en funció de les persones que té assignades, clar... Jo estic molt contenta, a mi els Serveis Socials em donen molt suport, molt ajut... en la mesura que poden. Que això no vol dir èxit, eh? Senzillament vol dir treball, vol dir que quan o tinc un problema els crido, ens citem conjuntament escola i Serveis Socials... Tan si ells a vegades m'ho diuen a mi, "escolta, què et sembla, vols participar a la reunió?", "doncs sí", perquè vegin que son una "entente", no?

Aneu tots a una?

I amb això sí que... bé, jo penso que moltes famílies ja ho tenen molt clar.

I el referent de Serveis Socials què és, un educador?

Un educador, sí. Jo el conec des de fa molts anys. És un educador que tenim assignat des de fa molt de temps, i és ell qui normalment fa el seguiment de casos i totes les demandes que jo li faig, doncs...

I aquesta comissió, fa temps que la teniu muntada? Així, que us trobeu una vegada al mes, els divendres...?

Sí, el que passa és que mira, jo et diria que fa temps. Però a veure, institucionalitzada, perquè clar, sempre funcionem així, jo diria que fa un any. Però jo, per exemple, amb ells hi tinc relacions personals, perquè faig una altra cosa amb ells.

Aquesta situació de contacte amb Serveis Socials de fa un any, i és una singularitat de la vostra escola? O et consta que en altres escoles de Barcelona també existeixen?

Jo crec que sí, totes les escoles tenen... penso que sí, eh? El que passa és que ja et dic, va en funció de les persones i de... A veure, per treballar tu necessites "feeling" amb l'escola.

Té algun nom aquesta comissió? Comissió Social?.

Sí, li pots dir Comissió Social, hi ha moltes escoles que li diuen així, sí. El que passa és que a mi aquest nom de Comissió Social no m'agrada massa, però és això, sí, és una Comissió Social. Però és que depèn una mica de la persona que tinguis al davant, vull dir... Tu per treballar en casos com aquests, que estem treballant amb persones, necessites tenir un mínim de "feeling" amb la persona que tens al davant. Un mínim de "feeling" i a més uns criteris comuns, compartits, perquè sinó... Aleshores clar, nosaltres tenim la sort que les persones que hi ha tenim molt bon "feeling", molt bona comunicació. Potser si no en tinguéssim tant et diria que no ens reunim tant... M'entens?

Ja. Per tant, a tu et sembla que aquest tipus de comissions són útils a les escoles?

Sí que són útils, sí que t'ajuden, sí.

Imaginu el vostre cas sense una comissió d'aquestes característiques?

Seria molt dur, seria molt difícil. Però és clar, a veure, jo m'he trobat que tinc nanos de diferents llocs. La majoria dels nanos són del Gòtic i jo el referent que tinc és el del Gòtic. i aquests Serveis Socials dels que t'estic parlant bé, que quedi clar, són del Gòtic, i a mi sempre m'han donat resposta. Però jo també rebo nanos d'altres zones, i amb els de l'altre zona, per mi el referent és nefast. Amb l'altre zona jo sí que em va tocar dir "no, és que jo només vull un referent, i serà aquesta persona", perquè no volia embolics.

Perquè hi havia hagut algun moment en el que teníeu dos referents.

Dos referents. Clar, per nombre de nens a mi em pertoca el Gòtic, i aleshores en fi... i és un cosa que jo sé, per exemple, que els qui manen dels Serveis Socials això no els agrada...

Això què implica, que aquest referent que tu tens al Gòtic, ha de comptar amb l'altre referent?

Clar.

O sigui que enlloc d'estar tots dos directament amb tu, el primer fa de mediador amb el segon?.

Que d'allà rebo molts pocs nens eh? Vull dir que majoritàriament.

Al que tens de referent li suposa més feina o no?.

Sí, però clar, com que ell em va complicar la vida a mi... Això clar, a veure... És el que et deia dels criteri, no? A veure, si una persona ve... ja t'he dit que fèiem reunions conjuntes, i jo evidentment ho vaig fer amb els dos referents. Si amb una reunió conjunta s'aprofita un tema, que pot ser tonto, com que el nen porti polls, que és un tema que és important però que ..., però l'educador amenaçar a la mare en aquest despatx, o sigui... jo en això no hi entro.

Vols dir que hi havia criteris d'actuació poc compartits?.

Clar, clar. A més a més com quedo jo de des-col·locada, o sigui: cridem a la mare per un tema que el nen porta polls, li donem per escrit el que ha de fer, que si té algun problema que ens ho digui, que li enviarem Salut Escolar... i aleshores el senyor em salta dient "si no ho feu us retirarem els nens..." Això, en aquest despatx no, si ho vol fer que ho faci al seu despatx, i no convocant jo. Perquè jo no amenaçaria mai així. Ja et dic que intentem pressionar, però hi ha moltes formes de pressió. Aleshores clar, ja et dic, si el criteri no és comú, jo evidentment he de dir que no vull col·laborar amb aquesta persona en aquest sentit. Per això ja li vaig dir que no, que les reunions ja me les faria jo amb la gent de la seva zona i que no volia que ell hi fos present. i això els va sentar molt malament, però clar, no volia que hi fos present, perquè el que no volia és discutir criteris. Això s'ha de tenir clar, que tu no pots fer venir a un pare a l'escola i aprofitar per fer una amenaça d'aquesta manera. Perquè llavors fem aquesta retirada que te dic, no? Que és el que jo no vull. Això és tarannà personal, perquè aquesta persona no només va tenir problemes amb mi, té problemes amb tota la gent que li toca, evidentment. El que passa és que jo vaig tenir la sort de poder-ho tallar en el sentit que com que eren molt pocs nens...

Clar, perquè no era el referent de l'escola?.

Exacte, és aquesta la única sort, perquè hi ha gent que el "pateix." i el referent que tu tens ha d'estar disposat a fer de mediador amb l'altre referent de SS?. Clar, també coneix a l'altra persona, i va estar informat del que havia passat i com havia passat, com havia anat la cosa, i clar...

Però a veure, si tu tens problemes amb els nanos que se surten del Gòtic, és el referent del Gòtic que fa de pont?

Sí, però ja et dic que són pocs nens, i precisament n'hi ha uns de l'EAIA, i aleshores ja ho tinc molt: directament a l'EAIA. Això és facilíssim, vull dir que no per això els nens estan desatesos. Hi ha un cas d'EAIA que precisament fem bastants reunions amb l'EAIA, perquè és un nen petit que menja molt poc, té un problema d'alimentació, i cada dia portem el control de què menja a l'escola (perquè es queda al menjador), i ja ho portem des de P3, el nen està a primer. Aleshores,

quan jo detecto alguna cosa en aquest nen, directament a l'EAIA, ho tinc claríssim, ja no passo per l'educador. i a més a més directe, vull dir que... En aquest sentit intentem que la qüestió personal no...

No, clar, que no vagi en detriment de la persona en cas.

Evidentment.

Demandes en relació a l'absentisme que directa o indirectament estiguin vinculades amb l'absentisme?.

Jo penso que un compromís per part de...

És que no troben políticament correcte, que a una persona que té una beca i els serveis de l'escola gratuïts, el menjar i els llibres, se li faci firmar un paper dient que es compromet a portar els nens a l'escola... i això ho hem proposat, eh? Però saps què passa? Que tu pots fer signar cinquanta mil paper, però si no hi ha un suport darrera d'això, no serveix de res. Què pots dir? Res. O sigui, jo diria que el suport hauria de ser un suport real, que quan tu presentes un cas d'aquests d'absentisme, es presentés la Guàrdia Urbana a les famílies... i fer com en altres països: amenaçar a les famílies amb multes si els nens no van a l'escola. Aquí si troben un nen al carrer... L'any passat em va passar amb uns nanos: van trobar dos nanos de sisè, que és veritat que no faltaven mai, van tenir mala sort, pobres), al Parc de la Ciutadella, amb les carteres (o sigui, que cantava una barbaritat). Me'ls porta la Guàrdia Urbana i els hi diu als nens "chavales, no os preocupéis que no pasa nada." A veure...

No, clar, no és una bona manera.

Clar, no és una bona manera. Li vaig dir "miri, si us plau, això ja ho arreglarem nosaltres, aquí a l'escola."

Això ho pots dir tu, però ells haurien de jugar el paper de l'autoritat, no?

Clar, home, i dir "us hem portat perquè no hi podeu estar al carrer, heu d'estar a l'escola", que és una cosa més asèptica. i nosaltres els hi vàrem dir: "les vostres mares es pensaven que estaríeu aquí." Vam cridar les mares, i com que eren mares molt maques i molt responsables... A veure, va ser la típica cosa que potser també ho has fet tu i ho he fet jo, que un dia fem una campaneta i tenim la mala sort que ens enganxen. i als que ho fan cada dia no els enganxen perquè es queden a casa. Aquests va ser allò de dir... es deurien trobar aquí i deurien dir...Avui fem campana. El que no pot fer la Guàrdia Urbana és dir "no os preocupéis chavales que no pasa nada", no els hi diguis això, a uns "chavals", perquè si els hi dius que no passa res, tens l'opció que ho tornin a fer. Vull dir que no sé, una actuació una mica més seria.

Però no fa cap actuació la Guàrdia Urbana. Abans sí que n'havien fet, i en algunes zones...

Home, si se'ls troben així a mà, te'ls porten. Què menys han de fer, no? Però no fan cap intervenció.

A més els petits encara es controlen, amb la cara d'espant que van posar quan els van veure, ja ràpidament se'n van adonar...

Aquest tema de fer signar un paper de compromís a la família et sembla que podria ser útil?

A veure, jo no sé com s'ha de fer. És clar té "pros i contras", però jo et diria que hauríem de tenir un suport de més amunt, no els Serveis Socials ni jo. Que a vegades ens hem trobat de convocar-nos Serveis Socials i jo i no venir ningú a l'entrevista, i tornar-los a convocar. i no passa res, aquí està el tema: els convoques per un tema d'absentisme, no vénen, i no passa res.

Qui hauria de tenir competències, a més alt nivell?

Home, el Departament d'Ensenyament, perquè es diu que l'escola vetllarà per l'escolaritat. Home, jo ja vetllo, ja ho dic, i què més puc fer? i faig l'entrevista, però si no vénen, la única solució que em queda és anar a casa i recollir els nens, però això tampoc ho puc fer. O sigui, és d'aquells temes que... Una vegada li vam dir a la delegada, en una reunió. Sobretot els centres que som centres d'atenció educativa preferent, que som els que tenim més problemes. i bé, la delegada és molt bona política, va dir que "clar, que això era un problema", i d'aquí no la vam treure. i que era un problema molt difícil, i d'aquí no va sortir. Solucions no en va donar. Però és que a veure, els que no donen problema d'absentisme ni donen problema d'altres coses tan greus com l'absentisme, maltractaments de nens i això. És que a veure, si tu estàs fora i sents la quantitat d'institucions que treballen a Ciutat Vella, és que jo mateixa... Clar, tu mira les institucions que treballen i els diners que s'hi aboquen, i penses que si la cosa va malament és perquè realment són uns inútils tots plegats. Doncs la cosa no funciona. i si funciona és gràcies a l'esforç de molt poca gent. O sigui, dels mestres (que són els que cada dia tenen els nens a l'aula i s'impliquen, perquè a més a més s'hi han d'implicar, no els queda més remei), de la bona voluntat dels Serveis Socials, para de comptar. Ah, no tinguis un error! No tinguis un error perquè clatellada forta.

I quines avantatges teniu els centres d'atenció educativa preferent?

Més diners (més dotació econòmica per nen) i més professorat. Però és un professorat que tu no escullis, que pot venir qualsevol que vingui.

No hi ha un criteri de perfil específic per aquest centre?

Quan han de demanar mestres els nostres centres surten amb un asterisc. La majoria de mestres que vénen no s'han mirat l'asterisc, i si se l'han mirat no saben què vol dir... a més tenim la sort o la desgràcia que tots aquests centres de Ciutat Vella estan al mig de la ciutat, o sigui que ben comunicats: línies de metro, línies d'autobús... i clar, a vegades tens problema de professorat. La gent no sap on ve, i et diuen "aquests nens, aquests nens!", i tu no pots estar dient "aquests nens." Aquests nens són els que hi ha, amb aquests nens s'ha de treballar, i el millor possible. i aleshores és clar, nosaltres ens trobem, en un centre com el nostre... La gent que fa molts anys que hi és i ha anat veient com s'anava deteriorant la cosa funciona perfecte, perquè s'han anat adaptant a la situació progressivament.

Quanta gent esteu amb plantilla definitiva, al centre?

Aquí som setze mestres.

I dels setze quants n'hi ha, que estiguen amb plantilla definitiva?

Doncs mira, tots menys tres persones.

I d'aquests, quants amb perfil adaptable? Perquè ser de plantilla definitiva tampoc no vol dir res.

Clar, clar. Perfil adaptable? A veure...

O sigui, professionals que realment siguin susceptibles d'estar en un CAEP.

Que poden estar en un CAEP? Doncs te'ls puc contar amb els dits d'una mà. Jo diria que unes quatre o cinc persones que saben el que això implica i que no es tiren enrere per res. Els altres és qüestió que has d'anar tirant. I trobo que l'escola funciona, perquè aquesta gent tira molt, eh? Aquesta gent tira molt del carro, el que passa és que sí, davant de la classe actua, però són d'aquells professionals que després sempre et vénen a plorar: "ai, que malament, i aquest nen ve tan brut!" i tu li dius que mira, que aquest nen té tots els condicionaments perquè estigui així de distorsionat. Vull dir que és clar, això costa.

Els CAEP de Barcelona us trobeu?

Sí. Fins i tot abans de ser CAEP, perquè sempre fèiem reunions de directors.

I el plantejament de zona, territorialment?

És que pràcticament ho és. Mira aquí a la zona pràcticament tots som CAEP. N'hi ha alguns que vam entrar a la primera tongada, nosaltres i dos més, i ara han acabat d'entrar els altres. D'aquí la zona només queden, que no siguin CAEP en aquests moments.. que no vol dir que no tinguin la problemàtica, la tenen igual, el que passa és que és que no ho han demanat, no tenen l'asterisc perquè el claustre ha considerat que...mil i una coses, no? El Pere Vila, per exemple, en aquests moments no és CAEP, i un centre de la Barceloneta que potser és l'únic que es salva de Ciutat Vella, que té una població una mica més... bé, pràcticament no té immigració. Però els altres tots estem més o menys amb la mateixa problemàtica, però no ben bé la mateixa.. Per exemple el Pilar (y jo conec a la directora, som molt amigues) no té res a veure amb el nostre centre.

En quan a tipus d'alumnat, de problemàtica familiar?

A veure, i això ho dic per la inspectora, nosaltres som dels més durs d'aquesta zona. En el sentit que quan entres aquí al matí mai saps què passarà: des d'una baralla de pares al carrer, que això passa, fins a... A veure, el que a mi menys em preocupa són els nens dins de l'escola, el que em preocupa és que es facin mal, un accident... d'això sempre tes la por al cap. Però els nens dins de l'aula per nosaltres són molt controlables.
(...)

La pregunta que t'anava a fer ara és una que ja es dedueix amb tot el que m'has dit: els requisits per fer atractiva l'escola de cara a preveure l'absentisme? Què remarcaries?

Fer atractiva l'escola als pares.

I als nanos, no?

És que als nanos ja els hi és atractiva.

El problema és (no fer atractiva) fer valorar l'escola. No és fer atractiu, és valorar l'educació com un bé primordial. Perquè diuen "és que és un barri e el que hi ha molta misèria." Sí, hi ha molta misèria, però el que hi ha és marginalitat, que és una altra cosa diferent a la misèria. Perquè de misèria, desgraciadament, n'hi ha hagut tota la vida. El meu pare va entrar a treballar als dotze anys. Però no per això va decidir que tu no anessis a l'escola, i que el millor que et podia donar era una bona educació. Això és el que falta, i jo penso que és política. Que jo puc estar aquí dient que els nens han de venir a l'escola cinquanta mil vegades, però que hi ha d'haver una política d'Estat, i en aquest cas de comunitat, que digui que l'educació és el millor bé que poden tenir els nens, que obligui a les famílies a dur els nens a l'escola, i que realment l'escola pública sigui valorada com s'ha de valorar i amb els ajuts que ha de tenir, que no només són de diners. Que aquí tot es soluciona dient que ja tenim no sé quants diners més, i els diners a vegades no fan falta. A vegades és una altra cosa, és un problema de criteris. O sigui, és una qüestió educacional, valorar la cultura com a font importantíssima. Però com que això penso que és purament política, o sigui que no sé si tirarem massa endavant, amb aquest tema.

Per acabar, passem a la part de caracterització del centre, i això, aquesta graella per omplir, t'ho deixaré, tot i que he vist que ja ho tens bastant treballat. A veure, tres o quatre trets que remarcaries de qüestions de la caracterització del centre des del punt de vista pedagògic.

La nostra escola és... vaja, jo ho tinc bastant clar, que atenem la diversitat de manera individualitzada. Això ens ho permet el número d'alumnat i de mestres que tenim. Jo et diria el respecte que tenen els nens dins de l'escola (de la porta cap a dins, no em parlis de la porta cap a fora perquè això és un problema, no sabem com s'ha de generalitzar), i un altre tret potser seria l'estimació dels nens. Perquè quan han marxat, tots tornen. I sobretot ara que marxen tan petits. Això és important, i no vol dir que no t'enfadis i que no els hi facis quatre crits si convé, però quatre crits i quatre petons el dia que convé. Jo et diria això.

I una altra cosa en relació a aquesta qüestió: la implicació del professorat a nivell pedagògic? Bé, en part m'has respost abans.

T'he respost en quant a actituds personals, però a nivell pedagògic et diria que degut a l'alumnat que tenim (que és un alumnat difícil, que li costa molt concentrar-se, que hi ha molts nens hiperactius), el professorat està com molt cohesionat a nivell pedagògic. Per exemple, nosaltres fem moltíssimes reunions pedagògiques per fer tots el mateix. És a dir, per dir-te un exemple tonto, si es treballa la descripció. Doncs el primer mes de l'any tothom treballa la descripció, de primer a sisè, amb un esquema determinat. Mira que porto anys aquí, i això quan vaig arribar no es feia. Perquè no hi havia aquesta necessitat. Què ha passat? Que el professorat s'ha adonat que si feia la guerra pel seu compte a la seva classe, sí, potser se'n sortia, però clar... El bo és que els nens puguin tenir una continuïtat, i amb això ara jo estic força contenta perquè es va aconseguint bastant.

Això en part també ho ha permès la Reforma, o la vostra experiència és prèvia?

L'experiència és prèvia. És allò que davant les necessitats tu et qüestionen moltes coses. A veure, si no tens necessitats, si tot va bé, "nens, pàgina 80 del llibre." Nosaltres treballem sense llibres, perquè és que no podem fer servir llibres. "Pàgina 80 del llibre": perfecte, si el nen t'entén... jo no estic dient que aquest mètode sigui dolent, és bo tot el mètode que ensenya. El que passa és que a nosaltres aquest mètode no ens fa. No ens serveix. Aleshores ens hem hagut de buscar, com es diu ara, estratègies noves, noves maneres de fer. i amb això clar com que el professorat s'ha vist amb la necessitat... L'altre dia em deia una mestra gran, que té molts anys (més que jo) em deia: "tu creus que és normal que dues persones amb la nostra experiència ens estiguem qüestionant com ensenyem...", no sé de què estàvem parlant, de la narració, estàvem treballant la narració amb els nanos, i ens estàvem qüestionant quin tipus d'esquema els hi posàvem i per què. i jo li vaig dir "doncs mira, a mi em sembla fantàstic que ens qüestionem això, perquè això vol dir que estem vives." Perquè si ho tinguéssim tot sabut, diríem "pues va, como siempre", i no ho fem, això. i la mestra m'ho deia, "és que jo, a la meua edat, mai m'hagués pensat que m'estaria qüestionant si ensenyo bé o malament." Jo t'he de dir que aquí, a nivell de claustre, tenim molt bona relació. No vol dir que no ens estirem els cabells i que no ens barallem, però no és una baralla d'aquelles que creen conflicte, no. En aquest sentit és un centre força cohesionat, molt cohesionat. Jo et diria que la gent s'ajuda bastant, potser perquè davant les dificultats és una manera de... Jo penso que la línia d'escola es porta bastant bé, tots anem bastant a una. Alguns nens et diuen "te lo dicen todo", doncs és clar. i jo "m'ha dit la senyoreta que a la seva classe no treballes, com és això?", i es queden tots parats, "què us penseu, que no me n'entero? Me n'entero de tot." i a vegades em vénen a dir "ja t'han dit allò?" Saben que ens ho passem tot, i això és important.

Perquè crea una línia?

Exacte, i crea un grup. Per això et deia, el respecte dels nens de portes endins. tot i que també hi ha nens que et diuen "pues no vull." L'important és que tots reaccionen igual davant del "no vull", i com que ja ho saben, que tots reaccionem igual, doncs se l'estalvien.

Alguna experiència d'innovació formativa que hagueu fet als últims anys, o algun assessorament?

Sí, nosaltres l'any passat vam fer un assessorament de projectes. Durant dos anys vam fer un seminari de projectes. Ara, aquest any, en demanarem de lectura eficaç. i després, nosaltres aquí havíem fet des de P3 una cosa que pràcticament no es feia a cap escola: cant coral. i ara l'altre dia vam anar al ... saps? i ens va tocar a nosaltres. i anàvem precisament amb el curs de cinquè, que va començar cant coral. i ho comentàvem amb els mestres que és un curs que els hi encanta, és que ho notem, és un curs que ho deia la mestra: "mira que les cançons les hem hagut de repetir vegades, mai una mala cara per repetir la cançó", sempre contents "ah, sí, sí, repetim senyo, que sortirà més bé." i jo no sé si és això, però és un curs que ho hem notat, que...

I això ho vau incorporar, y...

Sí, ho vam incorporar perquè la mestra de música ho va provar, era parvulista... La mestra de música coincidia que era parvulista i mestra de música, i va dir que li agradaria provar-ho i tal. Ho va començar a fer i ara ho continuem fent, el que passa és que cada vegada ja et dic que l'alumnat és pitjor i per exemple, per fer cantar

els de P3 costa. Té tela perquè a més a més tenim un P3 que pràcticament tots són estrangers. Però els nens, que s'amollen com una goma, a final de curs tots canten, això també és veritat. Canten, fan danses i el que convingui.

I el trebal·leu per projectes aquest assessorament?

Sí, a algunes classes sí, no a totes.

En quines àrees?

Normalment naturals i socials. Mira, els de sisè, l'any passat o l'altre, van fer un projecte de dinosaures que els hi va quedar molt maco perquè clar, eren de sisè. Era molt espectacular, el vam tenir aquí exposat. i ara els de segon n'han fet un sobre "d'on venim", perquè els interessava molt el tema. i estan molt contents, han fet tot un dossier que l'altre dia em van dir "pujaràs a la classe, que te l'ensenyarem?" "Sí, sí, i a més a més me l'explicareu." Perquè la mestra els va fer portar fotos de quan ells eren nadons... i bé. La mestra està contentíssima del projecte i de la reacció dels nens, tot i que són nens que ja et dic que tenen moltes dificultats.

També d'aprenentatge?

Sí, sí, es clar, ara et parlo més des del punt de vista pedagògic. Tenen moltes dificultats d'aprenentatge, els hi costa molt concentrar-se.

Però això de treballar per projectes els deu motivar, no?

Molt. A més a més el treball per projectes permet que tots s'hi enganxin. I a més a més cadascú treballa al seu ritme, i tots poden dir-hi la seva: el que saben, el que han sentit... Perquè una de les activitats que van acordar que farien és que preguntarien a les mames com havien nascut ells. És que vam riure el dia que ens ho explicava la mestra perquè hi havia versions...

De tots colors?.

Des d'algunes terriblement... d'aquelles que dius "mare de déu, pobre nano, quin garbuix que li haurà creat això." Mares que suposo que clar, no sabien massa què contestar, i llavors se'n van anar... amb allò que "la cigüeña no sé que", oh, quins rotllos, escolta, i els nanos... és que això ja no s'ho creuen, perquè et diuen "mi madre me ha dicho esto", però saben més, avui en dia...

De l'atenció a la diversitat, el tema de treballs per projectes en seria un exemple?

Sí. Després també fem racons, eh? Primer, segon, tercer i quart fan racons, aquest any. i a cinquè i sisè hem fet grups flexibles, que també va molt bé.

Què teniu, una línia?

Barregem cinquè i sisè. Perquè clar, els nanos marxen, i els instituts ens fan la pressió, els instituts volen que sàpiguen àlgebra, pobrets, quan surten de la primària.

I els grups flexibles són per nivell, a les instrumentals?

Sí, llengua i matemàtiques. Però nosaltres sempre els hi diem que treballem el mateix. És que els objectius, i a més a més els hi expliquem a ells: "mireu, hem d'arribar fins aquí." i com que els hi diem als dos el mateix... El que passa és que tu quan avalues saps a quin grup estàs avaluant, i el teu nivell d'exigència. Ara per exemple et deia que treballàvem la narració. Clar, en el grup que treballo jo ja sé el nivell d'exigència de la narració. L'esquema és el mateix, i com que els nanos veuen que porten el mateix esquema i que estan treballant el mateix, ja els hi expliquem "treballem així perquè sou molts i així treballem més bé." i com que aquests nens tampoc es qüestionen masses coses, i ni els pares. Ningú et ve a preguntar per què.

I aquest deu ser un problema, no? Incentius ni un?.

Zero. Aquí només vénen els pares a queixar-se "porque mi hijo le he dicho que tal", i sempre et diuen que "mi hijo nunca miente." Aquí a més sempre tenen com a idea... jo penso que és una mica com de gelosia, perquè ells no se'n surten, amb els seus fills. Perquè clar, amb un nen és més fàcil deixar fer que educar. Aleshores una mica... els nens parlen de l'escola, potser parlen del mestre, i el dia que poden, si volen, et vénen a dir això. Jo sempre els hi dic "a veure, vostès i nosaltres estem al mateix bàndol, que vol dir que volem el millor." i això mira, o els atura o no els atura, depèn. Normalment, quan vénen cridant (que a vegades vénen cridant i vénen borbotsos, y...), aleshores el que has de fer és tu no perdre la calma, perquè si segueixes la mateixa dinàmica... Deixar que digui tot el que vulgui i quan hagi acabat, començar tu amb això. i normalment se'n van demanant perdó, però sempre hi ha hagut algú que marxa irat, i al cap d'uns dies ve amb el...

(...)

Com us organitzeu, per cicles, per àrees. La organització pedagògica de l'escola com és?

És per cicles.

Em podries explicar breument com teniu pensada la funció tutorial? Si esteu treballant el PAT...

Sí, el Pla d'Acció Tutorial. Inspecció diu "ara s'ha de treballar això." De tota manera, això de la funció tutorial és posar noms a coses que s'han fet tota la vida a les escoles. Aleshores, nosaltres sí que la treballem, la funció tutorial. Què és? Doncs la convivència dins del centre, una mica. Precisament l'any que ve l'EAP i el TEC elaboraran unes activitats per treballar les pautes de treball que nosaltres ja tenim. Nosaltres ara, de moment, tu vas per les aules i trobaràs, en un paper d'embalar, les normes de l'escola que els nens han discutit per classe i les que pensen que s'han de fer (que són les que nosaltres prèviament hem pactat, que són indispensables). i estan escrites amb la seva lletra i col·locades. i quan algú fa alguna cosa que no toca, li dius "ves a mirar el cartell." Això és la primera cosa que fem d'acció tutorial, però a veure, l'acció tutorial és resoldre els problemes en el moment en què surten. Aquí a vegades, al pati, surten molts conflictes de baralles entre els nens.

SÍ?

Home com a tot arreu: que "la pilota", que "me ha hecho falta", que "me ha insultado", que "me ha dicho", que "me ha pegado." Això és el nostre pare nostre de cada dia. Doncs en això has d'actuar en aquell

moment, has de fer les reflexions. Nens que potser es porten malament en una classe, nens que potser algun mestre me l'envia cap aquí. Aleshores jo què en faig? els hi faig la reflexió com de capellà: "t'has portat d'aquesta manera. Ara vull que em diguis, que m'escriguis, com t'hauries d'haver portat. Fes una reflexió, i ara què faràs, a partir d'aquest moment?" i normalment sempre surt "demandaré perdó a la senyo." Aquest és el primer pas. Això, "machacat" contínuament. El que passa és que és molt pesat, tot el dia amb el mateix, m'entens? i que ells vegin que la teva actuació sempre és la mateixa. O sigui, si ells estan nerviosos, que a vegades estan nerviosos i es barallen, i tu comences a fer crits, tots cridem i allà no es soluciona res. Tu en aquest cas has de separar els nens, esperar que es calmin, i quan es calmin actuar tu. O sigui, davant de dos que perden la calma, el tercer no la pot perdre, perquè llavors és un trio. Això és el que diguéssim que intentem fer veure, no? i fins i tot a les famílies.

Sí, clar, el que m'explicaves abans de quan arriben cridant, per exemple...

Clar, però és que la línia d'actuació de la família és aquesta. Són bastant primaris i actuen d'aquesta manera. D'alguna manera estan acostumats, per això la feina és més difícil, perquè tu has de fer que sense el mastegot i sense els crits el nen pensi i rumii que allò que ha fet no ho hauria d'haver fet. Clar, si això ho tinguessin al carrer... Si els pares, les famílies, ens ajudessin amb la mateixa línia d'actuació, seria perfecte. Però això passa a totes les escoles, eh? Per això et deia que la diferència, perquè ells tenen clar que aquí, dins de l'escola, la línia d'actuació pot ser diferent, és diferent. Aleshores clar, els nanos es troben que no saben amb quina carta quedar-se. Perquè diuen "a casa em fumen quatre crits, un mastegot, i al llit sense sopar", si convé. "Y aquí a l'escola em fan pensar i escriure com ho hauria d'haver fet, em fan un discurs i aquí no passa res." Aleshores, tant per tant, pensa que és més fàcil desmadrar-se i fer tontades a l'escola que a casa, perquè se'n surt més bé. Però d'alguna manera això és una cosa que cala, si tu vas dient contínuament que això no s'ha de fer i tal, ells ho arriben a interioritzar, i aquí a l'escola sí que actuen d'aquesta manera. demanar-te perdó si passen i et fan un cop sense voler... cosa que és impensable que a casa ho facin. O donar les gràcies, per exemple ... perquè s'acostumin a dir-ho. i quan vénen: "que dice que me des ésto", dic "¿que si por favor qué?" O trucar a la porta... Coses mínimes de comportament, perquè estan molt poc acostumats.

Per acabar, una qüestió relativa a la tipologia d'alumnat que teniu des del punt de vista del rendiment

És difícilíssim, més que res perquè a veure, d'alumnes amb conflicte en tindríem pocs, però quan surten d'aquí són molts.

A secundària són nanos susceptibles de conflicte?.

Sí, molt. Aquí passen dues coses, mira. Aquí, perquè tu t'adaptis... això que t'he dit de la individualitat de la feina. A veure, hi ha molt pocs nens que no els agradi treballar, però clar, si ho saben fer. Si els hi posen una feina que no saben fer, evidentment et donaran conflicte. Per què? Perquè s'avorreixen, així de fàcil. Si tu els hi vas amb una conferència de física nuclear... jo callaria i agafaria el diari, però si ós un adolescent començaria a fer ..., no ens enganyem. Aleshores què passa? Aquí volem treballar de manera individualitzada, tenim hores estones de reforç.

Els nens, quan estan treballant, els hi agrada, i estan contents, i llavors l'índex de conflictivitat baixa moltíssim, m'entens? Perquè el nen està fent una cosa que li agrada. El problema és quan aquest nen passa a un IES, a una aula general amb trenta alumnes més. Es perd per complet, i evidentment també hi ha el canvi d'edat, passen una edat perillosa, la més conflictiva, i aleshores és clar, aquest nen es converteix en un conflictiu. Per això et dic, que és difícil. Jo per exemple et diria que tenim aquests aplicats amb moderació, perquè nens que no tirin endavant, realment n'hi ha pocs, el percentatge és baix. El que passa és que clar, si et dic això, potser et sembla que això és la gran meravella, però és que no és això. Aquí hi ha molt treball individual, per això n sé què posar-te. M'entens, no, el que t'explico?

Sí, sí.

Clar, tu dius, d'aquest centre em diuen que el 70% són alumnes aplicats amb moderació. i clar, si això li ensenyes a l'institut, et dirà que t'he mentit descaradament.

Ja. Casos de conflicte no en teniu gaire.

No, jo et diria que no. A veure, hi ha alguns casos puntuals, alguns nens amb una problemàtica social molt concreta, famílies molt...

La nena aquesta que m'explicaves que es va morir l'avi...

A P4 hi ha algunes famílies tremendes, tremendament desastroses. Però és clar, no pots dir que un nen de P4 és conflictiu? És conflictiva la família, no ells. Ells, pobres, són una víctima d'aquesta situació. Això és un tema que afortunadament a l'escola està bastant clar, que el nen és víctima, sempre. Aleshores aquí, per exemple, en tenim un de tercer que està a la DGAI, que la DGAI en té la custòdia. Doncs pobre nen. Ara, tu l'agafes i treballes amb ell, que és el que fem amb ell, i a més a és a la classe hi ha pocs nens. Li valors molt la feina, i el nen és el més feliç del món. Ara, tu te'l mires, aquest nen, i té l'aspecte d'un nen que pateix, és un nen trist. i ira que és difícil, eh, nens tristos? Doncs n'hi ha molts, molts nens tristos, i petits. i penses que tan petit, aquest nen, i no riu mai, li costa riure... Aleshores clar, jo no sé que t'he de dir.

Diríem que generalment teniu alumnes aplicats amb moderació, i que teniu alguns casos puntuals de conflicte?

Sí, potser serien un 10%.

De virtuosos?.

No, d'aquests potser n'hi hauria un 1%.

Motivats, escolarment, i...

No. Hi ha alguns nens molt macos, aquí, i amb molt bon rendiment i que dius "olé" les famílies que els porten aquí, i que els porten des de petits. Però poden ser un 1%. Jo et diria un 1% claríssim, i aquí sí que no m'equivoco. i d'alumnes en conflicte clar, és que no sé, posem un 10%, no ho sé.

Teniu gairebé 200 nens, no? Un parell per classe?.

Si, i d'aquests, aplicats amb moderació, tampoc em vull passar, perquè és clar...Jo és que estic dubtosa, la veritat. No sé si serien aquests o aquests, però és clar, si llegeixo això...Home, a veure, si és un concepte pedagògic, estrictament pedagògic de nivells estàndards, més aquí. Ara, si són els que ens aproven, amb els objectius que nosaltres ens marquem...

Del que hi ha marcat per cada curs, m'entens? O sigui, a primer de primària el nen ha d'estar bé, tal, tal i tal, diu l'administració. O si estem parlant dels objectius que ens marquem nosaltres. Si són els que marquem nosaltres, aquí, i si són els que marca l'administració, evidentment hem d'anar aquí. Jo no sé si posar sobre un 50, és que no ho sé, es difícil. Això és agafar-ho molt amb pinces.
(...)

Molt be, doncs moltes gràcies per la teva col·laboració.

CEIP 31

La primera part de l'entrevista va lligada a com definiu l'absentisme, quan ho detecteu i com feu el control regular d'assistència.

Tots els cursos tenen prescriptivament un registre d'assistència. Aquest registre indica si cada matí i tarda el nen ha vingut o no, o bé si ha arribat tard. Això és prescriptiu per a tothom. A més, amb un cas conegut i segurament amb un altre, això va servir de prova judicial, va ser demanat el registre d'assistència per un jutge. En aquesta zona hem tingut molts problemes al respecte, encara que no siguin per això, perquè els pares i les mares que s'estan separant habitualment s'acusen mútuament de si compleixen o no les obligacions amb l'escola, amb els fills. Aleshores, al cap de l'any vénen alguns casos de gent que demana certificats conforme un pare compleix amb les seves obligacions, o conforme un pare o una mare no ho compleixen. Això està totalment prohibit de fer, però amb un cas, un jutge ha instat en una escola, i si ho demana un jutge s'ha de fer un informe amb una còpia del registre d'assistència. I fins i tot un tutor ha hagut d'anar a declarar en un judici, amb el registre d'assistència a la mà. Aquest registre ha estat considerat com a prova legal en un cas. Era un cas molt més complicat, de maltractaments. Com a mínim això és el legal, el prescriptiu que s'ha de fer.

I a on és prescriptiu això?

És prescriptiu a infantil i a primària, i crec que a secundària també, però com que no domino el tema no ho sé del cert. Aquesta documentació ha de quedar guardada a l'escola, a nosaltres no ens poden preguntar si fa quatre anys, un nen va venir el 14 de Maig o no.

I quan de temps s'ha de guardar, això?

Aquella vella discussió, en teoria cinc anys. Entra dins del capítol de papers que s'han de guardar. Però bé, això es fa, hi ha un registre, és un model especial que ja està imprès, i que el venen a les llibreries.

És a dir, que això es prescriu des del Departament d'Ensenyament?

Això és la normativa, hi ha d'haver un registre d'assistència. Cada editorial fa el seu model, però tots són el mateix, és a dir, una llista dels nens de cada classe on s'hi ha de posar els noms, absències i retards dels diferents mesos. (li ensenya una mostra); aquest, per exemple, és de l'editorial "Estudio".

I aquest registre quan es passa?

El sol passar el primer professor que hi ha a la classe cada dia, o així.

I es fa algun tipus de buidat, o no?

Bé, fins aquí és allò prescriptiu, aleshores el que es fa a partir d'aquí ja depèn de cada escola, del reglament de cada centre i tot això. Al final de curs queda tot el registre ple, i aleshores en un moment determinat tu vols saber què va passar el mes passat, i ho mires aquí, que ho tens tot enregistrat. Les maneres d'apuntar-ho no

estan codificades, però tots fem una ratlla, una creu o un punt segons si ha vingut al matí, si ha vingut a la tarda o si ha arribat tard. Això que et deia, fins aquí és prescriptiu, aleshores a partir d'aquí en el nostre cas concret, tenim que a partir de tres absències o tres retard sense justificar (però sense justificar vol dir sense que el professor sàpiga el perquè, perquè a vegades una justificació pot ser una entrevista a la porta, que la nena està malalta, els petits, o pot ser una nota dient que han anat al metge i vindran tard...). Total, que als tres retards o tres faltes sense justificar, que el professor veu que allò no té un motiu justificat, llavors aquest ens ho diu, nosaltres enviem una carta a casa, i en aquesta carta els pares estan combinats a justificar-se. Normalment es justifiquen, però segons quines famílies no ho fan; davant d'aquestes famílies que no ho fan, ja tenim aquí d'entrada la Comissió Social de l'escola: "aquest nen ha faltat això, no en sabem res"... Llavors poden passar diferents coses: l'educador de carrer passa per casa seva, o si és una família coneguda per Càritas o per l'assistència social de l'Ajuntament, ja aleshores es parla amb la família a veure què passa, o l'assistent social és capaç de dir "no, és que a aquesta família li ha passat no sé què i resulta que se n'ha hagut d'anar a Portugal...", gitanos portuguesos per exemple. Llavors allà es decideix què es fa: si es dona comunicació al EAIA o DGAI, segons si és un cas molt més greu, si està justificat...però en principi el timbre d'alarma sona amb tres faltes de les quals no en tenim cap tipus de justificació. Tot i tenint en compte que els pares, sobretot a infantil, no tenen obligació de portar els seus fills a l'escola; però nosaltres, encara que em sembla que això no està legalment contemplat, tractem a tots els nens que s'han matriculat com si tinguessin l'obligació de venir a l'escola.

Això, que també m'ho va comentar l'Encarna, és una decisió de les escoles de la zona o coincideix?

Sí, coincidim. És a dir, fins que no fan primer, els nens no tenen l'obligació d'anar a l'escola. El que no pot ser és que te'ls porten, se'ls emporten i te'ls tornen a portar... i això és una disbauxa pels que es queden i pels que se'n van. I els tractem igual, com si tinguessin l'obligació, i donem part d'assistència social, i ho fem tot exactament igual. Llavors hi ha escoles que en algun moment determinat, quan aquest tema és preocupant (perquè això és molt cíclic, depèn del que t'hi poses i això), controlen especialment el tema perquè s'ha descobert que moltes vegades, amb això dels tres o dels cinc, hi ha una sèrie de faltes esporàdiques que no les acabes de controlar. I quan fas un buidat, llavors allà hi surt, i es descobreix que potser hi ha un nen que tots els últims divendres de mes no ve, o que cada dilluns i dimarts... sempre passen coses d'aquestes. Nosaltres no ho hem fet, però sé que fa uns anys ho van fer i es van portar sorpreses al respecte.

Vosaltres estaríeu en condició de fer-ho, això?

Sí, el que passa és que nosaltres havíem tingut molts problemes. Ara tenim menys nens i tenim pocs problemes d'absentisme.

Què teniu, una línia?

Sí. A més, una línia molt incompleta, som cent vint nens. Abans havíem tingut molts problemes: nanos que no venien i que se n'anaven a les

vies del tren a jugar, i coses així més perilloses, havia hagut d'intervenir la policia i tot, havien vingut aquí i tal.

I ara per què en teniu menys?

Perquè estem a una punta del barri, i no ve ningú. És a dir, que només escolaritzem la gent d'aquí.

Vols dir que en teniu menys perquè teniu menys nens?

Tenim menys nens, i aleshores tenim menys casos problemàtics. Quan incideixes molt sobre això aleshores baixa, i potser quan al cap d'un temps et tranquil·litzes torna a pujar. De tota manera, les famílies responen força bé amb això, perquè hi havia molts casos, allà a les famílies gitanes. Per exemple, si un dels nens estava malalt, en el cas que hi hagués germanes i germans, doncs si els germans no venien pel que sigui les germanes ja no venien. O si el gran no venia, els petits tampoc venien. I això ho hem "matxacat" molt amb segons quines famílies i ens ha anat molt bé, pactant amb ells. Ara hi han pocs problemes d'absentisme, i en tenim, eh? I els casos que tenim són greus.

Com quants casos teniu?

Quatre, o una cosa així. Però tots ja estan en pla EAIA, DGAI... Són súper declarats, "rosen" la retirada de tuteles i tot això, estan en pla molt greu. Ara, després els altres, doncs una família que desapareix, que ja ho sabem, que són aquests firants que se'n van a León i a Portugal, n'hi ha alguns. Però ja ho sabem perquè tenen germans a l'institut, i desapareixen d'aquí i de l'institut. Ara ja hem aconseguit que els pares ens avisin.

Perquè primer desapareixen i després tornen?

Sí. O sigui, hi ha fira ... no sé on van, a prop de Ponferrada, o per allà, entre Ponferrada i la frontera amb Portugal, doncs van allà, a la fira. Es veu que hi ha tots uns dies que hi ha fires, els "tios" van allà amb la furgoneta a vendre. I se'n va tota la família, i aquells dies aquí desapareix, no queda ni l'apuntador. D'aquests en tenim pocs, això on hi ha més "follón" és a baix al Ceip 15.

Hi ha més firants, hi ha més mobilitat de la població?

Clar. Nosaltres aquí tenim pocs problemes, ara estem bé. En broma sempre diem que som la zona alta, estem a la muntanya.

Sí, és veritat, darrere de l'escola ja no hi ha res. Explica'm una mica com és el canal d'intervenció quan hi ha un cas d'absentisme.

Sempre ho fem tot via assistència social municipal, diguéssim. Però poden passar dues coses: que sigui un cas detectat o sense detectar. Si és un cas detectat, ja sabem quina persona és la referent d'aquella família, i ja directament. Això si és un cas ja detectat d'aquells que tots coneixem, i si és un cas d'una cosa nova que passa, llavors ja anem a veure qui ens atén, però sempre serveis municipals. Aquí escolaritzem gairebé un 40% de nens de Montcada i Reixach, amb el qual hem d'utilitzar l'estructura de Montcada i Reixach, que és diferent a la de Barcelona.

A sí?

Sí, perquè sempre, a vegades, em ve algú aquí "escolta, tal nen, ha passat no sé què", i el primer que has de fer és veure on viu, si a Barcelona o a Mon. Si és una cosa escolar doncs tots estan igual, l'escola és de Barcelona i ja està, però quan és una cosa de tipus familiar, cadascú té la seva infraestructura assistencial.

I quan considereu que heu de posar-vos en la batalla dels serveis socials? O sigui, el procediment primer és, carta per part de la direcció general a la família, espera de resposta...

A veure, si responen també depèn, si responen dient...hi ha respostes que són acceptables, i potser hi ha respostes que no. No fa gaire, la resposta d'una àvia que s'ha hagut de fer càrrec d'un nen perquè la seva mare se n'ha anat i el pare no se sap on està i totes aquestes coses. El nen aquest estava com molt abandonat, i l'àvia va venir i va dir que ella tenia un novio i que se n'havia d'anar a ballar amb ell, que passava del nen. Automàticament vam agafar el telèfon; ara, potser hi han altres casos en els que veus que la família té un problema però els veus amb ganes d'arreglar-lo, doncs potser l'arreglem, no?

Vull dir, que hi ha un circuit estàndard d'intervenció?

La via sempre és, segons quin tema és, o EAP o serveis socials municipals. Hi ha alguna família que la porta Càritas, però són les més d'això. I tot va per aquí. Ara, hi ha algun cas que és d'aquells que claven el cel, com aquest que ens ha passat. Amb això, despenges el telèfon a l'EAIÀ directament, perquè sabem que el nen no només no ve, sinó que els últims dies no ha vingut, no ha menjat, no ha dormit...Depèn una mica, també. Aquí ens coneixem tots, això és com un poble, casos rars no n'hi han. Si veus una família que ha passat alguna cosa..., una nena que va començar a faltar va ser perquè el seu pare se n'havia anat de casa perquè s'havien empenyat amb la mare. Llavors ja vam parlar amb la mare i va dir que intentaria no sé què... ho vam arreglar. Ara, n'hi han altres com aquell de l'àvia que vam trucar directament.

Podríem dir que hi ha intervencions diferents en funció dels casos?

Sí, en principi el circuit està, com quan hi ha les faltes, es fa aquesta carta, si no sé què... Però bé, sempre ens adaptem una mica. També amb els professors tutors, jo, la cap d'estudis, o l'assistent social, a vegades també valorem què fem, si truquem a l'EAIÀ, si no truquem a l'EAIÀ, ja aniré jo a veure la família a veure què passa...Hi ha un recurs aquí que alguna vegada s'ha fet, jo l'he fet servir només una vegada, és un senyor del districte que és el EATO. Doncs és un senyor que és un guàrdia urbà que sempre va de paisà i que treballa molt, i en el cas en que convé es disfressa de "gendarme" i es presenta a casa vestit d'urbà a preguntar què passa. A veure, ell no hi va mai de "propi intento", com ho diuen aquí, però és un recurs que la comissió social té. Quan veiem una família que passa de tot escolta, doncs va, els enviem l'EATO. També suposo que la manera de ser d'aquest noi es presta a això, encara que sigui la seva feina. Però es posa l'uniforme, amb la pistola, la gorra i tal, i el veus vestit així i impressiona. Doncs bé, a segons quina família se li ha fet això. A veure, doncs que vagi de guàrdia urbà a casa seva, si la

família ja està molt de tornada de tot ...aquí no en tenim gaires però, de drogues i això, però bé, va un urbà a casa seva i tant se'ls hi rellisca.

Perquè la part de Vallbona és la més "dura"?

Val i T.B, a T. B. hi ha unes famílies de drogues i coses d'aquestes que deu ni do. Aquí no, aquí hi tenim més els "quinquis", que dèiem. Són els "quincallers", aquells que són marxants, firaires i coses d'aquestes. Són aquelles famílies que els veus i no sé, però alguna vegada, que sé l'edat d'alguna senyora, és increïble. Són senyores que són molt més joves que jo i...Sembren la meva mare, i és que a més van vestides de negre, totes negres, i són molt més joves que jo, i penses...

Perquè fonamentalment l'economia de les famílies és...?

Sí. Home, per exemple, hi ha gent que es dedica a vendre alls a la plaça, i m'explicaven això, que no podien portar-se el fill perquè venia la guàrdia urbana i els hi agafava el gènere. Me'n vaig trobar una, aquesta va ser el curs passat, que venia mocadors allà a Mitre, ahir al matí me'n vaig trobar una altra que venia samarretes. Saps allò que posen com un llençol a terra i hi posen samarretes, i corbates, i no sé què? I sempre vigilant, perquè els hi ve la Guardia Urbana i els hi pren tot, i llavors no tenen "peles"...

I són famílies de fa molts anys, d'aquí del barri?

Les famílies que nosaltres tenim així gitanes i això, en tenim algunes des de fa temps, que ja tenim nens que se n'han anat i han vingut, i ja fa anys que treballen. Hi han canviat, al començament eren famílies molt més deixades, difícils, però poc a poc la cosa s'ha anat normalitzant. Però bé, la cosa no treu que aquesta senyora, aquesta de les samarretes que vaig veure ahir... fa cinc mesos que li vaig dir "cuanto tiempo"; tenia una nena, i la seva opció era estar tot el dia a la porta del forn d'aquí baix donant-li de mamar a la nena perquè la gent li donés "peles". Tenim un nen que el llogaven per anar a demanar, un problema d'aquests...el nen de l'àvia aquesta que et deia. Fa dos anys el tenien llogat i adormit per anar a demanar a Virrei Amat. A més, ens el vam trobar allà terra...

Ja. A veure, m'interessaria disposar de dades per tal de quantificar els alumnes en situació d'absentisme...

Nosaltres estem molt bé ara, en tenim poquets.

Mira aquestes són les informacions que ens interessen...també saber quants nens teniu dictaminats de l'EAP i nens que pugin ser susceptibles de dictamen...

Jo aquí, durant tres anys hem tingut problemes i ens hem enfadat perquè he presentat les fitxes sense firmar per l'EAP. Perquè l'EAP té uns criteris per firmar, i nosaltres tenim uns altres criteris, i aleshores portem informes paral·lels. No és aquí, però hi ha altres papers que l'EAP ha de firmar: firma la direcció del centre i firma l'EAP, llavors hem presentat dos papers diferents, un firmat per l'EAP i un firmat per la direcció del centre, i ja està.

I això ho heu presentat a la Generalitat?

Sí. Aquí no hi és, això només és per estadística. Però després hi ha un altre informe, que és la famosa carpeta verda.

I què hi ha en aquesta carpeta verda?

Aquí hi és tot, veus? Per exemple, aquí tinc els noms dels nens, i veus que no està firmat per l'EAP. Tinc els noms dels nens, les dates de naixement, els nivells, els "handicaps" que tenen i el tipus d'adaptació curricular. Això està molt més explicat que aquí, el que passa és que això a les estadístiques ja no ho demanen mai. Doncs l'EAP segur que d'aquí, d'aquest retard evolutiu, per exemple, consideren que aquest, ara que està fent cicle inicial, ja l'ha solucionat, i no l'ha solucionat ni de bon tros. I de l'any passat a aquest està igual, però bé. Llavors, des d'aquí sempre ens empipem... Perquè potser ells considerarien que alguna cosa seria això i nosaltres considerem que no, i sempre ens enfadem. Mira, veus aquest any l'EAP no ha firmat, no firma mai.

I llavors quina validesa té?, perquè si no us ho reconeix l'EAP...

Bé, és que avui en dia això no serveix per a res, no té cap diferència que en tinguem quinze que en tinguem tres.

Home, però vosaltres sou un centre d'atenció educativa preferent...

Sí, però legalment no té cap implicació.

I no implicaria més professorat, o menys alumnat?

Absolutament res. Abans cada nen d'aquests comptava per cinc a l'hora de fer la matrícula, però ara no, cada nen d'aquests compta per un igual.

Però i això per què, perquè el decret dels CAEP no està desenvolupat?

Perquè la normativa és així. Ara els cursos són de vint-i-cinc: vint-i-tres nens normals i dos d'educació especial, amb aquelles necessitats educatives.

I si en teniu més de dos?

Si en tenim més de dos, que en tenim...mira veus, aquí de segon n'hi ha cinc. Doncs n'hi ha cinc i ja està, no passa res. O sigui, abans tenia un sentit, ara no en té cap. Per tant, aquesta fitxa és fiable fins a cert punt, vull dir que és discutible, de fet, molt discutible. Però tot depèn, veus, es posa necessitats educatives especials, greus o permanents, aquí ve la discussió. Un retard evolutiu no és una necessitat greu permanent, perquè no és permanent, és un nen que està atrapant als altres. Aleshores bé, clar, si ve un síndrome de down és permanent, però n'hi ha d'altres que no són permanents, igual quan tingui deu anys o quinze està atrapant als altres. Llavors clar, ells no firmen el dictamen.

I situacions de risc social?

Però és que això també és un buit legal, a veure, què és un nano en risc social? El "risc de marginació social"... a vegades diuen cada títol que... I qui diu si que ho és o no que no ho és? Doncs en teoria

s'acceptava, però no estava explícit enlloc, que si una assistent social feia un certificat que deia que un nen presentava unes mancances de no sé quin tipus, doncs val, allò ja servia. O es considerava en un altre any que si una escola tenia un nen que... Però mentre no estigui establert, a veure, un nen amb risc de marginació, o amb un risc determinat, serà aquell a que l'EAP li faci un paper... no està estipulat, això.

Això seria bo, no, que estigués definit?

Clar, perquè sinó tothom aplica un criteri diferent. I a més, és molt fàcil de definir. Aleshores tots parlaríem del mateix, perquè a vegades vas a una escola i et diuen "aquí tenim no se que", i tu dius "pues yo solo tengo siete". I resulta que parles d'allà que en tenen vint, i resulta que ostres, si ... realment en tindríem molts. A veure, amb les escoles d'aquí no perquè ja ens coneixem tots, però amb escoles que no són d'aquí del barri, alguna vegada, de l'Eixample o així, que en alguna reunió, tenen uns alumnes que bueno, el reforç, i l'aula d'educació especial, i quan t'expliquen allò, doncs els hi fan unes classes que jo què sé, no té res a veure. Mira, nosaltres aquí tenim segons tipus de discapacitat per cursos: de p5 dos alumnes, de primer un, de segon cap, de tercer cap, de quart dos, de cinquè cap i de sisè tres.

El protocol de zona vosaltres l'heu utilitzat?

No, aquest protocol l'hem parlat als cicles, i ara l'hem de parlar al claustre, però en principi jo pel que he vist està molt bé. Ve a ser el que fem, però molt més formalitzat, hi ha els impresos de comunicació... En aquest tema, el que ha canviat molt és que la guàrdia urbana des de fa no gaire temps té instruccions de localitzar nens en edat escolar i portar-los a l'escola, perquè fins no fa gaire no ho feien.

Això aquí a la zona?

Sí, però en teoria a tota Barcelona hauria de ser igual, però a la pràctica no sé per què no tenen l'ordre directe i no ho fan. Ara aquí passa la policia i es troba un nen aparentment de primària, perquè els de secundària tenen aquests horaris... i a nosaltres ens ha passat, ens han portat un parell de nanos que estaven per allà, fent el que sigui, i ens els han portat. Però no és que tinguin especial interès.

Aquesta escola té vint-i-cinc anys?

Sí.

I fa anys que estàs en la direcció?

Si

Per tant, una mica de perspectiva sobre el tema de l'absentisme sí que me la podries donar, com a evolucionat el fenomen.

Està molt millor. Home, a veure, també hi ha una cosa molt important. Les escoles de primària, tu pensa que des de fa tres anys no tenim setè i vuitè, i a setè i vuitè, de segons quin tipus d'absentisme es notava molt. Ara els nens tenen dotze anys, ja n'hi ha i força, però

abans nens de tretze i catorze i repetidors de quinze i setze ja eren uns senyors. I a més a més, unes "perxes" que deu no do. I els "tios" passaven, hi havia gent que no volia anar a l'escola des de que anava a treballar amb el seu pare, o gent que no venia perquè se n'anaven a les coses més bèsties i rares que et puguis imaginar. Sexe, drogues i rock and roll, hi havia de tot.

I en el cas de primària, quins tipus d'absentisme?

Home el més freqüent és això, la família... Gent que va a treballar, per exemple, i deixa els nens dormint, i els nens tenen llibertat i capacitat per aixecar-se a l'hora que volen, fer-se l'esmorzar, venir a l'escola si volen, si no volen venir no venen, si volen venir a dinar vénen, sinó es queden a casa, o no dinen, o se'n van per allà... I potser els pares arriben a casa a les vuit, estan tot el dia sols, mig abandonats. O el cas aquell de l'àvia que et deia, aquell nen de l'àvia, l'àvia arriba a casa seva a les onze o a les dotze de la nit, i el nen des de que surt d'escola està pel carrer. Estava, ara ja no. I anaven a casa seva tot de nens més grans que ell i muntaven uns saraus que no vegis, no sé, és que hi ha de tot. Hi va haver una gent, fa dos anys, que van sortir a la tele, feien fins i tot pel·lícules de menors i coses d'aquestes. Eren nanos alentats per gent gran que no venien a l'escola...És que hi ha de tot, jo mateix em sorprend.

Tu coneixes molt el barri, no?

Bé, perquè fa anys i vas coneixent, però et sorprends. Jo em sorprend, a vegades, amb segons quines històries. És que hi ha coses molt bèsties. L'Encarna fa menys anys que està aquí, però té famílies molt durilles, i el Ceip 14 també, famílies d'aquelles que estan de tornada de tot.

Fonamentalment, que l'absentisme hagi disminuït, ho adjudiques al fet que setè i vuitè estiguin a secundària?

Home, la concentració de casos a setè i vuitè era gran. Després també les escoles, bé, jo fa anys que hi sóc, però abans, quan eren temps més "heavy's" tampoc no hi era, però s'ha fet molta feina. Aquí hi ha famílies que s'han normalitzat molt, nosaltres tenim famílies que jo les recordo que era a "campi qui pugui", i ara tothom ha apretat: els assistents socials, l'Ajuntament, nosaltres hem "matxucat". Algunes famílies han estat molt "matxucades" perquè vinguin els petits quan els grans no vénen, allò que dèiem, que si les nenes, que si els nens...Mira, l'últim any que hi va haver vuitè i ja no hi havia sisè, per exemple, hi havia una nena que havia acabat. Els nens que van fer sisè i setè ja anaven a fer ESO i tenien l'obligació d'estar a l'escola fins als setze, però la última promoció de vuitè, que va quedar sola i penjada, aquests no tenien l'obligació. És a dir, els que tenien un any més o un any menys tenien l'obligació, però aquests no. I la mare va venir aquí i diu "no, la niña conmigo en casa, a atender a la familia". I dius, "hòstia", què passa. Va costar moltes discussions, i el marit per aquí, i la dona per aquí...i al final la nena va a baix, al IES 18, però...com que legalment no calia...i això que aquesta es una de les famílies normalitzades. Normalitzades en el sentit d'alimentació, de participar en les activitats extraescolars. Tu digues-li a una família que el nen se n'ha d'anar dos dies de colònies.

No ho entenen? O no deuen tenir recursos?.

No, mira, de recursos, els hi busquem assistent social, a l'Ajuntament, hi han beques de coses, no? Però hi ha famílies que "oh, la niña una noche fuera de casa, qué puede pasar", no? En portem moltes, d'hores de "matxacar" la família. A mi, per això, em sembla que la feina serveix. No la de l'escola només, eh? La de l'escola, de compensatòria, dels educadors de carrer, els assistents socials... Hi ha gent que diu que no, però jo crec que sí, que alguna cosa s'ha notat, alguna cosa sí que hem fet.

Parla'm una mica de les estratègies que té el centre per prevenir i per donar resposta a l'absentisme. Desenvolupament de l'estratègia del centre en temes de mesures generals, per exemple, temes d'acollida de l'alumnat, de famílies, del tema de la cultura ja n'hem parlat una mica... I després, mesures específiques. Per exemple, de l'EAP, informació de problemàtica no us arriba. Possibilitat de traspàs d'informació de, per exemple un historial de família des de serveis socials, des de l'escola de primària i secundària...

Això perquè és obligatori legalment, és prescriptiu. Cada vegada que es fa un pas d'etapa o d'escola s'ha de lliurar una documentació.

De l'escola de primària o secundària?

I de l'escola de llar d'infants a l'escola d'infantil, i d'infantil a primària, encara que sigui d'una mateixa escola doncs es fa.

I qui ho fa això, el centre?

El centre que deixa anar els alumnes ha de preparar tota una informació. Aleshores aquí tenim un inspector que li agrada molt "matxacar" el tema i sempre ens obliga, però els de llar d'infants, per exemple, tenen molts problemes en apuntar coses perquè sempre diuen que és etiquetar els nens quan arriben a l'escola. Però una mínima informació s'ha de fer. Ara s'està fent, però aquest any ha sigut el primer que s'ha fet alguna cosa. I de primària i secundària hi ha molta informació. Hi han uns dossiers de tres o quatre pàgines.

Així que és prescriptiva tota la informació de trànsit.

Això mateix, amb els nens amb un dictamen de l'EAP, l'EAP fa tot un informe molt acurat i l'escola també, i a tots els nens se'ls hi envia directament de l'escola un examen bastant exhaustiu la primària.

I els que estan fora de dictamen de l'EAP?

També, també.

I això és prescriptiu.

Sí, però el que no hi ha és un model prescriptiu, tu el pots fer més exhaustiu o menys.

Per tant, dels casos de problemàtica hi ha com un historial que no és només acadèmic. O si, és fonamentalment acadèmic?

No, no, allà hi és tot. A les escoles hi tenim un dossier de cada nen, una carpeta, i allà hi és tot. Si la Diputació de Barcelona va retirar la tutela d'aquell nen quan tenia tres mesos... Allà hi és tot, ho pots buscar tot. Aleshores, quan un nen canvia d'escola, tota aquella informació no canvia, es queda a l'escola. Però es fa un informe que, home, no s'explica tot, sempre hi ha aquell punt de més o menys...

Tot el que es considera rellevant?

Però per exemple aquí ha vingut l'EAP amb una família que els nens ja estan a secundària i van venir a preguntar coses, i hi surt tot el que va passar fa deu anys.

I el trànsit és regular? Imagina que aquest any, dels de sisè que surten, vosaltres en feu un informe i el passeu directament al ies 18? O és quan l'Ies 18 detecta algun problema que diu...

No, no. És previ. Nosaltres més o menys ja els anem agrupant tots.

Van al IES 18, la majoria?

No, és que aquí n'hi ha molts són de Mo i se'n van a Moa, perquè l'IES 18 els hi agafa malament. D'aquí molts van al IES 18 i molts van a Mo. Aleshores, com que ens demanen els llibres d'escolaritat, i tot això, ja se'ls hi envia allò altre.

Això abans no era obligatori, no?

No. És que amb el tema de l'absentisme passa el que passa. Nosaltres hem tingut problemes amb gent que se'n va fora de Catalunya, perquè tot aquest tema va a parar a fiscalia de menors. Per exemple, ara tenim un nen que se n'ha anat a Albacete, i en vam tenir un altre a Màlaga, i tenim la certesa que aquest nen està a Màlaga pel carrer, i va ser "súper complicat" que Màlaga comprovés l'escolarització d'aquell nen, perquè era una família que aquí ja no l'escolaritzaven. Els vam apretar molt i van venir, però després se'n van anar. i és que les fiscalies han d'anar per Madrid perquè està passat tot a la Generalitat, no sé quin "follón" hi ha, que aquí se te'n va un nen i no cap idea d'on se'n va. I pot ser que un nen se'n vagi d'aquí i no s'escolaritzi, no hi ha cap control. Llavors, la única manera és la denuncia d'un senyor que veu un nen al carrer molts dies, i coses d'aquestes.

Això del llibre de certificat és un recurs?

Sí, però jo, si no em demanen un llibre...

Clar, si a tu et queda un llibre aquí què fas? Què has de fer?

Per això mateix. Però és que fins ara no hi havia obligació de demanar-lo. Ara sí, però clar, no es comprova. És si et demanen un llibre passat no sé quan de temps, però no es mira. Llavors és possible que una família s'emporti el nen i no l'escolaritzi, o que el tingui tancat a casa.

I inspecció com ho considera, tot això?

No ho considera, és que no ho pot comprovar. O per exemple, els mecanismes per comprovar que tots els nens de primària vagin a fer ESO, doncs és a base de llistes, que nosaltres ens posem d'acord amb els instituts. No hi ha un mecanisme per comprovar, i algun s'escapa. Recordo un inspector d'aquí que se li havien escapat tres a la seva zona, tres "tios" que no s'havien matriculat. Estaven a casa seva, treballant amb el seu pare.

Tant que ens controla hisenda, hisenda sí, però això no es controla. Només es controla, és a dir, l'Administració no controla tampoc (al menys és una sensació meva), imagina't que ara fan una campanya a Barcelona per eradicar el xarampió. Doncs quina manera tenen de controlar que tota la població faci el que ha de fer? Doncs ho controlem les escoles, perquè com que mínimament tots els nens estan escolaritzats, l'escola controla els nens. No hi ha una altra manera de controlar la població, perquè suposo que hi ha gent que té pediatres privats, i gent que té pediatres públics...Nosaltres ara estem comprovant que tots els nens d'uns cursos estiguin vacunats del xarampió, casa que "se nos queda ancha", però bé.

Com situeu la lluita contra l'absentisme dins l'escola?. Com entomeu el retorn d'un nano absentista a l'escola? Com l'acolliu?

A veure, això és la Comissió Social, que parla de les famílies, parla de quina actuació es fa en cada família. Per no fer tots feines repetides ens les repartim, si els assistents fan una cosa, l'escola en fa una altra, l'Ajuntament... Cadascú fa una cosa. Aleshores, quan els nanos vénen aquí, no tenim un pla d'actuació estandarditzat, allò, "com tractar un nen absentista que torna a l'escola", no ho fem. No tenim res a punt, res estandarditzat al respecte, a no sé que sigui coses privades de la classe amb el seu tutor, com què ha passat, i perquè ha passat, i tot això. Hi va haver una família que també se'ns va fogar, i vam estar parlant amb el pare, si podia ser, o no podia ser... Se'n van anar tota la família per un problema d'una nena gran, per exemple. Llavors això no podia ser, i s'havien de quedar aquí. Però un tractament específic que ens haguem plantejat a veure què fem amb un absentista quan torna, no tenim res pensat.

A mi em sembla que cada absentista depèn de la causa que hi ha. En molts casos, habitualment, no es tracta de fer un treball amb el nen, sinó amb la família. I és amb la família amb qui es parla, nosaltres i els assistents, en el sentit que el nen o la nena ha de venir, per sobre que hi hagi fira o que sigui divendres i s'hagi d'anar a vendre no sé què. O encara que el nen estigui malalt, la senyora s'ha de quedar a casa. Però clar, explica-li, perquè si la nena està malalta, la mare no es pot quedar a casa perquè aquell dia ha de vendre no sé quantes cebes. I si es queda a casa no ven les cebes, i si no ven les cebes...

Teniu algun sistema per evitar situacions recurrents, un cop el nano retorna?

Mira, n'hem pensat moltes, però en el fons només queda l'amenaça. L'amenaça a la família.

Però quan la família es beneficia de PIRMI i coses d'aquestes, l'amenaça amb serveis socials és fàcil, però a l'escola...?

Bé, però és que l'escola, amb aquest tema va, i no va sola. Jo penso que això és una gran avantatge, fer un treball una mica tots junts, a la mateixa. Llavors nosaltres, si l'assistència social li ha de fer una amenaça de PIRMI, doncs ja sabem tots que l'amenacen amb el PIRMI. i potser en el mateix moment li estem oferint uns pactes. Aquí es treballa molt pactant les coses: "doncs a veure, si no podem fer això, de moment fem fins aquí", parlant. L'amenaça sempre és amb entitats públiques que puguin retirar o fer qualsevol cosa amb els nens. És l'únic que ens queda. També ens ha passat que potser amenaces una mica a una família i se te'n van. Hi ha famílies que són professionals d'això, eh? Marxen. afortunadament ara els serveis socials, com a mínim els de Barcelona, ho tenen tot a l'ordinador, i en un moment determinat busquen: "ostres, aquest ve de Sarrià, o ve d'Horta, o de la Trinitat...", però se'ns escapen.

A part de les demandes de serveis locals, amb altres serveis, o fins i tot amb els serveis educatius, quin tipus de relació hi ha, i quin tipus de demandes penses que es podria fer a l'administració educativa?

Sobre el tema de l'absentisme? Home, a mi em sembla que hi ha d'haver... Per exemple, el tema de les EAIA, aquí és insuficient. Les noies aquelles van desbordades, i aleshores posen un llistó. I qualsevol cas que entra a l'EAIA el posen a la cua, llavors pots tenir un problema molt greu tres anys esperant-se. Per què? Doncs perquè tenen unes ordres de fiscalia i conselleria que diu que primer els abusos sexuals, segon maltractaments, tercer... Prioritzant, cosa que em sembla molt bé, però clar llavors el llistó de què es considera maltractament o què no es considera està altíssim. Ja no sé que a un nen li facin molt de mal no s'intervé ràpidament. I aquí en tenim que li estan fent molt de mal, i fa anys que l'haurien d'haver retirat, per exemple. O aquell nen mateix que la seva àvia el deixa fins a les dotze de la nit al carrer, i no pot ser que el tinguin abandonat d'aquesta manera. I estan amenaçats, i si se l'enduen que se l'enduguin. Ostres, doncs potser aquest nen estaria més bé, encara que sigui temporalment. Està molt "fotut", aquest nen, per exemple. En tenim més, però aquest està molt "fotut".

I la única via d'intervenció seria a través de l'EAIA?

Són els únics que tenen la capacitat per a poder intervenir.

I el Departament d'Ensenyament?

Insuficient. Tenim només un matí d'EAP, aquí. Llavors hem demanat sempre assistents socials que depenguin del departament, no hi ha res, tampoc.

El professorat té reforç de compensatòria?

Sí, però això és molt discutible. El noi que hi ha per aquí de compensatòria fa una feina molt vàlida, i en conec a bastants, però jo no hi crec, en aquest tema de la compensatòria.

Perquè?

Es que en si no es tracta de compensar res. És una idea molt antiga i que en principi no m'agrada. I aleshores bé, li diuen de compensatòria, però la feina que fa en realitat és com un suport a les

escoles, i s'encarrega d'una sèrie de temes. Pràcticament no fa el que hauria de ser la seva feina, afortunadament. Jo crec això, que calcular la compensatòria està bé, però perquè fa una feina que no seria la pròpia del programa de compensatòria. El TEC havia de venir aquí, també, però al final li vaig dir "mira Ll, què vindràs, quatre hores a la setmana? Passaràs més temps pujant del Ceip 15 a aquí, i com que té més "merder" el Ceip 15, doncs queda't allà". A veure, no empenyat, ben dit, és que es passarà mitja hora pujant i baixant amb autobús, amb cotxe o amb el que sigui, i vindrà un parell d'hores a la setmana, doncs que no vingui. El dia que necessitem alguna cosa ja el truquem, o ens porta material...

Estàvem valorant de com l'absentisme ha evolucionat al llarg del temps, després havíem estat valorant l'estratègia de com vosaltres donàveu resposta a l'absentisme, m'havies explicat una mica el circuit, el paper de la Comissió Social, també havíem estat valorant els serveis de suport extern sobretot Serveis Socials, també de l'educació de compensatòria bé, el paper de l'educació compensatòria, que com em vas comentar aquí no teniu suport, tu tenies un plantejament de la compensatòria molt particular, no?

Bé, en la definició de l'educació compensatòria està en crisi des de fa uns anys, el mantenen amb un caràcter existencial, una mica passat de moda, però bueno qui mana, mana i manté el programa de compensatòria. Jo penso que avui en dia la compensatòria està desfasada. Em sembla que es poden fer altres coses que no pas un programa de la Generalitat que es tituli: programa de compensatòria, és que és un programa oficial comparat amb el programa de llengües estrangeres i comparat amb el programa d'informàtica educativa. A mi em sembla que els cales se'ls poden...hi ha altres maneres molt més actuals de poder aprendre coses que no pas compensar el que no està bé. A més des d'un marc teòric això figura que ja no es fa, ja no es compensa el que està malament sinó que es fan altres coses, no? Llavors oficialment es manté un programa de compensatòria que compensa o que intenta compensar i, això està bé?. A la pràctica és un suport a les escoles, cosa que em sembla bé. Però si ha de ser un suport a les escoles, doncs que sigui un suport a les escoles, real, no que...

Quin suport creus que tu que caldria per paliar diguem-ne la problemàtica?

En aquest barri, per exemple l'assistència de l'EAP és insuficient, els EAIAS...avui han estat aquí els EAIAS, no perquè avui hagin estat avui aquí els EAIAS però és insuficient, hi ha tres EAIAS. Mira l'equip d'EAIAS del districte Nou Barris són tres persones i mitja, tenen a la llista d'espera dos-cents i pico casos al calaix que no hi ha manera de que els treguin. Llavors tot lo que no són abusos sexuals d'aquells que poden sortir al diari en primera pàgina, de qualsevol diari sensacionalista, maltractaments especialment complicats o molt greus tot lo demás tenen llista d'espera, estan desbordats. Aquí tenim nens que el jutge hauria d'haver intervingut ja fa temps. I bueno clar és que són tres persones en un districte com Nou Barris que hi ha no sé quantes escoles i no sé quantes escoles d'acció preferent. Serveis Socials ara està millor però EAIAS i això estan desbordats. Les Escoles D'Acció Preferent, l'ordre d'Escoles d'Acció Preferent ve amb una llista que diu hi hauran unes ratios, uns criteris de manteniment de cursos, tindran prioritat en els serveis educatius, camps d'aprenentatge i coses d'aquestes, tindran prioritat a l'EAP, l'EAP

també és un servei educatiu...però de tot això no hi ha res. Només tenim quatre pessetes més d'educació econòmica, quatre pessetes que no serveixen per res. Actualment ser un centre d'aquests preferent d'acció educativa no serveix per res. Sí tenim més cèntims, però és una quantitat de cèntims irrisòria, no serveix absolutament per res, és que amb cèntims, encara que et donin cinquanta mil pessetes més l'any no serveix per res. A més la ràtio no ens ha disminuït per res.

A no? No us ha disminuït la ràtio?

No perquè...hi ha unes graelles pactades amb els sindicats de professorat que ha d'haver a les escoles, les escoles d'Acció Preferent normalment tenen una persona més per línia i no es compleix.

No?

Però no aquí, a l'altre escola. Aquest any hi ha hagut molta moguda, no tenen peles que no sé que i doncs no es fa. Les ratios d'acció preferent...és a dir tenen millor ràtio les escoles de l'Eixampla que són una mica grans però no com les escoles d'aquí que són d'Acció Preferent. I el problema de compensatòria doncs només és això, una persona que ve i ajuda, llavors és un suport, com a suport està bé. Normalment és una persona que és una mica especialista en temes de gitanos o així que disposa de bon material i tal, una persona especialitzada. Però un programa com a tal de compensatòria que genera tota una burocràcia i té tres o quatre persones treballant a direcció general...A direcció general com a mínim hi ha dues o tres...dos segur perquè he parlat amb dos per telèfon i allà hi ha dos més que es dediquen a fer papers i a gestionar unes beques cent mil pessetes per nens i no sé...és un contrasentit, o almenys a mi m'ho sembla.

Després també deies que està superat teòricament no? Alguna altra consideració que et sembli que caldria per a garantir una escolarització regular?.

Parlant d'absentisme? Des del punt de vista d'absentisme?

Sí

Per a mi es tracta de que uns pares que no porten al seu filla l'escola no tenen cap penalització, ni tenen cap control, ni tenen res. Jo potser he viscut...vaig estar uns anys a fora, i una família (d'Alemanya en concret) que no portés el seu fill a l'escola tres dies, o sigui a les tres faltes la família tenia una multa de mil i pico de pessetes. Bueno és una manera...els nanos no faltaven, i l'absentisme estava reduït a casos especialment difícils i incontrolables. Però famílies normals d'aquí que van i et diuen "no es que ayer tuve que ir con mi madre a comprar el chándal al Hipercor" falten tot un dia per no dir tot un matí i l'escola no té...és més important anar a comprar un chandal que no pas venir a l'escola. Doncs això allà com a mínim no s'ho permetien, serà molt dràstic, molt més quadriculat però funciona. Avui discutíem amb els EAIAs què és una situació d'abandó? És a dir l'absentisme escolar és un maltractament a la infància o no? Anar mal vestit, mal calçat, mal cuidat i tot això, menjar insuficient...vull dir a on està el nivell no? Doncs a lo millor no portar els nens a l'escola també és un tipus de maltractament o de desatenció, tot depèn dels mitjans que tinguis per combatre-ho o no. Aquí una família pot estar un mes sense portar el

seu nen a l'escola i no passa res, després ja vénen famílies que ja coneixen el funcionament de l'Administració i de Serveis Socials.

Es donen casos de nenes des escolaritzades o en situacions d'absentisme crònic?

Sí, però això es va educant perquè totes les famílies que hem tingut aquí són...les famílies que tenim aquí no són noves ja fa temps, i amb el temps es va arreglant, amb el temps aconseguixes...Tot i que ja aquelles, ja et dic una família molt normalitzada en aquest aspecte l'any passat vam tenir una "pelotera" en què la nena havia de quedar-se a casa i tenia catorze anys, o sigui havia de fer tercer d'ESO aquí "no la niña tiene que quedarse en casa", és una postura.

Acabem, et faig una tria de preguntes i després mirem lo de la graella. L'escola des del punt de vista pedagògic.

M'ho poses molt malament. A veure aquí intentem treballar molt tot el tema de noves tecnologies en el sentit de que es familiaritzin amb l'ordinador i tot això, després intentem una formació que tingui diversitat, això ens ho han proposat moltíssim, atenent a les diferències de cada nen, també ens ho hem pogut permetre perquè tenim pocs alumnes.

I això què vol dir que treballeu per racons?

Racons, tenim molts...o sigui es treballa per objectius didàctics, les classes...les agrupacions normalment funcionen per cicles, els cursos estan desfets, no tot el que de vegades voldrien, hi ha agrupaments flexibles que a vegades no són tot lo flexibles que també voldrien, vull dir són bastant flexibles dins de lo que es pot.

Treballeu per racons amb paquets Informàtics?

Sí, a vegades doncs bueno hi ha tot el disseny curricular amb l'eix de la informàtica. I després totes les ciències es fan amb el programa Ciències 6.12, tot molt manipulatiu; hi ha bastants assignatures que no hi ha llibre de text que tot funciona per dossiers que estan elaborats aquí; tot el tema de la plàstica està feta...se li dóna molta importància; i després es treballa moltíssim els hàbits, hàbits de tota mena, de comportament, de treball, d'estudi...

Aquests eixos, línies de treball són línies que ja fa temps que funcionen, o les heu anat incorporant?

Les hem anat incorporant. Aquest any estem fent tot uns programes de desenvolupament d'intel·ligència, desenvolupament cognitiu amb els petits i amb els grans uns programes que es diuen CORT??? Que no te'ls sabria definir però bueno són per augmentar la reflexió, l'autoestima, l'auto concepte, allò preveure les conseqüències dels teus actes, ser més reflexius i tot això.

Aquest són programes estàndards?

Són uns programes...a veure la feina que estem fent, el del desenvolupament cognitiu està fet per nens petits, però aquest altre ens els han passat d'uns programes que s'utilitzen a presons.

A si?

I els estem adaptant per nens de Primària, a veure són tots uns treballs.

I per això teniu algun suport per fer-ho?

Això vénen unes hores...això veus? Departament de Justícia, direcció general de serveis penitenciaris i de rehabilitació. Vull dir aquí en aquest barri va haver-hi un temps que vam demanar formació al respecte i l'escola va demanar el que va voler i aquí vam estar pensant a veure quin és el problema que tenen els nens, doncs que tots són poc reflexius, que són molt impulsius, molt violents. I aleshores van dir home això que dieu és el programa aquest que s'utilitza a presons i tal. Llavors clar de presons vam intentar-ho adaptar per nens d'Infantil i de Primària. Llavors vam veure que això com a molt es pot estirar a nens de Primària, i primer i segon queden molt despenjats. Llavors això ara ho estem adaptant, pràcticament ja hem acabat, a nens de tercer quart cinquè i sisè, i va bé. Són tots uns exercicis que han de preveure què passarà si tens unes...és a dir planteja dilemes, planteja els dilemes morals de...no sé qui, de Holbbert o no sé qui. Són totes unes qüestions que permeten que es pensin una mica lo que fa abans de fer, i bé és divertit.

Teniu algun tipus de recolzament per fer aquest tipus d'innovacions, d'adaptació de programes?

No. Això ho fem als migdies, bueno als migdies ho preparem i llavors amb els nens es passa hores en horari de... tutories, i coses d'aquestes.

I el de Infantil quant de temps fa que l'heu començat a aplicar?

El d'Infantil el curs passat.

I aprecieu un canvi?

Sí tothom està molt content. Llavors el que hem fet per fer una valoració, ara ho veurem perquè no sé on ho tinc..., hem fet una valoració inicial abans de fer res, i aleshores ara...

Fareu la valoració final?

Sí i després veurem si...a veure què passa. Això per a treballar els hàbits, però hi havia tota una...això és d'auto reflexió...fet pels nens no? Per exemple aquests són els nens de tercer, cada nen doncs "tracto als professors, parlo sense cridar" cada nen deia si sí o si no, tracte amb els companys "no em barallo, demano perdó, entrades i sortides si crido..., si arribo puntual a classe..." aleshores això ho vam intentar contar una mica i aleshores ara tornarem a passar el mateix paper i a veure què passa, i sabrem si funciona o no funciona, si no funciona plegarem perquè són moltes hores de feina però bueno.

En aquests trets d'identitat de l'escola que em comentaves, aquestes línies de treball, la implicació del professorat és de l'u al quatre?

Home la majoria estaria pel quatre, sempre hi ha algú que queda una mica més despenjadet, substituïts que vénen n'hi ha que s'impliquen, n'hi ha que no. La gent que ja fa un temps que està aquí doncs ha vist una mica la necessitat de fer algo no?

Tu em deies que portes una pila d'anys...

Jo en porto onze, i tots portem molts anys.

La plantilla és bastant estable?

Sí i clar això fa que...ara hi hagi una línia de treball, perquè altres anys.., va haver uns anys que canviaven més de la meitat, llavors clar cada any és com tornar a començar. Llavors hi ha coses que les vas assimilant i hi ha coses que ja no s'han d'explicar ni s'han de decidir, es fan i ja està

Alguna iniciativa de formació permanent de caràcter col·lectiu?

Sí especialment aquest, és a dir aquí vénen a fer un assessorament de vint, vint-i-cinc hores, l'any que ve seran vint-i-cinc o trenta, però aquest any han sigut vint-i-cinc i n'hem hagut de demanar cinc més d'hores, i...

Sobre quin tema?

És a dir sota el títol d'atenció a la diversitat. És que és a més un títol que allò "vende mucho" com si diguéssim, sota aquest títol fem tots aquests temes de desenvolupament cognitiu i tot això del "Cort".

Com que "vende mucho"?

A veure que no cal donar tantes explicacions burocràtiques. Clar a veure jo sempre poso que treballem programes no sé què, però si a sobre poses atenció a la diversitat, clar la idea hi ha molta gent que li sembla bé, no cal que vendre el producte, això a nivell burocràtic eh!

Bueno és que són uns temes que hi ha gent que s'ho pren d'una manera i gent que d'una altra i bueno més o menys jo penso que fem coses que estan bé i sé d'altres escoles de per aquí doncs que l'atenció a la diversitat doncs jo que sé vull dir que pintar les parets de diferents colors per dir algo...No sé, per això t'ho dic. Es que hi ha hagut a vegades discussió a la zona respecte això, jo sempre ho poso "de què voleu allò..." en les peticions dels centres de recursos i l'ICE. "Un seminari d'atenció a la diversitat i això i això" però sempre poso lo de l'atenció a la diversitat.

No tens problemes de que si no especifiques més?

No, confien molt en nosaltres.

Treballem per cicles, per àrees...?

Per cicles, sí.

Alguna experiència innovadora d'integració o coordinació i aprenentatge així interdisciplinari, algun eix transversal...?

Dins el currículum l'únic que hem fet...tots els hàbits ho hem ficat a dintre.

Tots els hàbits formen part del currículum?

Sí, i lo de la informàtica també ens vam prendre la molèstia de ficar-ho dintre, però a part d'això...

Amb lo de la informàtica què vol dir que totes les àrees tenen...

Totes les àrees tenen la seva part d'habilitat informàtica que es treballa, i de fet a dins de tot el temps curricular de totes les àrees es baixa a l'aula d'informàtica...Aquest trimestre es baixa a l'hora de plàstica i a l'hora de llengües i es treballa això, un altre trimestre es baixa a l'hora de matemàtiques i socials i això també perquè fa molts anys i perquè hi ha una persona que "matxuca" molt. Doncs els nens jo que sé fan una carrera de barcos amb una escola de Figueres i han de calcular totes les derives dels vents i jo que sé, a socials fan no se què...

La funció tutorial com la teniu definida, com ho treballeu això?

Tenim tot uns papers però que estan molt en qüestió el tema de cara al curs que ve farem tot un ...allò del famós PAT (Pla d'Acció Tutorial) perquè aquí encara, encara anem...tret dels punts d'entendre segons quines famílies, i tot lo que fa referència als Hàbits i entrevistes als pares que ho tenim molt pautat, hi ha uns temes que els tenim una mica que cadascú pot fer el que vulgui.

Com per exemple?

Doncs per exemple el tema d'orientació dels nens, com tractar-los, com reconduir segons quins temes...i tot això, i hem pensat que estaria bé que ens poséssim tots d'acord. Que uns no fessin coses més permissives o fossin...una mica que tota l'escola...És a dir aquí sempre ens ha semblat que aniríem molt bé i fins ara ho hem fet i ens funcionat però els criteris dels mestres haurien de ser semblants amb moltes coses, pujar a una classe en fila, i allò de s'ha de fer fila i uns altres no s'ha de fer fila no sé que. El que està bé és posar-se d'acord i fer-ho tots de la mateixa manera, o per exemple com s'han de fer les ciències naturals, o la metodologia, doncs ho fem així o aixà. Les metodologies les tenim molt pactades, home aprenen a llegir en aquesta escola, està tot pautat. Qualsevol persona que vingui ho fa d'aquella manera, no ve una persona i fa d'una altra...que hi ha escoles que cadascú ho fa com li sembla. Llavors el tema de l'acció tutorial, doncs les famílies, doncs una mica pautar -ho més, però encara ho tenim pendent.

Ens hem preocupat molt, l'equip directiu per dir-ho així, de que els criteris d'actuació siguin molt semblants i es solucionessin les coses absolutament igual el professor d'una assignatura com la d'una altre, o el professor de naturals, doncs les naturals de tercer i les de sisè doncs, a part de que el llibre sigui el mateix i no se què, doncs que la manera de fer i experimentar, utilitzar un material o organitzar la

classe sigui la mateixa. Això va començar perquè allò típic que el professor doncs jo vull que escriviu a la dreta, jo vull que ho poseu en vermell... Es tracta de que això no sigui així de que "cada maestrillo tenga su librito" perquè llavors clar "profe" esto lo subrallo?" Doncs no, i ara els nens saben que han d'escriure d'una determinada manera, que els treballs els han de fer tots posant el nom en un puesto, que els fulls no han de ser quadriculats, ara hi havia un professor "quiero las hojas cuadrículadas" un altre no "las hojas con dos rallas", ens vam prendre la molèstia de fer unes pautes i cada curs està clar. Doncs els de primer escriuen en llapis amb full amb línia, quadriculat per fer no sé què, i llavors aquell professor ho fa d'aquella manera i si és un substitut també, se li dóna una...tenim un dossier pel que "viene nuevo" i el professor ho fa d'aquella manera.

A la realitat d'aquesta zona el conflicte és molt present?

Sí que hi ha conflicte, cada de matí vénen aquí professors que hi ha algun que es mossega les ungles que ve aquí a cridar per no fer-lo allà al mig. Hi ha nanos molt conflictius, molt.

I com es tracten?

Hi ha una professora que ja fa molts anys que ha estat a punt de plegar i d'anar-se'n i deixar la posició i deixar-ho tot que no podia més. Hi ha nanos..., ara en concret ens ha vingut una família expulsada de dos centres i dius no sé...a més que ja ens van avisar només que els tocaves una mica estiraven a terra i deien "o me ha pegado, me ha hecho daño" aleshores posaven la denúncia al mestre. Si amb aquest...hi ha molta mala llet, nens de Primària, quart i de cinquè.

Us trobeu en situació d'indefensió?

Sí perquè...bueno nosaltres aquí a veure tenim casos d'aquests però tampoc no es que tinguem una gran concentració. No sé al Ceip 15, per exemple que has parlat amb la directora, doncs allà tenen "de todo mucho y variado".

Si l'he vist dos vegades, l'altre dia vaig anar a veure-la i estava la pobre desesperada.

I aquí en tenim però la concentració és menor, llavors tenim alguns casos que déu ni do. No sé tenim una família, que fins i tot els anaven a muntar un professor particular pels nanos d'aquesta família en una escola d'Educació Especial però d'aquelles de subnormals profunds, una escola que hi ha aquí a baix. I estan aquí, bueno ens ha costat moltíssimes hores de reunió, moltíssimes hores de a veure com ho fem, deixar passar coses, preparar-s'ho molt i tenir-ho ben...

I en aquests casos suposo que encara és més necessari tenir una línia d'actuació comuna no?

Sí tots a la mateixa. Tot i amb això amb aquest nano, que va venir a meitat de curs, encara hem guanyat moltíssim però hores i hores de veure com ho fem i a veure com li entrem...

I tu com el veus el cas d'aquest nano a Secundària, com el veus?

Doncs depèn a on vagi a parar perquè hi ha escoles de Secundària que...ho té clar. Hi ha escoles de Secundària que em sembla que no han canviat el xip encara de fa uns anys, i segons on vagi doncs anirà bé però clar...hi havia un que deia en broma com més gran més animal i no sé què. Però aquest nano mateix ha canviat molt d'altres escoles que va venir molt rebotat a ara doncs molt bé.

Molt be, doncs això és tot, moltes gràcies per la teva col·laboració

CEIP 32

(Presentació de l'estudi)

Nosaltres aquí tenim un bon nombre d'alumnes que són gitanos portuguesos. Provenen d'un campament que hi ha a la muntanya. ES diu "El Cimal". Són famílies que provenen de zones de Portugal, o de la frontera entre Galícia i Portugal. Un dels dos membres, el pare o la mare és portuguès, amb la qual cosa la llengua que es parla a casa és portuguès i quan venen a l'escola en portuguès. Quan venen de l'escola de Galícia parlen gallec, una mica de gallec, perquè allí no es dona la llengua a totes les hores sinó que només en algunes. Aquí quan vam començar amb la immersió en català allà feien una hora de gallec i la resta en castellà, una assignatura em sembla que es fa. Amb la qual cosa venen d'una manera no...no se com dir-ho, anàrquica no?

Hi ha algun tipus d'acollida, de servei acollida per aquestes situacions?

A veure aquí el que fem quan venen és mirar el nivell que tenen els alumnes, vull dir primer de tot mirar la residència, parlar, parlem molt amb les escoles de la qual venen, si per exemple si aquests nens que venen de Galícia els truquen allà, ens posem en contacte

SÍ?

Si direcció, direcció el primer de tot pel tema de requisits burocràtics. A més a més els tutors es posen en contacte amb els tutors d'allà i parlem, a més a més tenim un número no molt important, una minoria d'alumnes que són fills de firants. Llavors es passen aquí un temps, quan arriba l'època de les fires se'n van allà, clar la cosa, això és un enrenou per a tot. Suposo que el sistema de gestió escolar els trastoca. Sí és el que fem és mantenir molt contacte, així i tot se'ns escapa la cosa, i les característiques dels nans que venen són nans que són poc escolaritzats i falten, i falten més, es dediquen a anar de fires no van a l'escola. Si els pares marxen doncs s'emporten a les criatures. Llavors el que fem és mirar el nivell, que clar, quan venen no saben res de català, la qual el primer que fem és mirar el nivell que tenen en castellà, almenys la base l'han estudiat en castellà. Mira el nivell a partir d'aquí que es quedarà o te previsió de...si és una família que ja està establerta aquí o es quedarà aquí a Catalunya... si es quedarà aquí... anem introduint de mica en mica...el català. El català, de mica en mica, i posant molt material molt específic per a ells, no la resta del material que donem als alumnes..., i després intentem treballar molt...Bueno, amb els crios d'una classe aquí no hi ha un nivell? No? No hi ha un nivell... Aquí no hi ha un nivell. Vull dir dins d'una classe tens vint nivells, tens vint nans...vint nivells. Doncs un nen està començant a construir frases, l'altre està ja començant a fer una descripció, l'altre ja és capaç de dir un ideari...o sigui és complicat. La situació és de molta diversitat, per la qual cosa aquests nens quan venen no... o sigui és un "lio" pels mestres, no? És què... tens el teu grup compensat, de cop i volta t'arriba un nen d'aquestes característiques i comença a preparar feina, és realment complicat. Llavors el que estem fent és intentar fer la línia de l'escola vagi una mica pel camí de treballar molt la diversitat, no sé per exemple per treballar les matemàtiques hem creat una aula, una aula especial que en diem la botiga que és el nostre projecte particular de caràcter transversal. Hem fet un projecte important, jo penso que és un projecte important d'innovació a l'escola i a més a més agafa tots els nans des de infantil fins a sisè. I com que no teníem diners vam participar en un concurs i ens el van donar. I mira si és això... doncs l'estem promocionant.

I com el poseu en marxa aquest projecte?

Ja està posat, ja t'ho ensenyaré.

A veure, en relació a les dades més quantitatives si et sembla jo t'ho deixo i ja en parlarem de quan ho podeu omplir, o jo mateixa si haig de venir... La part aquesta que tu ja tens feta la puc fotocopiar i me l'emporto, si no hi ha problema... però clar la informació qualitativa me l'hauríeu de donar vosaltres. Per exemple el número d'absentistes recuperats, i després

...Mira tenim una graella que seria qualitativa i surt el total de casos absentistes.

Aquests que estan en negreta?

Són repescats. Són escassos, no hi ha gaires de recuperats. Veus aquí està la graella sumatòria que és el percentatge de...

De nanos?

No, d'absentisme

D'absentisme...

De cada cas.

De cada nen?

Sí, i de cada mes i de cada classe. I després aquí els casos greus que a vegades estem recuperant i...a base d'Assistència Social eh?

Quants casos teniu d'absentisme, per aquests curs, en total?

Greus... dos.

Bé, em refereixo al total d'absentisme, això és d'aquest curs?

Sí això fa...aquí manca el mes de maig eh? fins a l'abril està contemplat.

I ho penseu actualitzar?

Com actualitzar?

El fareu, el mes de maig?

Sí, sí. Farem maig però encara no, el mes que ve. La primera setmana de juny.

Doncs llavors el que podem fer quan feu maig, vinc, i ja que feu maig aprofitem i omplim això

Perfecte sí, sí. Això s'omplirà i juny també s'omplirà

Doncs si et sembla deixem les graelles i ens centrem en la entrevista.

Voldria que m'expliquessis com definiu l'absentisme, també si hi ha un protocol de zona?

Tenim un protocol sí. A veure, m'explico: ens funciona no perquè ens funcioni el protocol, que és una manera que jo penso que sí hem de tenir tots plegats de funcionament, de sistematitzar les coses tots plegats, vull dir si som tretze mestres...bé, això correspon als tutors eh? Això correspon als tutors. Aleshores funciona des de fa un temps. Quan un nen falta, el tutor segueix les mateixes pautes, i això ens funciona. A nivell pràctic ens funciona per, no sé, ens funciona a nivell doncs, pràctic, per saber: aquesta família per que no ve?! No ve perquè...no sé...perquè no li agrada l'escola, no ve perquè se'n va a demanar al metro i mira, si s'emporten el fill igual li donen més, no ve perquè té pares...és un nen gitano que tenen súper protegit i llavors no vindrà perquè és el "macho" de la casa.

Ja.

La cosa...o sigui jo penso que els casos d'absentisme els tenim... controlat...i que coneixem, coneixem a l'escola perquè són nanos que fins i tot el pares ...han estat aquí al centre.

Sí? Vénen?

Si, hi ha mestres que varen donar classes als seus pares

Ah! els pares han estat escolaritzats aquí?

Són famílies d'aquí del barri més o menys...

És un barri molt tancat?

És un barri que és com un poble, llavors es coneix, coneixes doncs la problemàtica de cada família. O sigui ja saps...no sé...mira aquest no ve pues mira perquè "pobrecito está malito" . Un nen quan té no sé quina cosa, si és el nen el super protegit de la casa, doncs "no fa falta que vagis a l'escola". A veure són casos molt puntuals eh? Normalment vénen, i aquí a la nostra escola tenim un problema afegit de cara a l'absentisme, que són les malalties. Són nanos que quan es "constipen" em sembla que ja no els porten ni al metge, si els porten ja perquè dius...estic parlant d'un grup important que no viuen en cases.

D'aquests que viuen a la muntanya, en el campament?

En la muntanya, per exemple, sí. Llavors que passa que quan van al metge ja tenen una bronquitis, aquesta bronquitis s'ha fet crònica, la qual cosa costa moltíssim després de treure. Afegit a les al·lèrgies típiques de qualsevol nen. Llavors un "enconstipat" mal curat repercuteix...Mira tenim una classe aquest any... em sembla que és a cinquè, que al segon trimestre ha estat horrible perquè hi havia dies que hi havia quatre nens, i estaven malalts de veritat. Després això que quan van al metge i els diu pren això però a més a més guarda llit i estigues uns dies sense sortir, allà dalt on viuen no poden fer-ho. Per això dic que és complicat, se'ls ajunta amb altres coses i...no és que els pares no vulguin portar als nens sinó que la mateixa dinàmica de viure, dels pares... fa que sigui complicat. Que les malalties s'allarguin més

Què anava a dir-te passeu llista pel matí o per la tarda?

Passem llista al matí, passem llista a la tarda, tenim a més tots els tutors a més la mateixa manera de passar llista, vull dir vam sistematitzar doncs els codis de ...registre

Fa molt que utilitzeu el protocol?

No, dos anys. Nosaltres ja fa tres anys que es va començar a parlar... de sistematitzar. L'any passat ja es feia i ara doncs ja està implantat. Llavors els tutors que passen la llista, el xicot que ve de compensatòria inclús ...doncs també s'encarrega de fer el sumatori de mes a mes, i després els casos puntuals de cada classe els tutors..., doncs si has llegit el protocol sabràs que s'ha d'enviar una carta a les famílies, demanar-lis entrevista, probablement no vinguin. A veure algunes vegades dóna resultat però a altres no vénen, i aleshores el que fem és...jo tiro molt dels Serveis Socials, de la Comissió Social i dels Serveis Socials. Llavors és un tema que nosaltres ara en el claustre vam fer una Comissió... la Comissió Social ja saps el que és no?

Sí.

Nosaltres ens trobem els divendres a finals de cada mes, mira aquest setmana ens toca la Comissió Social, i en aquesta Comissió Social l'escola explica les seves necessitats i com que bueno tots els nostres alumnes tots són de Serveis Socials. Llavors comencen a mirar cas per cas

Tots? Carai!

Sí, tots. Hi ha una atenció social jo diria que d'un noranta per cent

Deu ni do.

I aquí el que funciona moltíssim és veure quin és el referent social de cadascú: "aquest nen li passa això ...i no ve", i comentar el cas amb el seu referent.

Quantes assistents socials hi ha en aquesta comissió o vinculades a les famílies de l'escola?

A veure tenim...aquí nosaltres treballem a nivell d'assistència social amb l'Ajuntament de Barcelona i amb l'Ajuntament de Mon ...No sé si hi ha tres o quatre assistents socials. D'aquí de la zona n'hi ha l'educador i després tres assistents socials, em sembla que...són tres, oi? jo en coneixo tres, eh? I després Caritas .

Sí també m'han parlat que té molta presència.

Llavors vénen Caritas també, que tenim...aquí a l'escola tenim dos referents socials de Caritas, en Josep Maria i el Pere, i després treballem amb l'Ajuntament de Mon. També tenim un referent social de Mon

Tots hi participen en la Comissió?

Sí, tots participen. Mon ha començat aquest curs venint a totes, però avui m'ha trucat que divendres que ve no podrà venir, la passat tampoc va venir, vull dir que tenim molta feina però tenim contacte telefònic. I treballem a nivell de Comissió Social, ens comuniquem...doncs qualsevol cosa també que passa de seguida ens truquen a l'escola i jo els truco: "pues mira tenim una família que...

que escolta que passa amb aquestes nenes que no vénen, el referent social és Pilar? Doncs parla amb la Pilar i...Pilar què passa?" doncs ella em diu "no et preocupis que ja estic mirant...i estem fent els tràmits possibles, mira aquesta mare té PIRMI, amb la qual cosa mirarem de quina manera la lliguem..." perquè té un seguiment social evidentment, si té un PIRMI i no...I a partir d'aquí doncs comencem a treballar.

Però els vostres nanos majoritàriament són de la zona 3, no?

La majoria d'alumnes nostres són de la zona, si. I del campament que t'he comentat abans.

Abans, fa un temps, si l'Ajuntament de Barcelona deia això pertany al Municipi de Mon doncs anàvem cap els referents de Mon , on hi ha les caravanes no? Però em sembla..., jo penso que aquest any s'ha fet una cosa important. Diguéssim hem fet, s'ha fet un estudi, s'ha mirat de fer un cens, de posar-nos una mica a veure la problemàtica a veure de quina manera els poden anar solucionant coses...

I quantes famílies es calcula que hi ha?

A veure, jo ara no et sabria dir, no sabria dir-te perquè el cens el tenen a l'Ajuntament, nosaltres si que tenim bastants nanos aquí al centre.

El cens... ja està fet aquest cens?

Sí, però bueno jo sí que he vist coses però no, no coneixo,...per això m'estimo més no dir-te, perquè jo no sé la gent que viu allà. Ara, nosaltres tenim un número de nanos important, si que tenim un número de nanos important aquí, perquè són famílies més aviat nombroses, vull dir que no tenen un fill, tenen tres, quatre, cinc, tenim una família de nou fills o sigui que... I això ens funciona, o sigui la pràctica és això vull dir doncs mira això es detecta, això es traspassa i això es mira a veure...

Quan es traspassa? quan no podeu contactar amb la família? O quan és recurrent...?

Jo normalment, ja quan una professora, una tutora em diu: "mira Carme no vénen" ja miro de...Com que tenim reunió periòdica, ja no només de la Comissió Social d'aquí de l'escola, sinó que fem una Comissió dels directors de zona, i allà veus els referents socials, i a la directora de centre de serveis socials..., ja comentes coses. Llavors no hi ha cap problema. S'estudia de quina manera...

Com valors tu el funcionament de les dues Comissions?

A mi em sembla que és necessari. A veure si les escoles, els mestres sense cap tipus de cooperació amb Assistència Social, igual que suposo que Assistència Social sense nosaltres. A veure tota la feina que fem en aquesta escola no es podria fer, no es podria fer, de cap manera.

Suposa molta més feina això?

Home ens suposa una feina diferent, perquè bueno mai és que no vénen, doncs mira ho denúncies, dius... envies una carta a Ensenyament i dius que no vénen i ja està, i "salvese qui pugui". Vull dir tu ja tens una mica...Jo penso que no sé les coses no es solucionen així. Si no bueno si no hi ha...bueno,...evidentment s'ha de comunicar però bueno mirar

a veure perquè no vénen, quin és el problema, què passa aquí? Com que tenen un seguiment social, tenen un referent social, són famílies que no és que... no s'hagi de comunicar d'alguna manera perquè tinguin un... un seguiment., ...una mena de seguiment, però bueno, no ens va tant malament. Llavors penso que això sí que funciona, a més és el dia a dia de dir doncs mira "ahir ja sé que les teves nenes fa un mes que no vénen a l'escola, per què, què està passant aquí?, però mira tu tens un PIRMI, tu tens això, tu tens aquest ajut de menjador, per què no les envies? Tu a més a més pots fer doncs cursos de no sé què..."

Ja, lligar una mica tot, no?

Són famílies que moltes vegades que bueno, jo penso que no tenen valors, ni...bueno,....no valors... tenen valors, però bueno, jo penso que són els de supervivència...amb una mica de picaresca, si poden...no? I la pròpia vida, la manera de subsistència. Llavors també...a veure en aquesta mena de cooperació que fem amb Serveis Socials evitem tot el tema de...de picaresca, de dir: "oh! si és que m'han dit que hem pagaven no sé què" i dius doncs bueno és que a mi no m'han dit això. O sigui a començament de curs ens hem trobat amb alguna problema d'aquest de dir "doncs mira que m'han dit l'assistenta social...que m'han dit que sí, que em paguen la beca dels tres fills" ah! Perfecte doncs aquí no tenim...no ens ha arribat aquest missatge. I ara estem mirant de sistematitzar també, doncs cada vegada que vénen de Serveis Socials amb un informe o una nota dient: "Carme, aquesta família ha estat aquí ja" i l'acord era...els ha aportat això. La qual cosa doncs ja no poden jugar amb aquesta dualitat que tenien, que al principi bueno "què passa aquí?"

Per vosaltres el problema d'absentisme ha estat de sempre?

Sí, ha estat sempre perquè a veure la població gitana normalment jo et parlo...jo porto divuit anys a l'escola

Quants?

Divuit. I la població gitana...doncs... saps que les nenes les dedicaven...jo no sé abans a l'EGB no sé si de cinquè va passar una nena gitana, et parlo de molts anys eh? "es que van a cuidar la casa..." I ara a veure estic intentant, almenys aquí a l'escola a Primària, jo diria que de moment tots.

Sí?

Sí, no és un handicap ser d'una ètnia sinó el handicap és ser d'aquesta família en concret que no valora segons quines coses. Jo penso que això és important, ja no és de pertinença sinó de dir doncs l'escala de valors dels meus pares és aquesta i "cuando...si estoy malito no vaig a l'escola "

A tu et sembla que l'absentisme és manté, ha estat similar al llarg dels últims anys?

Jo diria que és manté, però abans...però a veure jo no et podria dir perquè és que absentisme sempre ha estat, casos puntuals evidentment igual que ara, el que passa que poder ara està...no sé el tenim més controlable, no? sabem quines són les famílies i el perquè i ho tenim a més a més escrit

Vols dir que ara ja teniu més informació des de l'escola?

Sí, jo crec que sí. Som més conscients i a més a més una mica tots els mestres saben el que està passant a l'escola.

I aquest canvi a què creus que és degut?

Jo penso que és una manera de supervivència de la pròpia escola, no?

Sí?

Sí, jo crec que sí

No té res a veure amb la Reforma, ni amb l'atenció individualitzada, ni...

Concretament l'absentisme, no. Altres coses suposo que sí, que tenen molta influència. El tema de l'absentisme no, sinó la pròpia necessitat de fer una Comissió Social, de fer un treball conjunt, de que aquesta escola que està aquí, nosaltres que estem aquí i els altres que estan allà tenim tots la mateixa problemàtica pues comencem a veure de quina manera ens en podem sortir. Coses que a veure ens donin resultat, perquè és molt trist que un tutor enviï cartes, cartes i aquí no respon ningú.

Per què no respon ningú?

Aquí no responen, si no s'ho fan bé es que no responen. I llavors dius bueno almenys aquest cas, mira jo tenia dos nenes que feia dos mesos que no venien, avui han vingut a l'escola, i ha estat una relació entre la Comissió Social i comunicació de part meva, a mi m'ho van comunicar les tutores, jo com que de seguida em vaig posar en contacte amb la referent social, no puc contactar...però és que mira anem a veure de quina manera... al menys...és que el temps que perden! Es que a mi em preocupen perquè són dos nenes de parvulari, una està a P3 i una està a P4, i què passa? Si ja agafen aquesta dinàmica estaran tota la seva vida escolar fent això, llavors s'ha de començar des de baix, sense oblidar els que tenim a dalt però és que a baix no pot ser, l'escola...

I en aquest sentit noteu canvi de pauta de comportament en algunes famílies? Corregeixen els comportaments?

Sí, costa perquè són coses molt arrelades, però sí.

Parlem una mica de l'estratègia de prevenció de resposta, em podries explicar així breument quin tipus de mesures d'acollida feu quan comença el nen/nena a P3, perquè... normalment comencen a P3?

Sí. Comencen a P3

I en la rebuda dels que són incorporacions tardanes? Vinculats a aquests casos de firants que em comentaves...?

Això que t'explicava abans de firants que van i vénen, sí bueno passen aquí mesos i després, ara tenim ja dos famílies, que estan ara a allà a Galícia.

I com ho feu en aquest cas?

Ens passem la informació a nivell de llibres i a nivell de tot. Sí Bueno amb la directora de l'escola que vénen de "Merina" em sembla que és, he parlat ja dos o tres vegades, doncs és el mateix problema que

tenim nosaltres, són problemes d'escolaritat doncs perquè van i vénen, perquè es passen de fira en fira, problemes d'higiene, són nens que sempre els costa molt venir nets perquè les famílies tampoc es renten llavors els nanos...és el que diem les coses es palpen a casa, es mamen, no? I ho parlem i diem bueno doncs ara ha anat cap allà. I famílies que em diuen mira al setembre vindrem, i també tinc famílies que m'han dit al setembre vindrem i ens passarem aquí des dels mes de setembre fins al mes de maig, la qual cosa bàsicament l'escolaritat serà aquí i...m'avisen i ja ho tenim present de cara al curs vinent.

Això clar, és complicat,a més ...el programa que fem servir, el pobre va boig.

És un problema de gestió.

Perquè no es contemplen totes aquestes situacions, o sigui...Llavors un nano va, marxa li dones d'alta, el dones de baixa i ja està, no. Aquí has de tenir el cuidado de donar-los de baixa perquè als dos dies poden tornar.

Quants nanos teniu d'aquestes característiques?

Un numero important eh?

Sí?

A veure de que treballen i així...

Sí de que vagin i tornin

Tres o quatre famílies tindrem, amb una mitjana de dos, tres nens, no és molt però...però un o dos a cada...uns vuit sobre cent vint-i-sis que tenim en total. A veure no és important...numèricament, però això repercuteix a cada classe, eh?. Vull dir si aquí en aquesta classe van dos nens d'aquestes característiques, i imagina't com vindran perquè l'any que ve quan s'incorporin vindran en el seu grup que estaven i quan tornen...no ho sé. És una feinada

I pels nanos que s'incorporen de manera regular i tal a P3 quin tipus d'acollida feu?

A veure a P3, el que ha començat eh? Aquest curs és a fer una mica...bueno la tutora de P3 ha fet una reunió amb tots els pares, s'explica tot el funcionament per exemple la roba de recanvi que necessita...Estem treballant molt els hàbits...i un d'ells és treballar l'esmorzar sa i saludable...sobretot el que hem parlat és el que porten a l'hora d'esmorzar els nens, veus "bollycaos" de tot. Llavors estem treballant que els nanos portin entrepà i com molt unes galetetes normal d'aquestes maría, simples i sense xocolata i sense porqueries, és que ...es fa moltíssim. La tutora fa al reunió aquesta i a més a més s'ha celebrat un protocol de P3 de qüestionari

Per veure els hàbits?

Per veure una mica tota la història del nen, del seu naixement, què fan els pares, quantes hores veu la televisió, quantes hores dorm, quines malalties ha patit el nano, si pateix d'alguna cosa...I ara estem, aquest protocol que s'ha començat a fer servir aquest any, aquest curs estem...

Generalitzant als altres cursos?

No, estem afegint més coses, relatives al tema de salut i higiene. Això és una especificitat nostra, d'escola. Una mica per saber, perquè a veure tenim a la persona que porta el tema de salut de l'àrea de salut, la infermera aquesta...jo he parlat amb ella, l'he explicat una mica tot. No sé si és la...una referent M. A. es diu, llavors li he explicat una mica tota la problemàtica, he recollit per escrit tota la problemàtica del centre, les necessitats que té el centre i les possibles vies de solució. Llavors hem mirat les dues i diu: "Carme a lo que pugui començarem a treballar" plegades no? Llavors vam decidir, vam ... el claustre va decidir treballar el tema de la higiene i la salut conjuntament amb la Comissió Social i l'absentisme. Higiene i salut no ho podíem deslligar. No ho podíem deslligar perquè intentàvem fer la higiene, la salut, no, res. I l'altre paquet seria el tema de l'absentisme.

Llavors referent al tema d'higiene i de salut doncs hem començar també a fer-lo a P3. I el nostre qüestionari que ja...bueno està bé, és un qüestionari que té unes quantes preguntes que són de molt interès per a tothom a fi de totes aquestes coses i estem intentant fer una fitxa de salut per cada nen. De salut, bueno és que quan bé el tema de vacunes, quan ve el tema de... és horrible

Deu ser de bogeria.

I jo quan bé un nen...Quan bé un nen en comptes de demanar-li la fotografia... Li demano l'informe de la doctora conforme ha passat la revisió pediàtrica, el paper de les vacunes i que vagi a Serveis Socials. O sigui són les tres coses súper necessàries per entrar a l'escola perquè és que si no...ni tindrà llibres, ni tindrà....

I com responen les famílies?

No, van clar, perquè saben que ho necessiten, ho necessiten quan vénen. A moltes, a més els hi has de dir...informar, doncs... vostè vagi allà al centre cívic, que li explicaran, li donaran hora amb una referent social miraran el seu cas i després se'ns passa tota la informació a nosaltres de Serveis Socials. Doncs a aquesta nena li pagarem el menjador, o aquesta nena tindrà ajuda de llibres...

Vosaltres sou un CAEP, no? Què us suposa des del punt de vista dels recursos?

Recursos no en tenim. No tenim res, ni ratios més petites... A veure no tenim molts nens, em sembla que d'ajuda econòmica tenim una mica més, cent setanta-cinc pessetes de menjador. Tenim cent setanta-cinc peles d'ajuda de menjador, per ser un CAEP més que la resta de les escoles, tenim una mica més, més beques de menjador...Però mira les coses necessàries d'aprenentatge que és lo nostre, ja no parlo de nivell social perquè és una carència que té l'escola bestials no?, de dir doncs una psicòloga, una psicòloga de l'EAP no té hores, no té hores per venir aquí, és una escola que ...vull dir-te que l'alumnat te moltes necessitats.....i la professional de l'EAP no te hores...a la setmana, no? si vingués cada dia...És que són uns nanos que tenen unes problemàtiques cadascú, has de buscar la manera de connectar amb ells i contínuament intentem motivar-los perquè és que sinó..., perden l'interès?

Però teniu algun professor de reforç?

No tenim reforç, no tenim mestre d'educació especial des de que...d'abans de la Reforma

I el TEC?

I el de compensatòria ve un matí...ve aquí un matí i també porta una mica la dinàmica de les comissions socials, perquè clar són persones que...sí que fan, el dia que vénen fan però

Que vénen un dia a la setmana?

Sí la psicòloga a veure no dóna abast en aquesta escola, tens que preveure...pobre dona ha de fer no sé quantes coses. Tenim un protocol també de demanda cap a l'EAP, o sigui primer el tutor que detecta una necessitat fa un full i ho adreça al mestre d'educació especial, el mestre d'educació especial ho incorpora al seu programa o deriva cap a l'EAP si es troba necessari, totes aquestes coses les fem molt ja sistematitzades. Però a més d'un psicòleg, necessitaríem un reforç.

I en quant a la plantilla?

A veure la plantilla, a veure estem unes quantes persones que portem uns quants anys, després tenim tres o quatre persones que cada any ...

Quantes persones hi ha en total?

Tretze, hauríem de ser catorze em sembla.
Després tenim un handicap, d'una professora també que aquest any agafa baixa també perquè no es troba bé, aquesta professora era d'anglès i clar d'anglès aquesta escola anava bé, cada any vénen professores i professors, llavors penso que és un problema important.

I aquests tres o quatre què varien que són d'interinatge?

Aquestes persones sí. Substituts, sí. Van canviant i clar, quan comences una feina, pues sempre...ara tenim una mestra que està engrescadíssima en el projecte de la botiga, és una persona que ha vingut aquest any i que està molt animada i engrescada, l'any que ve no sabrem si hi serà...

clar és que es funciona per concurs de trasllats. I per nomenaments, que jo penso que aquestes escoles haurien de tenir, a mi em sembla eh?, una mena de... un llistat de persones que no els importa venir a treballar en aquests centres, perquè són unes escoles amb unes característiques particulars

Perquè nosaltres estem ja...és el que diem, que portem molts anys, i clar ja te les has vist de tots colors. Sempre s'aprèn alguna cosa, però coneixent la problemàtica i això és important, és important. I motivació, doncs sempre...a veure sempre es troben coses per fer. I el que volem és buscar coses que ens funcionin, que diguis mira això ens trobem que dóna resultat, vull dir cada dia ens estem "expressant el coco" de quina manera podem fer perquè arribi el missatge que vols donar als nens

Quan un nano absentista retorna a l'aula quin tipus d'acollida, com es fa per tal que es reincorpori a la dinàmica?

Quan retorna a l'aula? Doncs una mica és responsabilitat del tutor, si està posat, responsabilitat del tutor, clar. Perquè clar... quan torna es troba desfasat de la resta dels nens i li costa, li costa molt al propi nen eh?

Perquè veu que la resta doncs no sé...està dividint ja i ell encara està amb lo de sempre no? Vull dir que ...Clar i es troba que el seu grup almenys sap, i ell podria estar fent altres coses i precisament en el tema d'estudis no, i això li costa i a més a més el propi hàbit

de venir cada dia a l'escola, això és un hàbit, és un sacrifici, que costa, venir, aixecar-se. I aquest nen doncs que s'ha passat un mes dormint fins l'hora que ha volgut doncs clar, la negativa de venir a l'escola ja és d'entrada

I com es pot treballar aquesta situació dins l'aula?

Dins l'aula? doncs mira quan bé doncs començar a mirar amb quin nivell ha marxat, segurament ha perdut el poc que havia adquirit i una altra vegada a començar, a nivell d'organitzar treballem eh? Perquè aquí no pots fer un programa doncs fent això.

Perquè treballem ...no sé com dir-te, treballem...a veure cada professor té la seva matèria a nivell de nivells dins de la classe. Doncs aquests nens estan fent això, altres estan ja per aquí, els altres una mica...

A més tenim...els recursos que ens busquem ...però ni diners ni materials, no. Però es fan coses, a l'aula fem compte del pressupost, és una mica que cada aula tingui una mica d'autonomia econòmica per poder anar comprant coses que trobin necessàries. Doncs material que es queda per la classe i que ja t'ho troben no? Els nens, i amb aquest tipus de materials es treballa. Treballem molt amb fotocopiadora, busquem coses, materials alternatius...coses.

I en la informàtica, en programes informàtics?

Bé, molt bé, ens agrada molt ...nosaltres la classe d'informàtica és una de les coses bones que té l'escola. Tenim molts ordinadors i des de fa anys que es treballa la informàtica, molt bé. Hem volgut que totes les aules passin per l'aula d'informàtica, el que passa que tots els mestres no dominen la informàtica però bueno.

Quines àrees treballeu més d'informàtica?

Matemàtiques es treballa molt, la llengua, treballs de socials, treball de naturals, el dibuix, una mica de música també. Sí, hi ha molta cosa eh?

I l'equipament informàtic?

Bé, l'equipament informàtic que tenim és ara en el programa LOGO, el projecte LOGO. Han arribat ordinadors, han arribat dos. Nosaltres ja teníem ordinadors, més o menys bueno encara serveixen. Vull dir tenim uns que ara mateix, no sé si tenim deu ordinadors. Hi ha un coordinador d'informàtica, que a més és una persona que no es queixa de l'escola i que l'any que ve no sé què passarà i tot pot ser una mica adient no perquè és un curs organitzat que l'any que ve no saps què passarà. Pot ser que la persona que vingui també domini, que no domini, llavors comencen a flaquejar d'una banda o d'altra.

La vostra resposta a casos d'absentisme, pel que m'estàs explicant es basa molt en el treball amb la comissió social, no?

Totalment. A més es basa en una actuació molt individualitzada, no podem generalitzar i dir doncs mira farem això, sí a veure, sistematitzem el control d'assistència a l'escola, sí, així tots els mestres fem el mateix però l'hora de després de detectar, una vegada detectat el problema, la solució és molt diferent, cada cas.

És una mica buscar la coordinació i la cooperació no? Aquí a l'escola el que funcionem és a través dels menjador. El menjador...a veure els

nanos tenen beca de menjador, han pagar una poca quota, però costa moltíssim que la paguin

SÍ?

Sí molt. I bueno més o menys hi ha famílies, un mínim de famílies que no poden pagar ni aquesta quota mínima eh?

No?

No, perquè

Perquè no poden?

Jo penso que és que no que és que la...a veure no perquè no...a veure no donen importància a això. A veure els nanos fan el dinar que fan a l'escola

I pel matí i per la nit s'arreglen amb un entrepà o jo que sé, un bollycao. Vull dir, a veure no és que no tenen les noranta peles per comprar la barra de pa, no. No és això de les seixanta peles... és que els compraran un bollycao, m'entens? En comtes de fer-li doncs mira un sopar, una verdureta, no. Ja se'ls veu als nanos. És que l'empresa de menjadors diu que clar, que aquí mengem més que enlloc

SÍ?

Clar, es nota

El menjador és un recurs contra l'absentisme?

Sí, un recurs important eh?

SÍ?

Si, les famílies valoren molt si el seu nen pugui venir a dinar a l'escola

I els casos que són....nanos que pertanyen a famílies feriants?

Sí, més aviat els problemes són de sobreprotecció, més aviat és per aquesta via eh? O per deixar el nen fer el que vulgui

Perquè alternatives d'aquestes que es parla de, per exemple posar a una persona que faci de despertador i vagi recollint nanos pel matí. Això donada la vostra realitat d'absentisme... tindria algun sentit?

No gaire, jo diria que no gaire. A veure són dos, tres famílies que passa això, no sovint però la freqüència era relativa no? I el que hem fet molt aquest any és posar-nos molt serioses, hi posem deu hores que tinc jo. De dir doncs miri ha d'entrar a aquí si no, si ve més tard vingui amb un justificant del metge, de que ha anat al metge o que ve de Serveis Socials, porti el paper que el doctor li donarà un paper, el doctor li donarà un paper, quan vagi a l'ambulatori el demana, i si sí vénen amb el paper eh?

SÍ?

Sí, si vénen amb el paper i quan una família fa tard ja més d'un dia llavors puja al despatx, llavors jo faig una mena d'entrevista, mira

aquest és el tercer dia que arribes tard, què ha passat, m'ho apunto. I no, em sembla que de les famílies que han pujat no han tornat eh?

SÍ?

A veure és una mica també posar-nos seriosos tots, que vegin que l'escola te un horari, que hem de...que té unes normes, que té una manera de...funcionar...

Parlem dels serveis de suport extern, bueno amb Serveis Socials potser no cal insistir-hi més em sembla que ha quedat bastant clar. Guàrdia Urbana té algun paper ?

Sí la Guàrdia Urbana, a veure nosaltres tenim un telèfon directe per comunicar-nos amb ells en cas de necessitat. I bueno aquest curs la nostra escola ha hagut una agressió

Si?

Sí, no és la primera que hi ha, fa dos anys em sembla que va ser...va haver una agressió d'un xicot a tres mestres, un ex alumne. En aquest cas, aquest curs el mes de desembre va haver una agressió d'una persona, a la Conserge

A la conserge? Un ex alumne?

No un pare, a veure aquest pare cada dia portava a les nenes tard, o no les portava, venien...tenien un problema de irregularitat escolar important i aquesta ens va aconsellar...a veure volia que les nenes entressin em sembla que mitja hora abans d'obrir l'escola i la Conserge li va dir que no podia ser. A veure si no hi havia un motiu important de dir..., només estava ella i llavors aquest senyor, no sé em sembla que no...Es va donar de bufetades amb la conserge. Hem tingut un judici i totes les històries que conlleva la...la conserge està de baixa. Ens trobem que mesures de seguretat tampoc, i doncs mira...això passa, a més crea una història a l'escola que no té perquè ser, perquè clar si estàs treballant la no violència, la integració, la integritat, pel que sigui perquè ...un pare doncs els nano se n'adonen. I clar això fa portar una altra dinàmica no? A veure no és que en tinguem pocs, a veure no ve lligat...venim a treballar no a que ens donin de bufetades. No en tenim pocs el que passa que pensem que és necessari que en aquest tipus d'escoles tinguin uns sistemes de seguretat. Per exemple, utilitzar una porta, no pots obrir a ningú perquè no saps el que et passarà...no sé què dir-te, és que a veure en condicions normals passa doncs "quin problema té" "doncs miri vingui més tard" que no podem solucionar-ho aquí. Aquí si fas això doncs mira...

T'arrisques.

Parlem de la relació que teniu amb el Departament d'Ensenyament, amb Inspecció, amb l'EAP, amb l'EAIA...etc.

A veure el nostre Inspector coneix l'escola perfectament, tota la problemàtica del centre de fet quan va passar l'agressió fa dos anys va venir personalment i ... jo penso que té coneixement important i ...

Quin és el seu nivell d'intervenció o d'informació en relació a l'absentisme?

A veure se'ls comunica...,se'ls comunica a Inspecció doncs quan un nen va bé, de fet ha vingut aquí, ha parlat amb una mare, una mare gitana perquè la seva nena va sortir l'any passat de la nostra escola i ...a l'institut de Secundària no hi va, també tenim el seu germà que està a quart i no ve, o sigui no ve. Ve regularment i de seguida va dir bueno aniré a parlar amb aquesta mare aquí a 'escola eh! Vam buscar una entrevista amb ella, i si va venir, i bueno va dir que sí que anirien a l'escola, jo no sé exactament però em sembla que no va, no t'ho sabria dir segur. Vull dir que sí, coneix l'escola, es preocupa per l'escola i sempre a veure, jo penso que la té al cap no? Lo qual és important. Ara bé, jo penso que s'hauria de demanar una mica de lligam en el tema de la tutela de menors. Jo penso que aquí hi ha una mancança d'algú que digui als pares "és que té la obligació de portar els nens a l'escola perquè és que quin pare no porta als nens...a veure passa si passa perquè bueno l'escola ho comunica, tothom ho sap, ho comunicarà a aquest nen, farà el que pugui, però vull dir que...a veure la obligació és dels pares que els portin. I aquí penso jo que a nivell de menors hi ha una mancança important.

Perquè l'EAIA quines funcions te en relació a aquestes situacions?

L'EAIA té tantíssims casos que clar, si té un nen de maltractament i un nen que no ve, però està molt cuidat i molt atès, com és el cas dels gitanos que normalment són nanos mal cuidats i mal atesos i què passa, has de prioritzar i allà prioritzen, vull dir són nens que tenen un cert risc, no prioritzaran un nen que està ben atès. Aviam jo penso que aquí falta alguna cosa de base, vull dir doncs no algú li ha de dir als pares...

Però això no ho fa Serveis Socials?

A veure s'està fent, però en els casos que tenen un seguiment. Hi ha casos que no tenen seguiment des de Serveis Socials. O sigui els pares haurien de saber que és obligació seva perquè és un maltractament als seus fills. Per a mi hi ha una mancança aquí, important eh!.

És un espai que hi hauria de jugar algú, no sé si és Ensenyament, si és Justícia, és que no sé quin departament hauria d'agafar no? El toro per les banyes i dir mira...és difícil però conscienciar una mica la societat de que...i els pares. De que és un dret però també és una obligació. És una obligació d'ells, no es pot deixar el nen o nena a casa fent el que vulgui o...primer que no saps el que estarà fent i que si els nanos...els pares marxen...I aquí ... no sé si és ensenyament, és que no t'ho sabria definir però algú ha de...d'alguna manera de solucionar això.

Com ho veus l'eficàcia del suport rebut per l'escola de EAP, d'altres serveis de l'Administració educativa?

Trobo molt bé el que tenim, però hi ha una mancança important d'hores, un nombre d'hores dedicades al centre, i compensatòria també, doncs bé no ho sé el que s'està fent suposo que en una estona que bé aquest xicot doncs està fent una mica el que pot també. És una mica lligar entre totes les escoles, és important perquè problemes que s'han detectat en una escola i s'han solucionat d'aquesta manera doncs poder que... que es traspassin experiències...que es traspassa. De fet s'està fent servir, s'està fent servir. El protocol a més a més ja fa temps que l'hem començat a fer, i la zona ho farà ara, vull dir ha estat una mica l'escola...Mira, nosaltres vam ser, no sé als vuitanta érem de suburbis, després vam ser escoles d'atenció especial, escoles d'educació...especial i ara som els de sempre, la resta de la zona no

ho era, només érem nosaltres, nosaltres ho hem estat sempre amb aquestes característiques, em sembla que des del començament de l'escola.

Que té quants anys?

Vam fer vint-i-cinc anys fa tres, perquè jo porto divuit.

L'AMPA aquí quin paper te?

Res.

Res, o sigui però n'hi ha?

Hi ha una AMPA que la vam haver de deixar d'aquella manera, perquè no han fet el traspàs de les persones que estaven i ara han començat a fer coses, coses, a apuntar-se i a fer...a legalitzar-se d'alguna manera però a veure a nivell de feina el d'allò l'AMPA... No està sistematitzat res, no...a veure jo és que l'AMPA que tenim no la veig, o sigui no la veig que funcioni. Que ha funcionat per ser, per muntar l'últim dissabte de curs una festa...o el dia de carnaval una festa, doncs ja està bé però és que res. Tenim una persona que és la que s'encarrega...hi ha una persona que s'encarrega del tema dels llibres i d'organitzar això, la resta de les persones... No fan res.

I l'Associació de veïns té algun paper?

L'Associació de veïns em sembla que...a veure em sembla que utilitza l'escola el més de... la festa pel barri, utilitzen l'escola la resta del temps no.

Per acabar de tancar i ja passar a la part més relacionada amb els vostres trets pedagògics..., quins requisits escolars per preveure l'absentisme et sembla a tu que caldria?

Mira, ja t'ho he dit, o sigui si un nen té la obligació d'anar a l'escola perquè hi ha un ensenyament obligatori, els pares tenen la obligació de portar els seus fills a l'escola, i en això s'acaba l'absentisme. Vull dir-te si un nen no ve és perquè està malalt o perquè té una característica especial doncs que té un trasllat o ha de...té un problema familiar, i a partir d'aquí els nanos que es veien pel carrer, els nanos que no venen, que l'escola ho pugui...no denunciar perquè llavors ens carreguem una altra cosa més perquè ja en tenim d'altres no? Vull dir que de quina manera quin organisme s'encarrega d'obligar als pares a portar els nens a l'escola.

Perquè quan l'escola intervé per exemple denunciant...?

Els problemes de l'escola ho carreguen els mestres, és una cosa més, els Serveis Socials quan ho envies quan no sé què, són coses que escapen a l'escola. Vénen beques de llibres, són...passes un mes, mes i pico per recollir la informació, perquè és que venen que no saben escriure. Has de deixar de fer altres coses per, perquè algo s'ha de deixar de fer, conforme està, ho has de fer igual. I què fas amb aquestes famílies que no saben escriure? No els hi diràs "ompli'm això si us plau". És que aquí tenim un problema afegit totes les coses que vénen, vénen...i no tenim ajut. No tenim res d'ajut, res. A veure aquí al mes de setembre..., és que es necessita un ajut per fer això, es necessita una persona que canalitzi tot això, que ajudi a les famílies d'aquesta manera, perquè si un mestre fa això deixa de fer, doncs de mestre. Si el director és el cap d'estudis i el secretari fan això,

deixant de fer les seves coses i el començament de curs que és molt important, o d'un fi de curs de cara a organitzar...organització del curs següent.

Una pregunta, ja per acabar el tema de la caracterització, del trànsit de Primària a Secundària es pot pensar que hi ha alguna fuga en el que es perden nens i nenes que deixen d'estar...vull dir que no s'escolaritzen a Secundària, això com es controla?

A veure aquí el que fem és fer el traspàs a l'Institut que et toca. I el traspàs intentar fer-lo de la millor manera possible. A veure normalment ens ha funcionat perquè es fa una visita allà al centre i funciona na mica de tutor a...tutor. A Institut no? Recollir les instàncies, de portar-les i s'intenta fer lo millor possible i donar el major nombre d'informació possible.

I pot donar-se alguna cas de nanos, per exemple, que es pre inscriuen i que no es matriculin...?

Home normalment ens pregunten eh! Tenim contacte amb l'Institut, ens diuen envieu-nos la informació...a veure es fa un..., a final de sisè a través de l'EAP fan un informe, i aquest informe passa a l'Institut. A més a més aquest any s'ha afegit un treball propi i específic de cada nen que surt una relació per saber una mica...per conèixer el nivell i com passa el nen, perquè puguin fer la seva organització. Ara que si els pares no porten els fills a l'escola, a l'Institut llavors això ja...

Tinc entès que aquest any als centres de Primària guardeu els llibres de l'escolarització que els heu de passar als Instituts en el moment que el nano es matricula, no sé com va això

Sí se'ls passa tota la informació.

Els llibres que no...per exemple si un nano no està escolaritzat a Secundària el llibre queda aquí?

Sí.

I això per tant és possible controlar-ho?

És clar.

Però us ho demana algú "mireu a l'armari a veure quants llibres han quedat"?

Home...a veure nosaltres tenim un número de nens que és poc, controlem perfectament, que no hi ha problema. Vull dir-te el que si podem saber és que aquest nen si aquí és absentista doncs imagina't a l'Institut. És el que diem del de P3 no? imagina't què farà a Primària si ja a parvulari no se't controla.

Per acabar mira et presento una tipologia sobre èxit i fracàs escolar extreta d'un estudi a Catalunya i es tractaria que d'aquest cinc tipus m'expliquessis quin és el percentatge que teniu al vostre centre.

Jo crec que aquests tres primeres tipus.

tres primers?. Alumnes del tipus 4 no n'hi hauria?

A veure no sé si tenim un nen a cada classe poder, però no, o sigui que no és un percentatge com per dir...

Del tipus anomenat "en conflicte" quin percentatge teniu?

És que és molt complicat a Primària...És que és molt relatiu perquè no et sabria...a veure dir un tant per cent clar de...jo situaria el nostre alumnat en les tres bandes, vull dir a veure sí que és cert que són alumnes sense expectatives, és cert perquè clar les expectatives de sortida de l'escola...

Les sortides professionals...

De continuar, doncs aquí jo situaria lo important, una càrrega important de l'alumnat, en conflicte també des del punt de vista doncs que els interessos que ells poden tenir no passen per l'escola

No passen per l'escola?

Clar, a veure i això què els intentes acostar jo penso que amb la reforma i tot això s'evita bastant el conflicte i també alguns nens amb rendiment ...baix, però bueno tenen un rendiment baix per molts motius no? Perquè no ...per manca mateix de no tenir recursos a casa, són nens que si que tenen interès per aprendre però clar tenen una aplicació moderada donat que bueno, lo que fan a l'escola i prou. És una mica jo diria una barreja de... iguals proporcions. També tenim nanos que s'interessen, vull dir...tindríem un 10 o 15% d'alumnat que esta en conflicte i un percentatge similar que són aplicats amb moderació. La resta serien situacions alumnes limitats sense expectatives i alumnat virtuós hi hauria un potser per a cada classe, però poc eh? Aquesta aproximació és però molt genèrica. És que a veure no t'ho sabria dir...

Hem pots donar dos o tres trets que caracteritzin pedagògicament l'escola?

Estic elaborant els trets ara.

Ah si?

Estic en el tema eh! No els tenim encara, em sembla que tenim tres o quatre trets que estem diferenciant, no s'han aprovat aquí al claustre però be...vol dir una línia de treball (...) El primer és...en diem l'escola sana i saludable, una escola arrelada i oberta a l'indret, educació d'hàbits amb la convivència social i una escola funcional.

Funcional? què vol dir?

Apropar les coses als nens o sigui...pragmàtica.

Vol dir funcional per la vida quotidiana?

I que li serveixin després per la vida quotidiana. Posar-los amb contacte...que puguin manipular les coses, i estan aprenent.

Estem fent les normes de l'escola també, que ens ha costat molt de lligar normes...la normativa del centre...

Sí? Per què?

Donada les famílies. Home costa fer normes però és que sense normes aquí no es pot fer res. Estem treballant varies branques.

Què anava a dir-te, heu tingut alguna iniciativa de formació col·lectiva, en els últims anys?

Sí a veure estem fent l'assessorament amb la persona de l'ICE de la UB, que també assessora al ceip 15.

Sobre quins temes?

Conflictes, exactament dels conflictes. El que passa que a veure tenim un assessorament que ve ella i una mica ens diu doncs això que esteu fent bé doncs tireu per aquí o...bé aprofundi una mica més en això. El treball l'estem muntant nosaltres ...nosaltres tenim un sistema de treball que dediquem un dia a la setmana per a fer aquesta feina. Llavors ens hem organitzat en quatre grups, quatre grups de treball, tots els mestres estem treballant cadascú un àmbit, un treballa la família, un altre la normativa d'escola, un altre està treballant el tema de l'alumnat de menjador i un altre estem fent...estem treballant, després anem ...fem una posada en comú i si el claustre l'aprova (...) Estem intentant fer moltes coses. Bé això és útil, perquè... bueno tens un referent, tens una mena de referent, el que passa que clar es necessitaria poder doncs una més...més continua, vull dir doncs una mica més de guia perquè ens estem muntant la vida solitos com aquell que diu, en tot.

Be, a veure, jo si que et diria del departament és que hi ha una mena de "mimo" amb nosaltres

De mimo?

Sí a veure no sé, de mimo de cara nosaltres per exemple quan demanem alguna cosa.

Sí?

Sí a veure jo no em puc queixar la veritat perquè aquí nosaltres que estem treballant en una escola arrelada a l'entorn no? Una escola participativa en la societat, hem demanat ajut per sortides i ens l'han donat. El projecte quan vam començar a pensar en el tema de la botiga. També ens han ajudat, o sigui...Poder és més necessari més coses però bueno...no tot allò que demanem...que seria lo ideal perquè quan demanes una cosa és perquè la necessites, sinó no la demanaríem.

Una última...dos últimes qüestions, una: a Primària es treballa més per àrea, per cicle?

A veure nosaltres.. és que cada dia de la setmana fem una cosa diferent, no sé com treballem, treballem a nivell de grups de treball, treballem a nivell de cicles educatius d'una banda infantil i cicle inicial i l'altra banda cicle superior i mitjà. Després treballem a nivell tots plegats que ens permet fer texts o tenir recursos metodològics i...què més fem? després hi ha un grup de mestres que pertanyen a la comissió social i la resta no. És que treballem segons el que de manera diferent.

Algun projecte transversal?

El de botiga...És transversal per que no es treballen només les matemàtiques, treballem la llengua, treballem...ciències socials...

I les tutories com les treballem?

Les tutories...

Lo que és l'acció tutorial...

Lo que és l'acció tutorial doncs s'intenta que tota l'escola ho porti sistematitzat, no sé doncs treballar cicles i després cada tutor doncs té...el seu curs. El seu grup de nens

I el tutor és tutor de curs o de cicle?

És tutor de curs. Després hi ha un coordinador de cicle que setmanalment es reuneix amb la cap d'estudis i d'aquí es donen les pautes pel treball de la setmana, s'organitzen, dilluns fan una reunió s'organitza el treball setmanal, una mica mirant el directriu de quines coses hem de treballar, quines coses tenim penjades, quines coses encara no hem aprovat al claustre...Doncs veure una mica, doncs mira "hi ha la necessitat de fer un claustre, quin dia va més bé" això es parla i es diu "doncs mira en el meu cicle encara no hem treballat això, encara no hem començat, ens falten punts" doncs haver de fer un cicle, mirem una mica les demandes que rebem dels coordinadors i després també una mica lo que la organització del pla de l'escola requereix. De que al llarg del curs... doncs s'estan fent coses, i no parem eh! Perquè no queda temps, ...tenim una hora diària que cada dia està agafada per coses, és un dia...un moment que ens veiem tots plegats. Després del que si es dóna una cosa un es dedica a fer-ho, a l'ordinador què? tothom participa, però al cent per cent eh! Joestic molt contenta de la participació dels mestres.

Vols afegir alguna cosa? Que et sembli rellevant que no...haguem comentat, en relació al tema de l'absentisme?

Jo em penso que ho hem dit tot.(...)Potser comentar que a Secundària...això bueno, el tema de les nenes gitanes a partir dels dotze o tretze anys... A veure, a Primària casos d'aquest de moment jo diria que a Primària en aquesta escola no.

OBSEVACIONS

L'escola té un projecte que ha començat aquest any. Es un projecte anomenat "La botiga". És una aula oberta que s'utilitza de manera interdisciplinari per fer diverses activitats i treballar diverses àrees. L'aula ha estat pintada i acondicionada per les mestres, ha estat muntada com a botiga en la qual tenen tot tipus de productes (botiga d'ultramarins). Cada alumne té una cartilla d'estalvi amb un número de diners, amb una quantitat de diners que ha estat donada en funció de que el mestre considera que se li pot donar a aquell alumne i que pot en funció de les seves característiques i edat, capacitat de manipular i gestionar diners etc. Es un espai que permet treballar des de la llengua catalana, atès que a la botiga només es parla català. També es treballen altres àrees de coneixements com poden ser matemàtiques, o altre tipus d'activitats, com per exemple pot ser ciències socials, el traduir les pessetes a altres monedes de la UE i a euros els permet treballar els països que comparteixen euro. També es treballen altres qüestions transversals: els hàbits, el comportament, la expressió verbal etc. També treballen altres aspectes: hàbits alimentaris, nutrició, salut, ja que els alumnes poden confeccionar el menú i a partir d'aquí comprar en funció del menú que volen confeccionar, que el confeccionaran també en funció del tipus de família (tenen una casuística de situacions familiars

representades en unes cartolines on hi ha diferents personatges que ells representen i que expliquen les seves característiques familiars). L'alumnat pot triar per adaptar el menú de compra a les característiques de la família a la qual se suposa que pertanyen. És un projecte molt nou. L'han engegat aquest any i els hi permet treballar diferents àrees en funció dels criteris del mateix professorat adaptat a la especificitat de cada alumne. També han fet uns catàlegs de promoció, catàlegs publicitaris, en el qual tenen una foto/s dels productes i al costat els preu en pessetes i en euros. Els nanos petits en comptes de tenir preus tenen dibuixades monedes i els més grans tenen un catàleg amb pessetes i euros. El projecte comença amb P3 i abarca tota l'escola, fins els 12 anys. La directora està molt orgullosa d'aquest projecte i han tingut un premi la qual cosa els ha permès tenir una mica de recursos.

CEIP 33

Primer de tot em podries definir que enteneu per absentisme? Com es quantifica?

Entendemos por absentismo la falta reiterada del alumno a la escuela. También es absentista el alumno que asiste pero asiste poco.

¿Tenéis alguna forma de cuantificar esa baja asistencia? ¿Qué quiere decir asistir poco?

No exactamente. Hemos definido cinco tipos de absentismo: El absentismo moderado (falta un día a la semana), el absentismo regular (dos o tres días) el absentismo crónico (cuatro días a la semana) el absentismo puntual (una falta a la semana pero de carácter irregular, por ejemplo, un día no viene pero luego vuelve a venir...) y el absentismo intermitente (cuando cada x tiempo falta). Este curso estamos elaborando un protocolo, con la ayuda de la profesora de compensatoria. En el protocolo se define el concepto de absentismo, las tipologías antes mencionadas, el tipo de seguimiento y control y las intervenciones en caso de absentismo, tanto por lo que respecta a la escuela y a la persona de compensatoria como por lo que respecta a la intervención de ésta con las familias y con los servicios sociales. De todas formas, nosotros este año se puede decir que absentismo, lo que se dice absentismo no tenemos. Si entendemos por absentismo alumnos que desaparecen no tenemos absentismo. Por eso no te he rellenado la ficha, ya te lo he puesto...

Bueno, pero en la ficha nosotros hemos definido cuatro tipos de absentismo... El primer tipo es el absentismo esporádico. ¿De este tipo tampoco tenéis?

Bueno, si. Absentismo esporádico porque la familia pasa y se duermen, o por problemas de negligencia si que existe, pero no lo tenemos contabilizado. Absentismo del tipo 2 (absentismo regular) no tenemos.

Que procedencia étnica tiene vuestro alumnado?

Hombre nosotros tenemos fundamentalmente alumnos de procedencia gitana.

¿Qué porcentaje aproximado de alumnos gitanos hay?

No sabría decirte exactamente, con total precisión.

Peró más o menos de la mitad del alumnado de la escuela?

No, yo diria que por debajo de la mitad, quizá entre el 25% y el 50%.

Me decías que absentismo "lo que se dice absentismo", es decir, alumnos que desaparecen, este año no tenéis, ¿no?

No, absentismo crónico actualmente no tenemos, si bien "los casos difíciles son los casos difíciles y no es que comunicando el caso aparezca el niño".

¿Y algún otro tipo de absentismo que quieras comentar?

No, ya te digo que absentismo es que prácticamente no tenemos. Antaño se daba

también alguna situación de absentismo de aula, derivado de la expulsión de clase, pero ahora ya no porque ya no se practican estos métodos. Este tipo de absentismo (de aula) responde a un perfil

determinado de profesorado que prácticamente no existe en primaria. En cambio, en secundaria es más frecuente. En mi opinión este tipo de absentismo se da según los colegios. En el nuestro se decidió que no era ninguna solución expulsar a un niño de clase, si bien antes si que era una práctica enviar a los alumnos que se comportaban mal con el profesor o profesora de guardia. A mi me parece inaceptable que una clase se quede solo con los alumnos selectos. Respecto a la niña que hay fuera, en el hall está castigada sin patio, pero no se les expulsa de clase porque no es solución de nada.

Por lo que respecta al control del absentismo en la escuela se pasa lista por la mañana y por la tarde. La tutora, que es la que está más horas con los niños es la encargada de pasar lista, si el caso se justifica al día siguiente: porqué la madre a llevado el niño a l médico o así, pues ya está, caso cerrado, y si no se justifica pero solo pasa un día, no pasa nada. Cuando al segundo o tercer día no se sabe nada entonces la tutora llama a los padres. La escuela siempre actúa llamando a los padres, de hecho la mayor parte de los padres justifican al día siguiente, aunque sea una mentira, porqué saben que si no la escuela llama. Si la tutora no obtiene respuesta de la familia es cuando se lo comunica a la directora y entonces es cuando ésta interviene enviando una carta certificada. La tutora comunica el caso sin necesidad de ningún registro formalizado puesto que tienen un centenar de niños y el seguimiento y contacto entre ellas es fácil. Si la dirección de la escuela no obtiene respuesta de las familias entonces envía una carta por duplicado a la delegación y a servicios sociales. Con ello se evita que transcurra un mes desde que la carta llega a delegación hasta que ésta la remite a servicios sociales. Así se agiliza el circuito. Por lo que respecta al registro de absentismo utilizamos un registro estándar que se puede adquirir en cualquier librería y que en el dorso de cada una de las tapas tiene unas casillas para poner el nombre del alumnado y las hojas internas, de menor tamaño para poder seguir el nombre de cada alumno tanto por la derecha como por la izquierda, permiten un vaciado de carácter mensual (día a día) Este registro es útil para un mejor conocimiento y para detectar casos que, de otra forma, pueden pasar desapercibidos. Por lo que respecta a la evolución del absentismo ésta es positiva, es decir, el absentismo ha ido descendiendo con el tiempo, de tal forma que casos duros ahora no tienen. Los motivos atribuidos a este descenso son, el menor número de niños en el aula, porque incluso entre las familias gitanas se ha producido un descenso de la natalidad y también por el cambio de mentalidad.

En qué sentido ¿las familias de procedencia gitana son ahora menos absentistas?

No tanto las familias gitanas como el profesorado, en el sentido que el profesorado está más concienciado a la hora de expulsar a un niño de clase y enviarlo al profesor de guardia. Esta práctica se produce ahora en la ESO, no obstante, si la ESO es obligatoria el profesorado tendrá que mentalizarse. Es necesario que el profesorado de secundaria cambie de mentalidad, no hay derecho que se permita el abandono de niños gitanos en secundaria. A mi me consta que hay alumnos que no van al instituto, los veo en la valla y rondando fuera de la escuela. A primaria los niños gitanos son más acogidos por la escuela. La escuela es más familiar. En secundaria, en cambio, tienen más problemas para desenvolverse. También hay más expulsiones. El año pasado, por ejemplo, la profesora de compensatoria intervino porque se daba el caso de un niño de primero de ESO que pululaba por la escuela y no iba al instituto porque no tenía libros. En primaria esto es impensable.

Este año la escuela ha acogido una niña de incorporación tardía. Es una niña que está en ciclo medio. Viene de Sudamérica. Esta niña recibe refuerzo de catalán, sin embargo, los niños de éstas zonas deprimidas progresan menos con la inmersión. En este caso se trata de una familia normalizada, no obstante en los últimos años se ha producido un cambio importante de la población. Las familias más normalizadas, en la medida que les es posible, se marchan de la zona y se van a otras escuelas. Años atrás las familias eran procedentes de otras regiones de España y era gente humilde pero tenían ganas de superarse y valoraban la educación para sus hijos. Ahora mucha de ésta gente se ha ido. Quedan las familias en situación de marginación y con serios problemas de marginación social, que no valoran la educación. Claro que..., ésto visto desde nuestra óptica porque visto desde la suya es diferente. No es que no valoren la educación..., es que no tienen cubiertas las necesidades básicas. Podría contarte muchos casos... por ejemplo el de una madre de cuatro hijos, casada con un drogadicto, que estaba siendo rehabilitado. Ella tenía que trabajar para mantener a los niños. En estos casos..., en situaciones tan extremas, no es de extrañar que un día una vaya por tabaco y no vuelva. Además... se trata de personas que a su vez han vivido ya esta situación en sus propias familias de origen y por lo tanto para ellos es una situación vivida con una cierta "normalidad". También el profesorado de la escuela vive a veces situaciones que, no es que parezcan normales, pero no se escandalizan. Este curso, un grupo de ex alumnos del año pasado entraron una moto en el patio de la escuela y la quemaron. El problema es la marginación en que vive la gente del barrio. Un problema grave es el de la drogadicción. Hemos tenido que quitar la fuente que había en el patio porqué estaban cansadas de recoger jeringuillas. Los drogadictos utilizaban el agua de la fuente para preparar sus dosis. Ahora...drogadicción alrededor de la escuela no se ve, pero la hay.

Vosotros sois un centro CAEP, que beneficios comporta?

Ser CAEP no supone gran cosa. Desde hace dos cursos sacaron becas para libros. Es una beca que gestiona directamente el MEC. Ello ha supuesto que el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya haya retirado las ayudas que antes ofrecía en este sentido. Es decir, las becas que desde compensatoria iban directamente a la escuela. Con el cambio la cosa se ha complicado.- Ahora la solicitud de beca supone un pliego de papeles ante los cuales que las familias necesitadas se encuentran desbordadas. No saben como rellenar y pasan de pedir la beca. Como la beca de libros es imprescindible para la mayor parte de los niños de la escuela, yo misma y otra persona del equipo directivo acabamos dedicándonos durante largas horas a rellenar los impresos para ayudar a las familias. La escuela acaba haciendo de asistente social. Otro problema es que la beca llega a la cartilla de los padres y claro, luego éstos se acaban gastando el dinero como mejor les parece. A mi me sobrepasa poder controlar como se gasta este dinero. Por otro lado si tienen necesidades no cubiertas, no les vas a prohibir que no se lo gasten en comida. Esta situación genera mucho trabajo extraordinario a la escuela. La escuela además cuenta con muy pocos recursos. No hay AMPA, porque las familias no tienen ni dinero para pagar ninguna cuota, ni tiempo, ni interés por la escuela.

Podrías explicarme que tipo de medidas de primera acogida tenéis y también si existen medidas de acogida específicas para casos de incorporación tardía, si es que hay?

Por lo que respecta a las medidas de acogida... en primer lugar, durante la semana cultural organizan, en sábado, una fiesta de puertas abiertas en la que invitan a las familias a un piccolabis. Piensa que ésta es la única escuela de la zona que organiza esta actividad en sábado. También ese día organizamos una fiesta de fin de curso en la que participan los niños y los padres que así lo quieran. El año pasado sólo participó un padre. Se trataba de un gitano que había salido de la prisión. Ni sus hijos fueron a verlo. Los hijos viven con la abuela. De hecho... a veces dudo de hasta que punto es positivo..., porque algunas madres no asistieron por que actuaba esa persona, pero es que tampoco se le puede negar. De hecho la participación suele ser prácticamente nula pero aún así no se pueden dejar de hacer estas actividades, a pesar que se nos cayó el alma al suelo al constatar la baja asistencia de las familias.

Además de este día de puertas abiertas... hacemos la preinscripción y posteriormente la inscripción (matriculación). Una vez matriculados, hay una primera reunión con todo el equipo de educación infantil y la coordinadora de infantil. Después al inicio del curso se procede a hacer una reunión con los padres. Esta reunión la hace la tutora y a partir de aquí ya ésta convoca sucesivas veces a lo largo del curso a las familias. Normalmente las familias venían muy poco a esta primera reunión. Este año, sorprendentemente han venido casi todas. Quizá sea debido a que es una labor que se va haciendo a lo largo del tiempo y que no se puede dejar de hacer. En este sentido han ido haciendo cosas, una charla sobre salud en la que invitaron a un médico del distrito que vino gratuitamente, desde hace tres años hacen la despedida de los alumnos de 6°. Los alumnos se lo merecen, señala la directora, aunque los padres prácticamente no vengan. No obstante, no puedes dejar de hacer estas cosas, aunque el año pasado vinieron, de todos los niños, una sola madre.

Trabajar en un centro de estas características es muy duro, porque las familias nunca agradecen nada. Es como si su trabajo cayera en un saco roto.

Por lo que respecta a los niños con dictamen del EAP ...según el Eap en la escuela únicamente hay un niño con NEE de dictamen. "Han de ser casos muy, muy evidentes para que el EAP haga un dictamen". El EAP busca excusas para no hacer el dictamen. En este sentido los niños que no tienen una discapacidad física o psíquica profunda o no son ciegos o sordos no son considerados susceptibles de dictamen por el EAP. A la práctica, los niños de "alto riesgo social" no tienen derecho a dictamen, para el EAP. En esta escuela la mayoría son niños de alto riesgo (unos 40 de 96) Estos niños son seguidos a lo largo del curso. La persona de compensatoria trabaja también esta cuestión y elaboró una batería de indicadores para dictaminar en todas las escuelas de la zona, los niños susceptibles de alto riesgo social, a fin que las profesoras pudieran hacer un primer dictamen de estas situaciones y también para pedir becas de comedor.

¿Podrías explicarme como se produce el tránsito de primaria a secundaria?

Por lo que respecta el tránsito de primaria a secundaria la tutora de 6° curso de la escuela se encuentra con el coordinador (normalmente) de los dos institutos donde los alumnos prosiguen sus estudios. El encuentro supone una reunión con los padres y con el profesorado de secundaria. También los niños de 6° visitan el instituto... rellenan una hoja que el EAP les facilita y que consta de preguntas estandarizadas de traspaso de información sobre problemática social, absentismo, etc. No obstante, ciertas cosas no se pueden poner porque existe el riesgo de etiquetar a un niño y crucificarlo de por vida, ya se sabe, no todo el profesorado es igual.

En principio todo el alumnado se matricula, por lo que el problema está en los que se matriculan en el IES y no van. Si el niño se matricula obviamente la responsabilidad recae en el instituto. No obstante el control de ésta cuestión es compartido (escuela y instituto).

¿Y en casos de absentismo, como actúa la escuela cuando se produce el retorno de un alumno absentista al aula?

Mira, ahora mismo hay una niña que su madre ya la ha enviado con la abuela a Ronda, para ella ya ha acabado el curso... son casos de absentismo consentido. En éstos casos, cuando la niña o niño se reincorpora se intenta adaptarse al nivel, se intenta detectar el nivel de competencias y acoger lo mejor posible, mediante el profesorado de refuerzo y la profesora de educación especial. De hecho este año tenemos dos profesoras de educación especial porque una profesora de educación infantil se ha dejado reconvertir y hace funciones de profesora de educación especial colaborando conmigo, ya que yo soy profesora de educación especial. También hay casos de absentismo por sobreprotección, por ejemplo... tenemos un niño al que le han puesto últimamente una especie de venda o escayola, a mi me consta que al niño no le pasa nada si no que a quien le pasa es a la madre que cada dos por tres lleva al niño al médico y éstos ya no saben como quitársela de encima.

¿Qué relación tenéis con servicios sociales para reconducir un caso de absentismo?

El contacto con servicios sociales es continuo. Es un contacto frecuente por teléfono ya que la escuela tiene una referente. En alguna ocasión también nos encontramos, pero yo creo que los servicios sociales tienen una estructura definida desde arriba que no se adapta suficientemente a la realidad de las escuelas y de la zona: Hay familias que no aceptan cumplir ningún requisito a cambio de las posibles ayudas (Pirmi, etc.,) a cambio de un curso de FO etc., y los servicios sociales en éstos casos dejan de atender a la familia. Nosotros, en cambio no dejamos de escolarizar y atender las necesidades del niño, con la misma problemática e incluso, con una problemática mayor. Yo creo que sería necesaria una mayor coordinación entre administraciones, en este caso entre servicios sociales y el Departament d'Ensenyament por lo que respecta a ayudas para becas y demás, es que...

¿Qué papel juega inspección en el tema del absentismo?

En estas situaciones inspección no juega ningún papel, en todo caso lo juega delegación, a través de las becas de comedor, que es una cosa muy importante para luchar contra el absentismo. También en este sentido nosotros como escuela hemos cambiado de política. Antes si un alumno no venía pues tampoco venía a comer. Ahora vienen a comer o a media mañana. Incluso a veces es el mismo alumno que te dice: Señal mi madre se ha dormido, puedo venir a comer? Y claro, que le vas a decir? Sabes que si no viene se quedará sin comer. Al menos come... y si hace alguna clase, pues eso que hace... al menos no está tirado en la calle"

Cómo valoras la participación de los diferentes servicios externos: Capip, EAIA, DGAI... tenéis o habéis tenido contacto con estos servicios en casos de absentismo?

Con relación al CAPIP el año pasado tuvimos un caso que ahora está en un centro de acogida por problemas de malos tratos. Los casos derivados al Capip normalmente son derivados por el EAP. El problema es que algunas familias después de la primera visita, como han de seguir solicitando visita por iniciativa propia, dejan de ir. Mira del EAIA hemos hecho poco uso, sólo en casos de malos tratos. No tengo elementos suficientes para valorar los servicios del EAIA, pero me parece que también tiene unos criterios muy marcados... Por lo que respecta a la profesional de compensatoria funciona muy bien. La persona de compensatoria cumple funciones relativas a: asesorar en casos determinados, como en escolarización tardía, etc., también colabora en la elaboración del protocolo de absentismo y en programar para que haya colaboración con los servicios sociales. En relación a la DGAI, el año pasado tuvieron relación con justicia. Cuando se trata de hijos de padres que están en prisión justicia responde asumiendo los gastos de escolarización de éstos... lo mismo podrían hacer los servicios sociales..., claro que para ello se requeriría un acuerdo entre administraciones.... Mira, aquí la escuela se implica... si los casos de malos tratos son muy evidentes. También se requiere la implicación del médico en cuestión. En estos casos la denuncia puede ser peligrosa aunque es nuestra obligación. Mira..., trabajar día a día estas situaciones te hace vivirlas con una cierta "normalidad". También hemos tenido el caso de un niño que ha dejado de estar escolarizado, porque se ha ido a Murcia con su familia... o el caso de un niño que ya acabó la primaria y sobre el que el EAIA todavía llama para preguntar por él. A mí me da la impresión que no es que haya mucha coordinación entre servicios de distintas zonas. Aquí, los directores de la zona nos hemos planteado ser Zona de Atención Preferente, porque es que más o menos todos tenemos una misma problemática.

¿Que implicaría esto?

No lo se bien pero, en cualquier caso que todos los centros de la zona lo serían, con lo cual se evitaría la "guetización", y que tendrían una atención preferente. Pero es que... es muy difícil... entre otras cosas porqué como zona pertenece a ZF y se trata de una zona que está creciendo y que es muy desigual en cuanto a las realidades sociales de la población.

¿Por lo que respecta a los servicios externos que más añadirías?

Mira, por lo que respecta a Servicios sociales les pediría que no cerrasen casos cuando las familias no responden. También les pediría una atención a la infancia, es decir, la normalización de éstos niños que necesitan ayuda, particularmente en cuestiones relativas a su educación. (...)

Los centros CAEP's de Barcelona nos hemos encontrado desde hace dos años, a iniciativa de UGT. También el año pasado. La iniciativa me parece que surgió del CEIP 23 pero se ha ido dejando..., también porqué la última reunión, a la que ya no veía muy claro el asistir, se hizo en horario de las siete de la tarde. "Además las realidades son muy distintas y en el día a día cada uno se espabila como puede". La Delegada territorial también nos reunió a todos hace dos años. Yo creo que la delegación tiene sensibilidad..., a nivel de libros, de becas de comedor... quién tendría que hacer más es servicios sociales. En la escuela, a pesar que la disminución de la rático sea favorable esta disminución no se compensa en tanto en cuanto los CAEP's concentramos situaciones de problemática social puesto que las familias normalizadas huyen. El problema de estas familias es que no

tienen aspiraciones no valoran la enseñanza, para ellos no es una prioridad. También hay un problema grave de negligencia (desatención), incluso a la hora de recoger a los niños. La gran mayoría de las familias están en paro, o en la economía sumergida y también hay familias que sobreviven con trapicheos (droga), algunas también van al mercadillo, los hay que trabajan en parques y jardines o en la limpieza. También hay madres que te dicen trabajar en la limpieza, pero trabajan por la noche... hay muchos casos de desestructuración familiar.

Por lo que respecta a los requisitos para la escolarización resulta imprescindible que los niños estén bien, se encuentren a gusto en la escuela. Aquí la mayoría de los niños vienen porqué quieren. Es muy importante trabajar la motivación. También es importante que se queden a comer. Por otro lado se procura un buen trato con las familias, la acogida a las familias y adaptarse al nivel de competencias de cada niño, adaptarse a la diversidad.

Características pedagógicas de la escuela?

Mira esta es una escuela tolerante y adaptada a las necesidades del barrio y de los niños, con profesionales preparados que participan en proyectos para poder estar al día.

Del uno al cuatro ¿Qué nivel de implicación te parece que tiene el profesorado en relación a la línea pedagógica de la escuela?

Mira, el nivel de implicación del profesorado es alto (entre el 3 y el 4). Todas las decisiones se toman por acuerdo del claustro. El problema de un profesor es compartido por todo el claustro. En este sentido se intenta que los criterios pedagógicos y de actuación sean compartidos por todo el claustro. Indudablemente, el motor de la historia es el equipo directivo (que ha de contagiar entusiasmo). El equipo actual llevamos siete años en la dirección. Realmente, el centro atiende la diversidad, que no es entendida tanto en términos exclusivamente culturales como diversidad de ritmos, de motivación, especificidad de la individualidades. Para ello, por ejemplo en párvulos, se hacen talleres, hay un refuerzo de educación especial, pero la educación especial se concibe como una forma de trabajar en cada clase de forma integrada, y no como una dotación extraordinaria. También cabe señalar que el profesorado participa en proyectos que son de carácter transversal, es decir, asumidos por todo el profesorado: Participamos en el proyecto hábitat (del ayuntamiento) desde hace cuatro años. También hacemos un seminario desde hace el mismo tiempo sobre autoestima de los niños, hemos publicado un artículo donde se recoge la experiencia en la revista Guix. Nosotras no les damos excesiva importancia a éstas cosas todo y que quizá en otro centro se la darían...incluso haciendo menos. También estamos haciendo un proyecto de salud organizado por la D. General. en este proyecto también se trabaja la auto-estima, se trabaja el género, porque en este barrio las relaciones entre los sexos son particularmente desiguales y además las cuestiones relativas al sexo las tienen muy distorsionadas.

¿En relación al PAT, que características tiene?

Por lo que respecta al PAT lo trabajamos de toda la vida, a nivel individual, con seguimiento del alumnado con más problemática social y a nivel colectivo, con todo el grupo clase. También lo trabajamos a nivel de seguimiento de las familias. Hay un tutor por curso y también se pretende que todo el profesorado pase por esta función (rotación). El tutor de tercero también lo es de cuarto si es posible.

Respecto a la coordinación pedagógica, ¿qué destacarías?

La coordinación pedagógica es por ciclos. Hay una reunión por ciclos y también ínter ciclos mediante la figura de la Cap d'estudis.

Respecto a esta tipología de alumnado, podrías describirme el tipo de alumnado que tiene la escuela?

Mira, me resulta realmente difícil describir el alumnado en función de esta tipología que me presentas, entre otras cosas porque no tenemos alumnos en conflicto con la escuela. Tampoco tenemos alumnos que estén motivados... que obtengan buenas notas, lo que en la tipología aparece como virtuosos. Alumnos limitados sin expectativas si que los hay pero es difícil determinar cuantos porque no es un problema de poca capacidad sino de problemática social asociada. Los alumnos de la escuela no viven en conflicto con la escuela, viven el conflicto fuera de la escuela, pero en la escuela ellos están bien (mejor que fuera) Ello no quiere decir que no sean carne de cañón, que lo serán. Son alumnos mejor dicho familias que concentran indicadores de alto riesgo social. Estos casos ascienden en la escuela al 80% del alumnado. El 20% restante son hijos de familias más normalizadas.

Muy bien, ¿quieres añadir alguna otra cosa, o alguna otra especificidad de la escuela?

Sí, mira...quería comentarte que durante el servicio de comedor organizamos una hora de estudio, lo cual permite que nuestros alumnos hagan los deberes y estudien, cosa que no hacen en casa.

¿Porqué no hay oferta de actividades extraescolares en el barrio?

Si, hay un casal de barrio pero estas familias no llevan a los niños al casal. Además este casal igual lo ponen que lo quitan... Estaría bien que estos niños dispusieran de un servicio similar con profesionales especializados y que fuera prácticamente gratuito.

Por último y para acabar, respecto a las características de la plantilla, en cuanto a estabilidad y demás...

Mira de las 14 profesoras, porque aquí solamente hay un varón que es el secretario, sólo 10 son definitivas. Se da el caso que la administración educativa facilitará que le profesorado pueda irse en comisión de servicios si lo solicita, pero el problema estriba en aquellos que vienen como propietarios provisionales y que son enviados sin tener en cuenta el perfil de especialista que solicita el centro. Se da un caso: el de la profesora que ocupa la plaza de catalán, que de hecho no tiene ningún conocimiento de catalán. Es por esa falta de conocimiento en catalán que no tienen plaza definitiva. Por otro lado el Departament d'Ensenyament no reconoce la falta de determinadas especialidades. En este sentido ser CAEP no nos favorece ni en las solicitudes personales de sustitución.

Muy bien, ¿quieres añadir alguna cosa más?

No, me parece que esta todo.

Muy bien pues muchas gracias por tu colaboración.

CEIP 34

Com definiu vosaltres l'absentisme?

Nosaltres definim l'absentisme a partir del 15% de faltes d'assistència a les sessions lectives, que són la suma de sessions de matí i de tarda. Distingim entre una causa justificada: que és una malaltia, mentre dura la malaltia, el que dicta el metge especialista... durant el temps necessari, o si és per força major... ja que alguna vegada hi ha hagut algun nen que ha hagut d'anar a testimoniar un judici d'un accident, o coses molt puntuals d'aquest tipus. Les no justificades són el treball precoç, desinterès de la família per l'escolarització, feines domèstiques, malaltia o absència dels pares, carència econòmica, problemes d'ordre disciplinar, d'adaptació escolar, problemàtiques psicològiques o motius de consciència.

Què són motius de consciència?

Doncs aquells... imagina't una nena àrab que el seu pare creu que a partir d'una edat no cal que vagi a l'escola, o per exemple un nen testimoni de Jehovà que quan són festes no vénen a l'escola. Per tant, l'escola s'ha de plantejar què fa si té alumnes amb aquestes situacions.

I què feu, en aquests casos?

En aquest moment, de testimonis de Jehovà no en tenim cap que no vingui a les festes, potser perquè han canviat. Fa temps sí que havia passat, per això ho vam posar. Nosaltres en aquest cas no en tenim cap. Però ens hem de replantejar fins a quin punt les festes s'han de fer com les fem perquè tothom hi pugui participar, no? A veure, per exemple, abans dèiem que eren les vacances de Nadal, i ara són les vacances d'hivern. Si fem una festa per Nadal, fem una festa amb cançons tradicionals de l'època, d'hivern i de Nadal. Llavors no celebrem el Nadal, sinó que celebrem l'arribada de l'hivern. L'absentisme es pot classificar segons nombre de sessions perdudes: moderat, regular, crònic, puntual, total o intermitent.

És funcional, aquesta classificació? La feu servir?

Sí, sí.

Moderat fins al 25%, regular fins al...50%. De totes maneres, els percentatges són relatius. Jo no hi estic d'acord, en aquests moments, perquè més d'un quinze per cent ja trobo que és molt.

Vols dir que el moderat estaria per sota del 15%.

Sí.

I el puntual què seria, casos aïllats?

No, el puntual és més que no vénen a la classe de gimnàstica, per exemple, que són molt puntuals en el moment de no assistir. O no vénen el divendres a la tarda, o que no vénen els dilluns al matí, i no tots els dilluns. Són puntes, però que també poden arribar a ser significatives, poden encobrir un problema que té el nen. A veure, no és només que els nens vinguin a l'escola, sinó que hi hagi un indicador de qualitat, que aquí no està posat, en el qual els nens

tinguin ganes de venir a l'escola. Per tant, això pot ser un indicador de que alguna cosa està passant.

Algun problema de motivació?

Algun problema de motivació, de relacions, de consciència...pot ser algun problema així. I després, la des- escolarització és quan algun infant en edat escolar obligatòria no està matriculat a cap centre. I aquest tema no ens entra a nosaltres tractar-lo a aquí, el tema d'aquí és quan els nens estan matriculats i falten, i per què. Llavors vam fer un tipus de guió de control de l'absentisme. Cada dia d'inici de cada sessió lectiva fem un control.

Cada sessió lectiva què vol dir, cada matí i tarda?

Sí, cada matí i tarda. Aquesta és la llista que fem servir: el nom dels nens, cada dia del mes, matí i tarda.

I això qui ho fa?

Això ho fa la tutora. Quan l'absència sigui de més de dos dies seguits sense cap comunicació per part de la família, el tutor s'interessarà d'alguna manera. I en el cas que el tutor sospiti la possibilitat d'una campana, sobretot amb els nens grans, es posarà en contacte amb la família per descartar aquesta possibilitat.

I després què feu?

Mensualment fem un buidat. Llavors aquest buidat mensual...a veure, això ho vam fer l'any passat, però aquest any l'he fet trimestral, bueno mensual, però l'he convertit en trimestral, perquè sinó hi ha una de papers...

I que us permet aquest buidat?

Dóna més visió, i a més a més...permet un major control.

Això ho fas tu, com a directora?

Aquest sí, aquest el faig jo. Jo recullo cada començament de mes, els mestres em passen els llistats, fem la suma i llavors ho passo jo. I això és el que passem a la comissió social. Per exemple, veus, això seria el primer trimestre...

I aquest percentatge sobre el nano?

És el percentatge de sessions lectives, sobre les sessions que hi ha hagut al trimestre. Aquí ja és el segon trimestre, aquí hi ha un resum del primer, i ara ja estem fent el tercer. Aquí el segon trimestre ja s'acaba; aquest nen ha faltat en total 31 sessions, que és el 21% del temps lectiu.

I que feu? Comptar el percentatge matí i tarda?

Clar, fem el total de sessions lectives. Mira són 68 del primer trimestre. Això són el total de matí i el total de tarda, i això són els dies que hi ha. Hi havia 11 matins, 11 dies. Això és, amb el total de sessions que hi ha, és a dir, una cosa són les sessions i l'altre

són els dies però clar, aquí compto les sessions per dies. És el tant per cent de sessions que hi ha hagut, és a dir que multiplico 68 per 2, que són 136. Vull dir que aquest percentatge està fet sobre les 136 sessions que hi ha. Mira veus, aquí està representat.

La feu vosaltres, aquesta gràfica?

Sí. A veure, l'absentisme del matí, fixa't que és inversament proporcional el d'infantil que el de primària, ho veus? Aquest és el d'infantil, i en canvi el de primària és al revés, falten més als matins que a la tarda. I la cosa està en que els nens petits, malgrat tot, se'n van a dormir abans, i a les set del matí estan tots llevats, perquè ja han dormit vuit hores, o deu hores, o no sé quantes. Els nens més grans i les seves mares se'n van a dormir molt tard, i moltes vegades s'adormen. I aquest és un dels problemes, i és curiós perquè és inversament proporcional. Després també hi ha una altra cosa, hi ha una davallada. Quan comença l'escola vénen, al mes de Setembre pràcticament no hi ha absentisme, no és significatiu. I de sobte, quan ve la Feria de Abril, el bon temps i tot això...

Al cap d'un mes de començar l'escola ja comença a despuntar?

Sí. Després arriba el Desembre, i quan comença el fred augmenta l'absentisme, fins que ja estan acostumats, llavors baixa. I llavors també coincideix després del començament de vacances, o així, i va pujant a mesura que ve el bon temps una altra vegada. Clar, a l'escola s'hi està calent, i els nens vénen al "cole", estan bé. Al començament dels trimestres va més baix, i després torna a pujar.

A meitat de trimestre és quan l'absentisme està en el seu auge, no?

Estan més cansats... jo penso que també...no ho sé eh? No sé les lectures que hem de fer. I després, l'altra cosa significativa és que en els molt petits hi ha un absentisme latent, veus? És el lila. A l'aula d'aquest curs hi ha pocs alumnes, n'hi ha quinze, i només que n'hi hagués dos que faltessin la tira es notava molt. Però de fet es veu que en tota la primària hi ha un absentisme latent, que és aquest lila, que és més de la meitat del temps.

I què vol dir aquest absentisme latent?

Que són nens que ja són casos endèmics. Són normalment de famílies molt desestructurades, d'ambient molt marginal... I després el que és veritat és que a p3, el percentatge entre els nens que falten i els que vénen, més aviat n'hi ha més que falten que no que vénen. Això excepte a p4 i a p5, bé a p5 també el que passava el curs passat era que hi havia uns quants nens que eren bastant desestructurats. Però de tota manera, la tendència és que a mesura que es fan grans vénen més al "cole". I a primària, aquest curs és un curs que des de primer està molt desestructurat. És el que ara està a tercer, que deu n'hi do.

A què atribueixes aquesta afirmació que fas que a mesura que es fan grans vénen més a l'escola?

A veure, perquè hi ha una sobreprotecció dels nens, aquí. Els nens de tres anys, del parvulari, com que no és obligatori, qualsevol excusa està bé per quedar-se a casa. Moltes vegades la tele novel·la és una excusa per quedar-se a casa.

Per part de les mares?

Sí. Aleshores, tenim el control anual, el control mensual, que seria aquesta columna, i el control diari. El control anual té dues maneres, que seria per mesos o el total, que aquest any no el faré. Seria la suma dels tres. Aquest full no el faré, sinó que faré aquest, afegint el tercer trimestre. I a més a més hi ha un control diguem-ne quantitatiu, que seria per cursos i per mesos. Al ser un control de l'absentisme, és simplement un estudi quantitatiu.

Això són nens, són casos?

No, del total de nens que hi ha a cada aula, doncs les faltes que hi ha hagut.

D'acord. Fa molt de temps que teniu aquest registre tant exhaustiu?

Jo des de fa tres anys que ho vaig seguint. Vam començar a fer un seguiment de l'absentisme al 96-97.

Explica'm una mica la història, com va ser que vau començar en aquell moment...

A veure, jo des del curs 96-97 sóc directora, i abans havia estat secretària i portava el menjador. Llavors el problema està en que pel menjador ens donen 600 pessetes per dia i per nen becant. I és clar, com que tenim moltes beques, això són molts diners, i vam acabar l'any que ens havien sobrat molts diners de menjador. Hi ha molta gent que no paga...Ja sabia el que passava jo, ja, però clar, és una cosa que dius...no pot ser. Vull dir que les beques serveixen perquè els nens, entre d'altres coses, vinguin a l'escola, i si han de pagar vint duros, és un bon motiu perquè almenys vinguin a dinar. Aleshores em vaig començar a mirar això del menjador, i quan vaig ser directora vaig pensar, aquí hi ha un dret a venir a classe, ens queixem que els nens no sé què, organitzem reforços i coses, i resulta que els nens que havien de venir no han vingut... I em va semblar que era una despesa de recursos i de tot. Llavors vaig pensar, a veure, mireu realment si els nens...vaig comptar quants nens no vénen a classe. Perquè ja es feia un control, però més que res es feia per avisar a casa si el nen feia campana, o per dir a la mare que el nen no ha vingut. A primària el control d'assistència es fa des de tota la vida, em sembla. Però es feia, es guardava el full i ja està. Jo vaig pensar que m'agradaria saber a quines classes hi havia més o menys faltes d'assistència, per veure una mica el per què. Perquè a vegades veiem que hi havia nens que faltaven sovint, i eren nens de famílies més o menys normalitzades. Primer em semblava que només faltaven uns nens que havien faltat quinze dies seguits. Però vaig adonar-me que un nen faltava molt més i de manera molt puntual per qüestions de mercadillo. Una altra nena que de sobte faltava quinze dies perquè se n'anaven a cuidar a l'àvia fora de Barcelona. Els primer eren absentistes i aquests altres no. De fet, un nen havia perdut més currículum que l'altre. Per tant vaig pensar de començar a sistematitzar-ho.

Això va ser iniciativa vostra o teva? o va ser una demanda que tinguéssiu de l'administració educativa?

No. A iniciativa meua

Quan detecteu un cas d'absentisme, quin és el procediment intern que efectueu?

En aquesta escola hi ha una comissió social, integrada per mi, en qualitat de directora, la treballadora social de l'EAP..., l'any passat hi havia una persona de compensatòria, però aquest any no hi és, i una treballadora social del la Zona 5 i una altre de la Mina perquè un cinquanta per cent dels alumnes d'aquí són de la Mina.

Aquesta comissió funciona des de fa tres anys?

Sistemàticament sí, va començar a funcionar fa quatre anys, sobretot pel tema de les beques de menjador. Al començament de l'any organitzem el calendari que duem a terme un cop al mes. I ho complim, potser canviem alguna data.

Què feu en aquesta comissió?

En principi, jo passo les dades d'absentisme, si hi ha algun cas per remarcar el remarcuem i després casos puntuals de problemàtiques familiars o socials d'alguns nens on veiem que hi ha algun risc i poden intervenir serveis socials. Hi ha un full de que és el que fem servir.

Aquest protocol l'elaboreu vosaltres, amb l'ajuda de tècnics o tècniques?

Aquí vam parlar de com ho havíem de fer, i aleshores ho vam elaborar nosaltres. Però elles em van donar material que tenien. Ho vaig elaborar jo, vam posar-ho en comú amb les de serveis socials, elles van fer petites esmenes i al final ho van aprovar a comissió social.

Et consta que l'utilitzin en algun altre centre de la zona?

Sí que l'utilitzen, però de la zona no. No sé si a la zona 3 l'utilitzen o el van passar, jo sé que l'utilitzen en algun altre barri perquè el de compensatòria el va passar. Ho sé perquè m'ho van dir.

Així vosaltres fa tres anys que l'utilitzeu i us funciona bé?

No, el vam utilitzar des del curs passat.

Clar, fa tres anys tot just l'elaboràveu?

Si. El primer any ho fèiem de manera espontània i l'any passat vam buidar els mesos. Després no només vam necessitar saber quan, sinó el registre, quan es fa, els tipus de registres, com queden els registres arxivats i les intervencions que fem. Quan un nen és justificat, s'arxiva l'expedient de l'alumne, amb el justificant portat per la família, el paper del metge, etc. En cas de llarga malaltia s'ha d'informar la família per la possibilitat d'accedir a un ajut per llarga malaltia acordar per mediació del centre la tramitació per la concessió de l'ajut, i assumir el seguiment de l'ajuda domèstica de l'alumne malalt.

He vist que teniu una fitxa.

Sí, hi ha uns ajuts que són del Departament d'Ensenyament, de tot el que seria el protocol. Un nen que té hepatitis, o un nen que té una...doncs aquí hi és tot al registre perquè així ja no l'hem de buscar, ja sabem on està. El que passa és que això no és molt fàcil de tramitar, però és molt poc útil.

Per què? és poca la quantia?

Perquè això són uns diners que paga el Departament d'Ensenyament a l'escola després d'un any i mig, i la família només aporta una part. Mentrestant la persona que fa de mestre, que dona classes a aquest nen, o la família ho aporta abans i després ho cobra quan l'escola ho rep o sinó aquesta persona no cobra fins al cap d'un any i mig.

I suposo que això en aquest barri passa, no?

Sí. És poc útil per això, primer perquè no es cobra tot. Mira, nosaltres fa tres anys vam tenir un nen amb una llarga malaltia, durant quatre mesos: del primer trimestre fins al mes de gener, i vam cobrar el curs passat, gairebé un any llarg després.

El mestre que va a fer aquesta suplència...

No, no cal que sigui mestre, pot ser qualsevol persona particular com ara un estudiant. Aquest ha de fer un seguiment des d'aquí a l'escola.

Aquesta persona fa com de mediador entre l'escola i el nen?

No, més aviat actua com a tutor del nen. Li programa activitats, li fa un seguiment particular en coordinació amb el mestre de l'escola, i el mestre assumeix la tutela. Per tant és per això que és inútil. Bé, que no soluciona el problema.

M'estaves explicant com funcionava el circuit intern alhora de detectar un cas d'absentisme.

Quan era justificat, fèiem que la família ens portés el justificant. Quan és moderat, es fa una entrevista amb la família per conèixer el motiu d'absentisme, informar de l'assistència a classe i cercar possibles solucions per evitar l'absentisme, comptar si cal amb l'assessorament de l'EAP quan es tracta de motius de consciència o psicològics per cercar solucions. Avisar si cal de la família als Serveis Socials Primaris: "es que no sé que le passa", doncs busquem quines solucions hi poden haver.

I d'això en feu un registre?

Registre de les intervencions realitzades, i hi ha un full de seguiment que és com ho fem: "dia tal, aquestes persones van fer això, i es va acordar això" i això està dins l'expedient del nen. Per saber que tenim això per donar l'adreça de serveis socials, l'horari d'atenció al públic a les famílies. Nosaltres, si sorgeix un problema el que intentem és solucionar-ho, si podem ho intentem. Si és que un nen no vol venir a l'escola perquè se sent rebutjat, intentem solucionar-ho primer nosaltres. El tutor, d'alguna manera ha d'interessar-se sobre què està passant, i per què el nen no va a l'escola. En principi és tot positiu, es busquen solucions. En un

tercer nivell és quan l'absentisme és regular, se suposa que quan és el primer trimestre això és moderat, però quan passa al segon ja és regular. Per tant, una vegada ja s'ha parlat, s'han buscat solucions, s'han buscat alternatives, etc., si la cosa continua enviem una carta, que no serveix per gran cosa, aviseu a l'inspector per informar de l'absentisme del nen.

Ho notifiqueu a inspecció?

Sí, ho notifiquem a inspecció, i a Serveis Socials en la reunió de la comissió social. Ens n'assabentem tots, i qui vulgui prendre decisions...

I com valoren la intervenció d'inspecció?

Alguna vegada ens han dit que si volíem, a una família li enviarien una carta. De fet no sé si serveix o no, però fins ara no ha passat gran cosa. El tutor també parla amb la família, li diu que han d'enviar una carta, i que si a més volen parlar amb la directora de l'escola per saber més coses... A més, traspassem a la comissió la informació sobre el tipus d'absentisme.

Fins aquí no hi ha un traspàs a la comissió?

En aquest cas no és un traspàs. En aquest cas és quan ja a Serveis Socials i li diem " escolta, aquesta família us la he enviat perquè diuen això." "No, és que diuen que el nen petit no poden deixar-lo sol i la gran s'ha de quedar" i diu "doncs miri senyora, vagi a Serveis Socials a buscar ajut".

Aquí es pretén donar ajut a través de Serveis Socials?

Exacte, el que passa que és la família la que hi va, no és l'escola que envia a la família. Serveis Socials se n'assabentaran perquè jo els hi dic " escolta, que aquesta família us la he enviat perquè tal", però no fem un full de derivació. Aquí ja fem un full de derivació dient aquesta família és absentista.

I en aquest full de derivació doneu informació sobre el tipus de problema?

Indiquem el problema del cas, que en aquest cas seria absentisme. Aquest el fem servir per qualsevol derivació a Serveis Socials. Aquí hi posem el tipus d'absentisme, el referent de l'escola, quina responsabilitat hem tingut i què demanem. És relativament fàcil. La gent acostuma a tenir bastant "repelús" alhora de fer això.

Per què?

Perquè es "mullen", tenen por a vegades de les famílies, clar hi ha coses fortes, en general no només és per absentisme, hi ha altres tipus de coses.

Maltractaments?.

Exacte. Llavors home, és que tampoc ho sabem segur. Els hi fa una mica de respecte, por, no sé exactament què.

Heu tingut alguna vegada amenaces d'alguna família?

No hem tingut cap problema, però hi ha famílies amb molt males maneres. I després jo penso que ens respecten, perquè els hi dius "oiga, usted siéntese, póngase tranquilo y hablaremos, y si no se tranquiliza, por la puerta se va a la calle".

En el cas que l'absentisme sigui crònic la carta d'inspecció demana la intervenció de la família. En aquest cas ja és més eficaç la carta i es va directament a cercar a Serveis Socials. Després, quan es tracta d'un cas extrem, es fa una comunicació per escrit a la DGAI, prescrivint la marginació d'aquest alumne, però la DGAI no fa res, eh? A mi m'han dit concretament que un nen amb un setanta per cent d'absentisme, no és motiu per intervenir.

I com ho justifiquen això?

Doncs que clar, hi ha problemes més greus que aquest. A la DGAI hi ha uns casos de maltractaments i situacions molt dures...però jo penso que els nens tenen un dret, que és el dret de l'escolarització, i per tant és la Direcció d'atenció a la infància qui ha de garantir que aquest nen pugui gaudir dels seus drets. Jo penso que és la DGAI. A veure, els Serveis Socials estan totalment d'acord amb això, però qui és l'estament que ha de garantir els drets dels nens quan les persones que els hi han de garantir, els pares o tutors no ho fan. Ja no és tant la qüestió perquè això sigui eficaç, sinó penso que és una qüestió de procediment, aquí és un "pitorreo el derecho a la escolarización". Per tant el que penso que s'ha de fer és implicar als organismes que en són responsables. Que per un absentisme no faran una retirada de la família? No, però és que hi ha nens absentistes que estan cobrant la PIRMI.

Això des de serveis socials?

Sí, però retirar una PIRMI també és fort, perquè penses que més val que cobrin el PIRMI que no que vagin a robar, però arriba un moment que dius "bueno, que passa?". És que estem generant un altre PIRMI amb aquests nens/es, sobretot aquestes nenes que no vénen, estem generant el PIRMI per aquesta nena que té dotze anys, que quan en tingui quinze ja tindrà fills i necessitarà un altre PIRMI, amb el qual serà el de la seva mare, que està en edat fèrtil i la seva pròpia. Penso que alguna cosa hem de fer, no ens podem quedar de mans creuades. A part, que els nens tenen un dret de venir a l'escola, que és un dret constitucional, no és un dret qualsevol. Quan és un cas puntual fem una entrevista amb la família. Nosaltres ho fem, aquest any he enviat una carta a la DGAI i ja està, l'envio i espero resposta.

I quina resposta has rebut?

Mira, saps que passa? que quan arriba a la DGAI, aquesta com a molt l'envia una altra vegada a Serveis Socials que ja ho saben, als equips de base, aleshores a la base et diuen que "bueno, potser", la base depèn si és EAIA ... perquè a la Zona 5 no hi ha EAIA.

Com és?

Jo no ho sé, jo de l'EAIA i Serveis Socials en sé poc. Però l'equip diguem-ne de base, el territori de la DGAI a la Zona 5 és directament

al c/Aragó, no hi ha una EAIA. Bé, ara hi ha aquí com una seu de EAIA, però que no és un equip de atenció a la infància. Aleshores torna a haver-hi, una altra vegada els Serveis Socials de base, que ells ja saben el problema i tot, i no han pogut fer res, i ja saben que hi estem a sobre. A més saben que des del més d'Octubre estem a sobre d'aquest cas.

Aquests tràmits, suposo que deuen ser una mica lents, no? Em refereixo a tot el procediment administratiu que pugui comportar.

Es que de procediment administratiu només hi ha el de la DGAI amb l'inspector, amb la resta el contacte és molt directe, són col·laboracions molt directes, ens truquem sempre que cal. Són gent de base com jo, quedem i al cap d'un més em diuen allò que han fet. El que passa és que de vegades hi ha problemes que són molt complicats. Perquè si es tracta d'una nena gran de deu anys que s'ha de quedar amb un germanet de tres, perquè la mare se'n va a treballar i no hi ha ningú més, i per aquest nen no hi ha places a la guarderia...Que un nen falti ja és per problemes molt greus, i per tant la solució ja és difícil. S'han millorat algunes coses, després ja ho veuràs. Ara l'absentisme més gran que tenim és més aviat de caràcter puntual, que és el cas d'algun nen no ve els dies que hi ha gimnàstica..., o a vegades és un problema que el nen no es sent bé a l'escola, o que el nen té una "neura"...

Te problemes de relació amb el professorat o amb una assignatura?

O amb un alumne... sí, pot passar. O que un nen hagi amenaçat a una nena...això passa a vegades, o que un nen més gran amenaci a un de més petit que li agafarà els cromos...Ens han passat casos molt puntuals de nens que estan molt "pirats". Però aquests fets per a un nen poden ser molt importants. La violència escolar existeix, és una societat que estem en un entorn violent, el que passa és que s'ha d'anar canalitzant. Són casos que a vegades són molt difícils de detectar.

Per exemple, una nena que no venia perquè tenia polls i unes nenes de la seva classe havien dit que fins que no tingués polls no vingués a l'escola. Ara un nen, a no ser que sigui una infecció molt greu, malgrat que tingui polls va a l'escola. Li diem a la mare que li faci un tractament i el revisem, però ve a l'escola perquè ja ens han dit que es pot venir a escola, si es tracta de tractaments a no ser que sigui un cas molt greu d'infecció de paràsits. Però clar, això ho van decidir unes nenes. La mare es pensava que havia sigut l'escola que li havíem dit que no. Nosaltres hem de debatre què li passa, per què no ha vingut. Aleshores vaig parlar amb les nenes, i els hi vaig dir que els polls els poden agafar en qualsevol lloc. A aquesta nena, que és molt maca, se l'ha rebutjada pels altres perquè tenia polls. I una altra nena que tenia polls, per culpa d'aquesta? I potser ha estat al revés? Són històries. De sobte hi ha un nen que no ve? Doncs a veure què passa. A vegades falten deu dies, després ve tres mesos, després torna a faltar...A veure què passa. Pot ser el cas d'una família itinerant, pot ser un cas de... A veure, per exemple tenim una família que té l'àvia a Ciutat Badia, i aquesta àvia la cuiden els cinc germans, i s'ho de repartir. Quan els hi toca anar a Ciutat Badia se'n va tota la família, i la nena es queda sense escola. Amb això pot faltar un 30 o un 40%. Clar, el problema està en què nosaltres sabem que aquesta nena està a Ciutat Badia, doncs almenys que vagi a l'escola d'allà.

Això es pot fer?

Sí, perquè el principi és que un nen estigui ben escolaritzat on sigui. És com les famílies itinerants. Bé, a veure, a primària tampoc és que sigui un currículum tan complicat. Un nen de primària aprèn a llegir, escriure, sumar, a restar, a multiplicar i a dividir. En definitiva un nen el que fa és això. I també aprèn coneix un altre entorn. El que passa és que s'ha de ser flexible, i s'ha de saber entomar...

Però deu ser complicat de saber que va a aquella escola...o demanar una feina complementària, no?

Sí, no, però és que el seguiment de l'absentisme, si ho penses seriosament és complicat. Nosaltres no ho fem sempre, perquè no sempre tots els professors truquen. Depèn molt de la voluntat, bé, no de la voluntat sinó de la responsabilitat de cada persona. No tothom és igual de responsable, i jo potser no puc estar controlant a cadascú. Jo quan veig un nen que fa dies que no ve, faig un "toque": "I aquest nen, que no ha vingut? I aquesta?" "Sí, ja s'ha parlat." Però jo no puc anar al darrere de tothom, vull dir que qui ho controla...

Perquè el criteri de control és compartit?

Vols dir si hi ha una sensibilitat? Sí, sí. Hi ha una sensibilitat comuna, això sí.

I aquestes situacions les comenteu en claustre?.

Sí. Al final comentem totes les dades i tot, i dono una còpia a cada tutor. El que passa és que a vegades hi ha tanta feina que la gent doncs mira, hi ha algun cas d'una senyoreta que ha perdut el full del control d'aquell mes. Pecat mortal, però bé, què hi farem. I pensa que sobretot a principi de curs costa molt més portar el seguiment.

Per què?

Perquè s'ha d'agafar l'hàbit de tot, hi ha moltes coses a fer...

I la tutora suposo que no deu conèixer als nanos, no?.

No, perquè a veure, de fet els coneixes a tots. A veure, a part dels nous, els altres nens ja els coneixem. Hi ha una certa estabilitat, tots els cicles passen pel mateix tutor, amb el mateix grup.

Sí?

Sí, perquè és tot tan inestable que...

I d'estabilitat de professorat, de plantilla, en teniu?

Mira, de fet l'any passat pràcticament tothom ja es va fer definitiu, i molts que havien estat provisionals durant de temps a l'escola també es van fer definitius aquí, també. A veure, no és que tinguem una estabilitat absoluta, però no ens podem queixar. Tampoc és que hi hagin hagut canvis tan radicals...

Des de que s'ha anat implantant la reforma, la teva visió sobre la dimensió quantitativa de l'absentisme quina és? Ha augmentat, ha disminuït, més o menys es manté?.

Jo personalment sempre he estat molt sensible a l'absentisme, vull dir que de fet a mi la reforma no m'ha canviat...

No, però no ho dic en aquest sentit, sinó en quant a la evolució de fenomen.

Jo penso que ha disminuït. Nosaltres tenim, aquest any, quatre nenes que repeteixen sisè. Una ja estava prevista perquè va estar malalta i va estar tres mesos de baixa, però les altres tres han repetit perquè al Setembre la mare no es veia en cor de portar-les a l'ESO. I de fet jo penso que aquí l'ESO ha donat una pèrdua de matrícula. Si no de matrícula, com a mínim d'escolaritat. Nens, i sobretot nenes que estan matriculades però que no hi van.

A quin IES van els nens d'aquí?

Van al IES 27, perquè al 28 ara li han tancat el primer d'ESO. I alguns també van al de la Mina. Però normalment van al IES 28, que és el d'itinerari. Abans, com que continuaven aquí i els germans estaven aquí, doncs continuaven i era el mateix. Però en el moment en que van a un altre lloc i els horaris són diferents, se'ls complica molt la vida. Ara estic pensant en dos o tres casos, eh?

De nenes que repeteixen sisè?

No, aquestes que han repetit encara. Nenes que s'han "fugat", diguem. El problema està en que jo m'estic pensant què fer. El divendres va ser l'últim dia de matrícula, i avui he parlat amb els tutors que m'han de portar les dades de matrícula dels nens, a veure si tots estan matriculats. Però m'estic pensant en si insistir perquè realment es matriculin, o deixar-ho estar i que esclati la situació. Perquè si estan matriculades és menys problema.

És menys visible?

No. Si estan matriculades, com a mínim ja estan matriculades. En tot cas l'escola que faci el seguiment; si estan al carrer ja hem d'intervenir des de fora de l'escola. Clar, el problema està en que jo conec una nena, una tal Carmen, doncs aquesta nena estava matriculada però no hi va anar.

Està matriculada a l'institut?

A l'institut, però pràcticament ni la coneixen. Què passa? Que l'institut diu sí, aquesta nena falta, no ve, però bueno, s'ha escolaritzat. L'objectiu que va implantar Serveis Socials és que estiguessin escolaritzats. És clar, si aquest és l'objectiu prioritari, el secundari és que vagin a classe, per tant el que fan és "caçar" nens per matricular-los, malgrat que després no vagin a classe.

La matriculació l'institut la faciliteu vosaltres, des de primària?

A veure, fem tot un traspàs.

Però ho feu perquè voleu?

Home no, hi ha unes recomanacions del departament per fer el traspàs. De fet nosaltres tenim aquest document, que és el de traspàs a l'ESO i hi fem com un seguiment de totes les activitats que fem: reunions amb les famílies, de preparació dels nens a l'ESO, i tot això. Llavors, una de les coses que fem és garantir, per exemple aquí hi intervé l'EAP...A veure, com és això? "Seguiment del procés de pre-inscripció i matrícula": el seguiment el fan els tutors durant el termini. "Acompanyament de les famílies en la reunió amb els centres d'ESO": l'any passat ja ho vam intentar i aquest és el segon any. Tots els centres públics fan una reunió única al Centre Cívic de la Zona amb els instituts, i llavors nosaltres els convoquem des d'aquí, però allà hi parlen els directors. De fet està convocada pels IES, però nosaltres fem de mediadors i els acompanyem, amb els nens anem allà, i tota la paperassa la rodem nosaltres. Estem a sobre, i fem tot un dossier de traspàs als IES.

I què hi ha, en aquest dossier de traspàs, a part de la informació de l'expedient i tot això?

A veure, el dossier de traspàs està aquí. Mira, hi ha un dossier de traspàs que parla dels aspectes generals de caràcter acadèmic.

A part de les qüestions més estrictament acadèmiques, hi ha algun altre tipus d'informació?

Sí, hi ha si el nen s'ha pre-inscrit i quan... bé, és una mica el seguiment de la matrícula. Els noms dels alumnes matriculats al centre i que l'any que ve comencen la primària, després hi ha aspectes més socials dels alumnes, com si anava a sortides, si portava el material, si assistia a les entrevistes, etc. I després hi ha tot allò de les àrees, i al final, de cara a l'absentisme, hi ha un informe personal de cada nen (això es fa de cada nen), on es fa esment de si van a classe o no. Doncs, assisteix a classe? Això vermell són alternatives a posar: "normal", "regular", "absentista", "sol arribar tard", "de vegades ha fet campana"... Enviem aquesta informació.

I suposo que hi ha absentisme i també problemàtiques socials annexes a l'absentisme, no?

Exacte, a "Aspectes de l'entorn". "El nen acudeix normalment sol a 'escola", i coses d'aquestes

Aquest traspàs d'informació també el feu a iniciativa vostra?

Aquest informe sí. A veure, nosaltres fem un informe que vam fer amb l'EAP. Hi ha l'estat de la qüestió més acadèmica, una mica perquè sàpiguen quin tipus de nens rebran, és una mica fer el traspàs, i llavors... A veure, nosaltres fem aquest model, fem això nosaltres. És veritat que el departament ens insta a que fem un traspàs, però cada escola s'ho ha muntat com ha volgut.

Em deies que des de que s'ha implantat la reforma l'absentisme ha disminuït, et referies a la primària o en general?

No puc dir que hi hagi diferència entre abans i ara. Bueno, a la primària, si clar. La secundària no la conec, jo. A veure, el que sí que puc dir és que nens que aquí venien a setè i a vuitè s'han perdut, això també t'ho dic. Hi ha casos que s'han perdut i estic segura que, com aquestes nenes que han repetit que ara estan a sisè (que és com si fos setè), que n'hi ha dues que encara no estan matriculades.

Qui intervé en aquests casos?

Doncs ara, quan el divendres es va acabar la matrícula, hem de fer recompte dels nens que s'han matriculat, ho comparem amb les dades que tenim de l'institut, i llavors jo ho passo a l'EAP.

Mira... jo tinc aquesta llista aquí, veus, nens que s'han matriculat. Llavors agafo la llista, i els que no són a la llista, agafem i els hi enviem a l'EAP. Fem un full de derivació als serveis socials de l'EAP perquè faci la seva intervenció a la ESO. Llavors l'EAP, ja ha ajudat a una família a fer la pre-inscripció. Llavors què li demanem a l'EAP? És mirar si l'alumne està matriculat a algun centre de secundària i intervenir com a mitjancera de l'escola per posar la família en contacte amb un institut d'educació obligatòria i mirar els efectes que ho impedeixen. La treballadora social de l'EAP és la que es mira aquest paper.

Tens visió de com ha funcionat la intervenció de l'EAP l'any passat?

Bé, jo estic molt contenta. S'ho va prendre molt seriosament, ho ha fet molt sistemàticament. De fet va acompanyar a algunes famílies a l'institut, i aquest any també ho ha fet. Vam quedar amb una família que la nena deia que no volia, i no sé què. Vam venir aquí, vam cridar la mare, la mare va venir, vam buscar aquí els papers que teníem per fer-ne fotocòpies. El llibre de família i tot això, per facilitar al màxim les coses. La va acompanyar allà a l'institut, la va ajudar a fer la pre-inscripció...

De cara a l'altra manera també de detectar casos de no escolarització a primària i a secundària, de fet us han de demanar el llibre de certificació, a les escoles de primària, no?

Sí, el que passa és que el demanen... A veure, això no està clar. No està regulat, no està suficientment clar, perquè potser hi ha instituts que tarden més a demanar-ho... A veure, de fet hi ha una nena d'aquesta escola que durant tot el curs de l'any passat no va anar cap escola, estava perduda. Jo sospitava que aquesta nena tenia algun problema greu, i al final, aquest any, la vam trobar en una altra escola.

Sense llibre?

Era una nena de primària. Clar, com hem estat molts anys sense llibres d'escolaritat a primària... però clar, aquí jo hi tinc llibres de l'any de la picor. Què ha passat entremig? Jo penso que això no està solucionat. Aquest any m'ha tocat una nena de vuit anys, aquí a l'escola. A primer no havia anat a l'escola, i estava sense escolaritzar, però ningú sap... i a veure, aquesta nena està censada. Tampoc és garantit que un nen de set anys vagi a l'escola. Els que han entrat dins del sistema...home, des de l'escola els podem controlar.

Ho podeu controlar, però obligació legal...en teniu?

Bueno és que a nosaltres se'ns acaba, ara quan acabi això, jo què faré, enviaré una carta a l'inspector i li diré: tots aquests nens em consta que no estan educats enlloc, i ara el que no puc fer és matricular-los jo.

Després hi ha una altra cosa...que és l'absentisme de les nenes. A veure, jo no sé si l'any passat vaig fer el recompte de les nenes, em sembla que no el vaig fer, si eren nens o nenes que faltaven, però és una cosa que vull fer. No, no ho vaig fer per nens i nenes, ho vaig fer per cursos i per primària infantil. Però jo penso que hi ha unes determinades nenes que falten més, però són determinades nenes, eh!, però són de famílies gitanes normalment, després nenes que quan els ve la regla. Clar ara tenim nens més petites, nenes de cinquè o sisè que ja els ha vingut la regla y llavors pensen que se n'han d'anar a casa perquè no... I dius bueno, escolta'm que a mi també em ve la regla cada mes i no passa res. I dic: a veure tu pots estar aquí. A veure... Hi ha tota una espècie de cultura o sub- cultura d'això ... i després els problemes familiars de que la mare es posa malalta i la nena es queda allà. I una altra cosa que també hi és, que de fet és un absentisme, és que nosaltres tenim uns quants alumnes que els seus pares estan internats en centres penitenciaris, i l'hora de visita sempre és en horari escolar. Ja que feu això valdria la pena que féssiu esment de que almenys aquest tipus d'absentisme es podria evitar. No és que sigui un cas greu, però a veure si és tant seriós anar a l'escola, doncs facilitar les coses, no? Vull dir que els nens podrien tenir hora els dissabtes al matí, diumenges.

Què anava a dir-te, parlem una mica de les estratègies del centre per prevenir els casos d'absentisme. La primera qüestió és que m'expliquessis les mesures generals d'acollida, suposo que n'hi ha a p3 i a primer de primària?

No és que aquí a l'escola la matrícula és molt variable, i tenim nens nous a tots els cursos, durant tot l'any. Aleshores què fem d'acollida, a veure aquest matí ha vingut un nen i s'ha quedat.

I com és això?

S'ha canviat d'escola, són gent amb una situació molt precària, i aleshores com tampoc tenen masses problemes, agafen els quatre trastos que tenen i se'n van d'un lloc a l'altre. Aleshores a vingut un nen a aquí i s'ha quedat, estava sense escolaritzar, era un canvi de domicili, millor que vingui a l'escola tard que mai, no? Era un nen de infantil, vull dir que tampoc és que fos un cas... Tenim un pla d'acollida, que és puntual quan el nen és nou. Aleshores amb aquest pla d'acollida, en la mesura que es pugui preveure, que no sempre ho podem preveure perquè ja veus que apareix avui i ja està, fem una entrevista amb la família, presentem el nen a la classe i la seva senyoreta, aquesta prepara als nens dient que vindrà aquest nen i prepara una mica el menjador i aquestes coses. Després, cada any a començament de curs fem el que es diu la quinzena de rodatge, que és del primer dia al quinze. Els primers quinze dies de curs quan encara fem jornada intensiva, aleshores fem tot un pla de preparació del curs, on es parla de les normes, tot el que seria el pla d'acollida.

I en això què feu, preparar el curs i després convocar a les famílies perquè parlin amb la tutora?

Fem una reunió inicial, totes les famílies noves durant la primera quinzena de setembre els hi fem una entrevista amb les tutores, se'ls presenta l'escola, s'ensenya una mica el funcionament, saber quines expectatives tenen, els serveis que hi ha, i interessar-se també de com és el nen, i aquestes coses.

En casos d'absentisme, quina és la normativa que teniu entorn a l'assistència, com a reglament del centre?

A veure, realment el centre, nosaltres el reglament de règim intern es defineix pel decret de drets i deures. Es comú a tothom. Aleshores aquest any vam fer una constitució escolar, i això és el que fem servir com a reglament del centre. Per tant el que fem amb els nens nous no és castigar-los perquè no vinguin. No és qüestió d'això i menys amb nens petits. Per tant el que fem és aconsellar molt de que un nen és molt important de que vingui a l'escola, que vingui tots els dies i que vingui puntual. Perquè la puntualitat és un altre aspecte d'absentisme, puntual seria de puntualitat. Seria molts nens que a primera hora del matí, tu ho has vist que has entrat amb un nen a les nou i mitja. Aquí ve un nen a les nou i mitja tots els dies del curs, i no hi ha res a fer. Vam fer una campanya durant quinze dies de què tancàvem la porta i si no se n'anaven a casa i com tot, però també és problemàtic això. Això pot servir, però no pots abusar d'això. Perquè et pots arriscar a que es quedin fora. Més val que perdin mitja hora, a què perdin tot el matí. Aleshores això ho fem puntualment per donar un "toc" a les famílies de que això "ja està bé" o també és una eina de "doble filo". ho podem fer, va servir, el que passa que clar l'alternativa és molt perillosa "és com un vidre molt fi".

Es pot girar en contra?

Exacte, pots córrer el risc de que aleshores pensen que arriben cinc minuts tard i "por cinco minutos ya no corren" i ja no vénen en tot el dia.

heu pensat alguna mesura específica per pal·liar els casos d'absentisme?

Mesures específiques? A veure, en tenim. Depèn de quin sigui el problema, les causes, i el que t'he dit, amb el tema de la família intentem buscar solucions. Nosaltres vam organitzar un servei d'acollida de vuit a nou, però no l'utilitzen, eh! El servei està, el servei està. Només ho ha demanat una família, un nen ho va demanar.

Perquè suposo que no deu haver gaires famílies on treballi el pare i la mare, no?

No hi ha, no. És que ni el pare ni la mare.

Alguna altra mesura que vulguis destacar?

En algun cas tenim una beca de menjador.

La beca de menjador és útil?

És útil, però tampoc és infal·lible, eh! Amb algunes famílies ha estat útil. Però no és infal·lible. A veure jo tenia per aquí un seguiment de l'absentisme dels últims dos anys, a veure si el trobo, és que l'altre dia em va caure a terra, i no sé si el tinc aquí o allà. Era un full on estaven els tres anys seguits, estava encara per acabar d'elaborar, eh! Potser el tinc per aquí (...). Mira, això són els quaranta-tres nens, al primer curs l'any 1996-97, i ens van faltar més, em sembla que vam posar més del quinze per cent. Hi havia dos-cents i "pico" de nens i hi havia quaranta tres que van faltar, van faltar més.

De dos-cents i pico, quaranta tres?

Fixa't que al primer, només n'hi havia quinze, és un curs que ara està a tercer.

Aquest percentatges a que són atribuïbles, al tipus de curs o pel fet de ser el primer curs que ho controlàveu?

Pel tipus de curs. A segon, al curs següent, continuen. Mira, n'hi ha que ha faltat la meitat del curs, el que passa és que molts d'aquests han marxat, i han quedat els absentistes. I aquests són els d'infantil. El primer any no vam fer infantil, i l'any passat ja vam fer infantil, i aquest any... Mira és això. Està per acabar d'elaborar això per tant potser no sé si estarà bé del tot o no. En aquest cas, no aquest nen va faltar perquè va estar malalt, eh! Estic parlant dels casos més greus. Aquesta nena l'any passat va faltar un vint-i-sis per cent de sessions lectives. L'altre curs sí, que també era de primer, quan estava a segon va faltar un trenta sis, i ara a tercer aquesta nena falta menys, em sembla. Jo penso que a mesura que es van fent més grans van faltant menys. La Pepa està, a no a quaranta! "o sea que aquí se mantiene". Aquesta nena, aquí no ... perquè estava fent p4, i l'any passat un quinze per cent, i aquest any també es va mantenir igual. Aquest nen no venia a l'escola aquest any. Aquest nen es va mantenir també igual, aquest altre nen va augmentant per tant estem al setanta per cent ja. Aquest nen doncs, sí que li ha anat bé el menjador, veus? malgrat que continua faltant bastant, eh! Té menjador, i no ho paga, no paga res. Ni les cent pessetes, no paga res.

Això de les cent pessetes ... que és com a mesura d'implicació de la família?

Sí, no paga res però no té ningú que... Bueno, ell potser, la seva mare no té cap problema. Continua faltant eh! per això. Montserrat, Anna, Montse, Raquel, Magda, si és un segon que... Marí Cruz i el Sammuell al trenta quatre per cent, eh? Ja veus. Continuen, continuen. El J.F. és un nen que..., aquest J. C. aquest nen va estar malalt, va ser un nen becat per llarga malaltia. Aquest altre és un nen que va tenir uns problemes psicològics. Aquest nen era... mira, el A. C ... és un nen que també era d'aquest primer "tràgic", i aquest any falta menys, es queda a menjar i falta molt menys, bastant menys falta. Mira A. C. el set per cent, veus? En aquest cas si que ha servit. En algun cas, com també en J.F. En algun cas serveix, però no en tots. Mira és que si mirem l'absentisme de la beca també ho tenim posat en això del menjador.

Això és la memòria anual, no?

Sí. Mira aquí es veu la manera, no?. A veure el total de nens que es queden a dinar, és aquest "el pastís sencer", tots els que estan en rosa són el que obtenen ajudes del Departament d'Ensenyament.

Són més de la meitat.

Sí, més de la meitat, i aquest any encara més. Perquè hem repartit més les beques, hem fet beques de dues-centes, de cent, amb el qual queda millor repartit. Per tant els nens que es queden a dinar cada dia, hauria de ser més o menys el mateix.

Sí, en canvi no. N'hi ha menys de la meitat, no?

Si. Bastant menys de la meitat. Aquí hi ha tot un tros de "formatge" que és gairebé un trenta per cent. És el que et deia, que les beques que molt bé, però... Són també els que han de pagar els vint duros que no paguen.

I no hi són els nens de p3, p4 i p5 d'infantil?

No. No està, perquè lo fonamental és fixa't, infantil i primària són la majoria de nens. Hi ha molts d'infantil però, però de fet no és la proporció de l'escola. No, és que són molt més estables els menjadors petits que els grans.

Sí?

Mira aquí ho tens, per exemple amb ajuts del Departament de l'Ensenyament, un seixanta vuit per cent dels nens que obtenen l'ajut es queden cada dia.

Així dels nens que es queden a menjador, un trenta per cent no es queden cada dia?

No, són irregulars, vull dir que són absentistes.

Quina és la teva valoració de la Comissió Social?

Per a mi és bona. A veure jo penso que està molt bé. Portem ja tres anys de rodatge i comencem a tenir els criteris molt clars, jo penso que està bé, jo estic contenta. L'eficàcia és també molt limitada però és que tampoc no hi ha eines molt més... Són problemes molt greus, vull dir que són problemes de desintegració social, marginació, o econòmics molt greus que també són molt difícils de solucionar. Jo penso que la col·laboració dels Serveis Socials de base és molt important.

A part de tu com a representant del centre, hi ha alguna altra persona que intervingui des del centre?

De vegades quan fem traspàs de casos, normalment vénen aquí les assistents socials, quan són casos que no siguin només una cosa puntual, i fem l'entrevista amb la tutora.

Perquè us expliqui una mica la dinàmica...

La tutora es posa d'acord amb l'assistenta social i es fa un seguiment.

Quin tipus d'opcions penseu que poden ser, d'acord amb les que ja hem esmentat, eh!, per atreure casos inicials d'absentisme? Me n'has parlat una mica quan parlaves de...

Jo penso que campanyes, no per la premsa que tothom ho llegeix, però campanyes per les ràdios més comunitàries, com la de la ràdio de la Mina. Penso que campanyes d'aquest tipus s'haurien de fer. I després, parlar també amb les minories culturals o ".amb el responsable del culte", o parlar amb les autoritats reconegudes per donar a aquestes persones la importància de l'escolarització.

Heu fet cap intent en aquest sentit?

A veure, jo tinc una mare que és pastora i li he dit dues o tres vegades que m'agradaria parlar amb el "Jefe del Culto", però no hi ha hagut encara ocasió. No podem fer moltes més iniciatives en aquesta zona.

I com ho feu per intentar el retorn d'un nen absentista a l'escola?

A veure, hi ha famílies que les crides i et diuen: "sí que es verdad" i que diuen "a no sé que". Jo també els dic que s'estan buscant un problema. També els explico "no sé que" que tenim que buscar solucions, perquè pensin que malgrat tot el nen no té la culpa de la seva falta de previsió o organització, i que busquin solucions, sinó...A veure quan jo ja els he de renyar doncs els renyes. M'he trobat un cas en què un pare es va negar, el primer any que jo...quan encara teníem vuitè aquí, es va negar rotundament a què la seva filla, perquè era "su padre, y la hija era suya y él decidía si su hija se quedaba en casa o venía al colegio", era una nena de vuitè. I amb aquest no hi va haver manera, a més a més anava carregat de raons i no hi va haver manera. Jo penso que l'absentisme de les nenes és un fet, en escoles com aquesta. És una cosa que s'ha de tenir en compte.

Després et demanaré algunes dades al respecte... Pel que fa a les situacions de retorn, com es produeix aquest?

En el cas que un nen ve a l'escola i després no ve?

Sí.

Doncs ara estem fent, per això dels nens que no són lectors que tenim uns quants que són de tercer, d'aquest primer que t'he explicat. Normalment molts nens d'aquest comencen a aprendre a llegir a quart, perquè el currículum que porten és que sempre han perdut el trenta/quaranta per cent, vol dir que de quatre cursos han fet dos, potser, o un i mig. Per tant quan estan a quart estan fent de fet segon, que és quan realment han d'assolir hàbit d'escriptura. Amb el cap d'estudis precisament estàvem parlant de fer una sèrie de programació sistemàtica de la lecto -escriptura. En lloc de fer-la global com la fem... Doncs fer una programació de lectura sistemàtica.

Com vols dir?

A veure, la global es refereix a allò de que els nens aprenen paraules senceres, molt significatives pel que s'està treballant, aleshores és molt més de "pa-pe-pi-po-pu" i "pa la, pe la..."etc... és un joc molt més sistemàtic, de manera que si el deixes un dia, el dia que torna no passa res perquè no hagi vingut perquè es torna a continuar amb el que estaves fent. No han estat parlant de deu - mil coses, ni són paraules que tenen a veure amb el que han parlat durant els dies que el nen no estava. Aleshores es tractaria de fer una espècie d'aula..., ho estem pensant. Un tipus d'organització de la feina, molt més sistemàtica per aquests nens. I després també el que fem és que enlloc de treure tres nens perquè vagin a fer un reforç, doncs que fos dins a la classe. Si estan aquests nens perfecte i si no repercuteix des de l'aula. No són hores d'una persona que està perduda en un racó sense saber què fer perquè el nen que havia de venir no ha vingut.

I treballar aquests suports des de l'aula, no és més complex?

No perquè fem més racons, fem un tipus d'educació flexible, no. A veure, de totes maneres amb el treball sistemàtic d'aquesta programació que és tot un àlbum on hi ha el nen.

Com podeu intervenir per evitar situacions recurrents?

Si algú ho sap que m'ho digui. Jo penso que conscienciar molt als nens també, perquè són nens que decideixen molt per ells. De fet els nens grans, vénen perquè volen. Penso que en aquestes escoles com nosaltres ha d'aconsejar molt als nens. I fer que els nens es sentin bé aquí, que el millor que puguin fer és venir a l'escola, que per a ells sigui el millor, per tant que ells mateixos estiguin motivats per venir. Així es lleven, s'aixequen i què fan? doncs vinga anar a l'escola: "vaig a l'escola perquè allí m'ho passo bé i sé que estaré bé". Què millor que estar al carrer. Per tant penso que s'ha de motivar als nens, que l'escola sigui molt motivadora i treballar molt amb els mateixos nens. Moltes vegades són ells els protagonistes de la decisió de venir a l'escola. Vull dir perquè la mare s'ha quedat dormint, o ha marxat i l'ha deixat sol o el que sigui.

Per ara el que és el suport extern, pel que fa la prevenció, quin tipus de relació establiu amb els serveis externs?

En quant a prevenció?

Sí

Bé, fem això de la Comissió Social i intentar que la família que tenen PIRMI o coses d'aquestes, demanin la beca de menjador..., que després tampoc la demanen.

No?

No, l'han demanat un parell...Es que el problema està en què la gent marginal està al marge. I els circuits són molt socials. Es tracta de seguir aquestes famílies, estar molt a l'aguait, conèixer molt la gent que hi ha i intentar oferir solucions. Jo penso que va molt per part de l'educació comunitària, dic educació no en el sentit d'una campanya contra el SIDA o...es que no veuen ni els canals de "tele" normals, ni els veuen en català, ni escolten la ràdio, i per suposat no llegeixen

la premsa. Per tant ha de ser un tipus de comunicació molt propera... Al mercat... posar una caravana al barri i coses d'aquestes, no?

La relació en casos d'absentisme ja incipient amb els serveis educatius bé ja n'has parlat, bé amb el cas d'absentisme incipient més aviat seria amb els serveis locals: amb Serveis Socials, no? Mentre que L'EAP, l'EAIA, o Inspecció seria ja en cas d'absentisme crònic?

Sí

Com valores tu l'eficàcia del suport educatiu que rebeu com a l'escola, des de l'administració educativa?

De l'administració educativa? A nivell d'absentisme, a mi ningú no m'ha ajudat. A l'EAIA, jo vaig enviar una carta no fa gaire dient que un nen faltava més d'un setanta per cent, i no m'han contestat per escrit, i per telèfon em van dir que no anaven a fer una retirada per un setanta per cent d'absentisme, que hi havia altres problemes... Des del Departament d'Ensenyament, de fet aquest any hem volgut fer una comissió social de zona amb tots els centres, per fer precisament entre altres coses això, i la delegada territorial em va donar el vist i plau, ens va encoratjar, ens va dir que sí a tot que molt bé. Però des de la Inspecció això ha quedat penjat. És veritat que aquest any és de valoració externa i que tothom va molt ofegat.

Pel que fa als Serveis Socials?

Una cosa és la eficàcia i l'altre és voluntat. Com et dic, eficàcia...L'escola és la que ha de "mullar-se" en això. Una vegada l'escola es "mulla", Serveis Socials utilitzen les dades que té l'escola com una eina per treballar amb la família. Els hi diem: "si tu vols una PIRMI pensa que has d'anar a l'escola cada dia..." Ara, aconseguir que des de Serveis Socials que un nen vingui a l'escola, tampoc perquè tampoc tenen eines. I no estic descontenta, que consti que no estic descontenta de la gent de Serveis Socials, però...

Quins requisits se t'acudeixen o creus que caldria considerar per a garantir l'escolarització d'aquests infants?

Per exemple, ara, tu has vist quan has vingut, que estava el policia aquest comunitari. Una de les coses que representa que necessita l'escola, i el vam demanar i ens van dir que sí en principi. Que en algun cas molt puntual, perquè tampoc es tracta d'enviar a la policia a casa, doncs enviar a aquest senyor a buscar uns nens a casa. El que passa és que de vegades són problemes tant greus que són molt difícils "d'ensopegar". A veure, Una nena de sisè que falta molt sovint i estan sols tot el dia, des de les set del matí fins a les vuit del vespre o més tard, també el seu germà més petit, i un altre germà de cinc anys. i estan sols, aleshores la nena moltes vegades no ve, i la raó que em donen és que la seva mare se n'ha anat, els ha deixat sense claus, i si surten no poden tornar a casa. Ha demanat un full d'una beca de menjador, i el pare encara és hora de que vingui a demanar-la. En tot l'any hem perseguit a la família i l'únic que hem aconseguit és que m'enviï "a tomar por el saco", per no dir una altra cosa. Aleshores que faig? envio a la guardia urbana a buscar a aquesta nena casa seva? i fan un atestat de que aquesta nena estava sola a casa i sense escolaritzar. S'intervindrà? és suficient perquè aquesta nena...Què hem de fer? la alternativa quina és, fer una retirada? des de la

tutela d'aquesta família a la de la DGAI? Tampoc no és això, a veure l'alternativa tampoc no és que se'ns vagin a un centre d'acollida. Ben bé no saps, és ben complicat.

Quin tipus de requisits i condicions et sembla que caldria per preveure, per evitar, per pal·liar...aquestes situacions?

A veure, un dels motius és que els centres de nens petits estiguin molt ben fets. Que no hi hagin ajuts institucionals si no s'està complint la normativa d'assistència a l'escola, perquè jo penso que un pare que demani un ajut institucional ha de portar els seus fills a l'escola, ha de complir. i per tant, que es demani un certificat d'assistència a classe, per exemple, per anar a cobrar el PIRMI.

Això no es fa?

No. Que enlloc de jo passar a Serveis Socials les dades, que la família, cada mes, hagi d'entrevistar-se amb serveis socials i amb mi, i que les informacions les posin al programa informàtic i cada mes puguis treure un full dient... un certificat de que el nen ha assistit a classe durant tants dies. Per exemple coses d'aquestes, no? Clar, són famílies que estan amb PIRMI. Les famílies que passen de tot, que també n'hi ha, que passen de tot de tot, que estan al marge de tot.

I les que no tenen problemes de Serveis Socials?

Exacte, com aquesta altra que jo et dic de sisè, no? Doncs jo penso que una missió institucional és que vinguin a l'escola. Una visita des de DGAI, una visita des d'inspecció... un tipus de visita... que parlin a veure què passa, què està passant.

Actualment es parla força de la figura del mediador entre escola i família, tu que en penses?

Potser seria útil en el cas d'algunes famílies gitanes, però...jo penso que aquesta via és bastant improbable, és que et diuen: "es que es que no viene porque se le ha muerto no se quién"y faltan todos aquel día, però això és una falta justificada de força major, no té res a veure amb que un nen no vingui mai. I lo de les nenes no és qüestió de gitanisme, sinó de cultura. Les nenes gitanes de Gràcia van a l'escola cada dia. És una qüestió de marginació. Hi ha nenes gitanes que vénen sense cap problema. És veritat que hi ha un acord per les nenes que es casen als quinze anys, perquè encara n'hi ha d'aquestes. Però a mi em sembla que està més associat a la marginació que no a la ètnia.

Algun altre requisit escolar que se t'acudeixi per la prevenció de l'absentisme?

Jo penso que una cosa que aniria bé, seria organitzar un servei comunitari d'acollida de nens. Per exemple que hi hagi un punt de trobada i hi hagi un autocar per no venir caminant, aleshores que hi hagi un monitor que vagi a recollir els nens que els deixin allà i vinguin a l'escola aquí junts.

Per aquests casos de nens en què s'adormen les famílies?

I després un horari més flexible. Jo per exemple donaria persones suficients a l'escola per fer un horari per exemple de vuit i mitja a cinc i mitja, que seria dues vegades més de l'horari normal. A més amb això aconseguiríem que de vuit i mitja a nou i mitja, els nens podrien entrar a les vuit i mitja, hora d'entrada, i les activitats poden començar a les nou i mitja amb tots els nens.

I a les cinc i mitja per?

I a les cinc i mitja per allargar pel "darrera", perquè sinó l'alternativa és el carrer. Aleshores com que hi ha molt currículum que aquests nens no fan doncs que el poguessin fer.

Perquè hi ha casals al barri?

Hi ha casals i coses d'aquestes, però no hi van. Aquí tenim activitats extraescolars gratis, fetes per voluntaris i van cinc nens amb una, quatre amb una altra...

I com és això?

No ho sé.

Bé, ja per acabar et voldria fer algunes preguntes de caracterització de l'escola.

També hi ha nens amb neures, eh! molts absentistes és per qüestió de neures. Nens que estan deprimits o amb problemes psicològics.
(...)

Quin percentatge teniu de nens de minoris ètniques?

Tenim un quaranta vuit per cent de gitanos, després tenim tres nens àrabs i dos nens sud-americans. Per tant un 1% d'àrabs, 1% de sud-americans i el 48% de gitanos.

Si m'haguessis d'explicar els trets pedagògics que més caracteritzen l'escola?

És una escola de via flexible, estem en una etapa innovadora, hem passat a ser una escola molt més humanitzada (...) estem en un procés d'innovació pedagògica i que estem intentant donar resposta a la societat del coneixement, diguem-ho així. Intentar, que els nens siguin una mica allò de "aprender a ser, aprendre a aprendre..." la idea seria sobretot aprendre a aprendre.

Com ho feu tot això?

Doncs ho fem per exemple, a nivell de projectes, l'àrea del medi ho fem per projectes. Tenim dificultats perquè els nens doncs no porten material de casa, no porten llibres, treballen amb pocs llibres de text, fem informàtica a totes les coses, des dels quatre anys. Intentem que els nens busquin els seus propis recursos, que tinguin consciència d'aprenentatge...

I a l'aula com ho treballeu?

Treballem per racons, intentant que siguin autònoms.

En varies matèries, varies àrees?

En racons amb les àrees instrumentals. Potenciem sobre tot les instrumentals: la llengua i les matemàtiques, i valorem els procedimentals tant o més que els continguts. Els hàbits, i comportaments també, i després procediments de com buscar informació, com ordenar-la, com triar-la... De fet l'any vinent, una de les coses que volem fer com a projecte fonamental és la biblioteca escolar que funcioni realment, és a dir la volem reestructurar. També treballem la informàtica amb els paquets aquests del Departament d'Ensenyament, fem processadors de textos,...i amb internet "estamos en ello", és un dels projectes que tenim també.

Com esteu dotats a nivell d'infraestructura?

Tenim dos ordinadors nous d'aquests del projecte aquest... un projecte que va assignar telefònica i IBM, em sembla, i que van anunciar al debat parlamentari. Doncs tenim aquests dos més vuit ordinadors més.

Vols dir que esteu ben dotats?

Sí.

Teniu algun projecte o heu tingut en els últims anys alguna iniciativa de formació permanent col·lectiva?

Sí tenim des dels últims quatre anys. Una va ser la classe tutorial, un altre va ser la llengua des del punt de vista constructivista, després vam fer les matemàtiques des del punt de vista constructivista i després hem fet l'avaluació de la llengua.

Com treballem, per àrees, per cicles...?

Treballem per cicles entenent que hem fet dos cicles a l'escola, cicle inicial i cicle superior. És a dir, primer, segon i tercer. Bé infantil és tot un cicle: primer segon i tercer, quart cinquè i sisè.

Algun projecte així entre àrees, transversal?

De valors, sobre els drets humans. Aquest any és qüestionament el dret a anar a l'escola... a partir de tot això... intentem donar un sentit a totes...A veure, treballem els comportaments, implicant a tothom, fent alguna cosa en comú, com va ser el dia de la constitució, la constitució seria el dret a participar, no? Tota l'escola ho fa al mateix temps, tothom fa el mateix a la seva aula. Treballem el mateix contingut, després es fa el mural, es fan exposicions, després es fa un acte de posada en comú, un acte de celebració d'allò...Després intentar donar un sentit a les intervencions que hi ha com al dret a l'educació. El menjador és educatiu. El venir a posar vacunes també és educatiu per la salut, tot és educació, no? L'escola és la que t'ofereix tots aquests serveis.

El pla de tutories com el teniu pensat, per aula, per cicle...?

Les tutories són per cicles i el pla d'acció tutorial l'estem elaborant, no està elaborat del tot, està el pla d'acollida...Hem fet capítols, tenim capítols fets i s'aproven pel claustre. Aleshores un capítol seria l'assistència escolar, un altre seria el traspàs de la

ESO, un altre el pla d'acollida, un altre el menjador escolar...Ho elaborem, o s'elabora des de tres professors que es coneixen i ho volen fer, i per exemple volen fer el de salut escolar, o ho elabora el cap d'estudis, o jo, o l'equip directiu, o jo amb una altra persona, qui vulgui ho fa, ho passem al claustre i al claustre es discuteix. A més s'elabora per comissions i després...i anem fent, eh!

La tutoria on es fa a l'aula, amb el grup de la classe...?

A la classe.

I tutoria individualitzada?

Això és constant, eh!

Les característiques les sé, pràcticament ja he acabat, només comentar-te...Perquè jo em faci una idea pel que fa al rendiment de l'alumnat, pots fer una mica aproximació tipològica a l'alumnat en funció del seu rendiment?

El rendiment acadèmic?

Sí, mira hem agafat una tipologia que és un estudi sobre "L'èxit i fracàs escolar a Catalunya", no sé si el coneixes i d'aquest estudi se'n derivaven cinc tipologies d'alumnat. Es tractaria que em fessis una distribució sobre 100% d'aquests cinc tipus a la teva escola.

És que per exemple, jo no estic d'acord amb aquesta classificació perquè aquestes etiquetes són discutibles. No m'agrada perquè si un mestre li diu a un nen que no té expectatives, el condemnes. Tots els nens són capaços d'aprendre, tots. De totes maneres tenim nens amb una vinculació a l'escola molt positiva però en canvi...tenim nens de les dues maneres alhora. Els nens nostres estan contents aquí a l'escola. Mira, amb dificultat de rendiment tenim un trenta per cent i posa un trenta per cent d'alumnes sense expectatives escolars

Seria un seixanta. I en situació de conflicte amb l'escola?

En conflicte aquest any no en tenim cap.

I nens que van fent, aplicats en moderació?

Posa un trenta, és que clar els indicadors tots junts no són aplicables aquí. Perquè hi ha nens "curtets" que tenen tan poca motivació a casa, amb tants pocs coneixements, un ambient tant pobre, i tan poc estimulant, i sobretot un ambient tant pobre que el currículum que és que clar que no arriben, perquè tot el seu currículum ocult l'han de treballar a l'escola. Alguns són d'aquests nens que no és que no es puguin millorar, sinó que són nens molt limitats per una banda i per l'altre...Seria sorprenent esperar molt d'ells, i en canvi, no sé, estan bé. D'aquests n'hi ha uns quants. Aquell nen que abans ha vingut aquí, que tu has vist, no està al nivell de segon, i no és un alumne aplicat en moderació, és un nen que... i quines expectatives li posaria, jo? doncs jo li poso poques. Però clar, és molt discutible.

Podries apuntar-me els nens amb necessitats especials educatives que teniu en dictamen?

Cinc nens i a un que l'han disminuït durant el curs. Cinc dictaminats per l'EAP, menys un que l'han dictaminat per Benestar Social i li han donat una paga. Però en dificultats d'aprenentatge i sense dictàmens en tenim el trenta tres per cent.

Per què d'aquests altres ...que li diuen "nens en situació problemàtica per qüestions que diuen: "de personalitat i conducta"...d'aquest, potser tenim un aquest any, un o dos. Un que és un "qinqui" però tampoc és un cas... de fet ho serà perquè ara és petit, fa tercer. Quan estigui a quart i cinquè, l'any vinent...

Bé, vols afegir alguna altra cosa, que et sembli que ens em descuidato que vulguis emfasitzar?

no, bé.. només comentar-te que aquí tenim un nombre considerable d'alumnat amb elevada mobilitat geogràfica. Per il·lustrar això puc dir-te que només dos nens de 2on curs són alumnes de primer. Hi ha molta "matrícula viva". Del gener al març s'han matricula 29 nous alumnes. Molts venen d'altres escoles semblants com el Ceip 7, el ceip 14, el ceip 15... a vegades les famílies es barallen (pare i mare) i es separen temporalment, són població que es mou molt, per exemple si han d'abandonar la vivenda ocupada i buscar una altra...

Aquesta mobilitat també suposa problemes de continuïtat curricular. Caldria una coordinació en aquest sentit entre escoles.

A tu et sembla que l'EAP pot jugar o juga algun paper en aquest sentit?

Jo crec que sí, però clar... en els casos problemàtics, en situacions de dificultats. El problema no està tant en les matèries instrumentals on si fa o no fa totes les escoles fan el mateix, sinó a nivell de matèries de continguts com "Coneixement del medi" . El problema no és només que aquests nens a l'ESO es perden per manca de coneixements sinó que les capacitats instrumentals adquirides deixen de tenir sentit si no hi ha aplicació funcional d'aquesta a nous coneixements.

Resulta difícil definir el nombre d'alumnes recuperats. No és un bon indicador de res perquè en general, la població absentista no està en una situació patològica que, miraculosament, després d'una intervenció encertada, pugui recuperar-se sense més. En tant que l'absentisme és un procés resulta molt complexa parlar de recuperació com situació final.

D'altra banda per la meva experiència on si que es produeixen recuperacions és entre la educació infantil i la primària. Tot i que no hi ha una demanda de dades a nivell d'educació infantil, per no ser un nivell obligatori, en aquest nivell l'absentisme és molt elevat. Després a primària van disminuint els casos, sobre tot a cinquè, on molts nens ja comencen a venir sols a l'escola.

El problema més seriós entre la població absentista el constitueixen les nenes gitanes. Aquest any l'escola ha decidit fer la campanya de la ESO com altres anys fins al final, parlant amb les famílies i tot com altres anys, però sense arribar a portar físicament al nen o nena amb els seus papers als serveis socials, perquè fins ara el que s'aconseguia amb aquest acompanyament final era que tots els nens al

acabar el curs, al juliol, estiguessin matriculats en un institut i ja s'havia acabat el problema, si la nena en qüestió estava matriculada, però després, no arribava a anar a aquella escola i l'institut en qüestió sobreentenia que aquella nena està en una altra escola. Així que han decidit contribuir a fer visible un problema no portant els papers, per tal que aquests nens i nenes no constin con a matriculats per a l'administració. (Es com si el problema per l'administració és que estiguin matriculats, que tinguin una cadira, no tant que vagin a l'escola i que aprenguin),

La directora ha enviat una carta a inspecció notificant de l'existència d'aquests nens i nenes no matriculats de acara a l'any vinent (cinc casos, dels quals dues nenes ja estan pedidas" un nen serà, probablement, "carn de canó" o "futur quinquí" i els altres dos casos tant bon punt pot ser que es quedin mirant la tele com que vaguin a escola) també està al corrent l'assistenta social de l'EAP. El que és realment sorprenent és que sobre aquests casos de nens no matriculats o que es perden de primària a secundària ningú de l'administració no li hagi preguntat mai.

Les nens gitanes són realment representatives de l'absentisme invisible. La directora em parla d'una nena, la Carme Flores, a la que va acompanyar l'any passat a l'institut per que es matriculés i que li consta que aquest any està al carrer perquè la veu cada dia portar al seu germà petit a l'escola. Ella ha parlat amb serveis socials, amb la mare de la nena i amb la nena, però no hi ha res a fer. A més em comenta que la família te un PIRMI i que se la podria amenaçar en aquest sentit,...

El problema d'aquestes nenes és que amb 15 anys estan casades, amb vint ja tenen dos o tres fills i després malviuen, perquè sovint el marit cau en la droga i acaben vivint en un ambient de marginació extrema. Moltes acaben tornant a casa (en coneix a unes quantes) però clar, la família d'origen ja te les seves pròpies problemàtiques i tampoc hi caben tots en un pis petit de la mina... A diferència d'abans ara aquestes noies aguanten menys al marit (maltractaments, etc.) però si es separen es veuen també abocades a la marginalitat, Són noies sense recursos personals.

(2ª Conversa: telefònica)

Concepte d'absentisme: Més del 15% de faltes d'assistència en sessions lectives (que són la suma de sessions de matí i de tarda).

Problema de recompte del nombre d'alumnat per l'alta mobilitat geogràfica d'aquests nens. Per il·lustrar només dos nens de 2on curs són alumnes de primer. Hi ha molta "matrícula viva". Del gener al març s'han matriculat 29 nous alumnes. Molts venen d'altres escoles semblants com Can Clos, Ciutat Comtal, Elisenda de Montcada... a vegades les famílies es barallen (pare i mare) i es separen temporalment, són població que es mou molt, per exemple si han d'abandonar la vivenda ocupada i buscar una altra...

Aquesta mobilitat també suposa problemes de continuïtat curricular. Caldria una coordinació en aquest sentit entre escoles. Li pregunto si l'EAP pot jugar o juga algun paper en aquest sentit i em comenta que sí en els casos problemàtics (amb dificultats) i que el problema no està tant en les matèries instrumentals on si fa o no fa totes les escoles fan el mateix, sinó a nivell de matèries de continguts com "Coneixement del medi". El problema no és només que aquests nens a l'ESO es perden per manca de coneixements sinó que les capacitats instrumentals adquirides deixen de tenir sentit si no hi ha aplicació funcional d'aquesta a nous coneixements.

Resulta difícil definir el nombre d'alumnes recuperats. No és un bon indicador de res perquè en general, la població absentista no està en una situació patològica que, miraculosament, després d'una intervenció encertada, pugui recuperar-se sense més. En tant que l'absentisme és un procés resulta molt complexa parlar de recuperació com situació final.

D'altra banda per l'experiència de la directora, que te informació recollida dels últims tres anys on si que es produeixen recuperacions és entre la educació infantil i la primària. Tot i que no hi ha una demanda de dades a nivell d'educació infantil, per no ser un nivell obligatori, les escoles de primària assenyalen que en aquest nivell l'absentisme és molt elevat. Després a primària van disminuint els casos, sobre tot a cinquè, on molts nens ja comencen a venir sols a l'escola.

El problema més seriós entre la població absentista el constitueixen les nenes gitanes. Aquest any l'escola ha decidit fer la campanya de la ESO com altres anys fins al final, parlant amb les famílies i tot com altres anys, però sense arribar a portar físicament al nen o nena amb els seus papers als serveis socials, perquè fins ara el que s'aconseguia amb aquest acompanyament final era que tots els nens al acabar el curs, al juliol, estiguessin matriculats en un institut i ja s'havia acabat el problema, si la nena en qüestió estava matriculada, però després, no arribava a anar a aquella escola i l'institut en qüestió sobreentenia que aquella nena està en una altra escola. Així que han decidit contribuir a fer visible un problema no portant els papers, per tal que aquests nens i nenes no constin com a matriculats per a l'administració. (Es com si el problema per l'administració és que estiguin matriculats, que tinguin una cadira, no tant que vagin a l'escola i que aprenguin),

La directora ha enviat una carta a inspecció notificant de l'existència d'aquests nens i nenes no matriculats de cara a l'any vinent (cinc casos, dels quals dues nenes ja estan pedidas" un nen serà, probablement, "carn de canó" o "futur quinquí" i els altres dos casos tant bon punt pot ser que es quedin mirant la tele com que

vaguin a escola) també està al corrent l'assistenta social de l'EAP. El que és realment sorprenent és que sobre aquests casos de nens no matriculats o que es perden de primària a secundària ningú de l'administració no li hagi preguntat mai.

Les nens gitanes són realment representatives de l'absentisme invisible. La directora em parla d'una nena, la Carme Flores, a la que va acompanyar l'any passat a l'institut per que es matriculés i que li consta que aquest any està al carrer perquè la veu cada dia portar al seu germà petit a l'escola. Ella ha parlat amb serveis socials, amb la mare de la nena i amb la nena, però no hi ha res a fer. A més em comenta que la família te un PIRMI i que se la podria amenaçar en aquest sentit,...

El problema d'aquestes nenes és que amb 15 anys estan casades, amb vint ja tenen dos o tres fills i després malviuen, perquè sovint el marit cau en la droga i acaben vivint en un ambient de marginació extrema. Moltes acaben tornant a casa (ella en coneix a unes quantes) però clar, la família d'origen ja te les seves pròpies problemàtiques i tampoc hi caben tots en un pis petit de la mina... A diferència d'abans ara aquestes noies aguanten menys al marit (maltractaments, etc.) però si es separen es veuen també abocades a la marginalitat, Són noies sense recursos personals.